

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van

DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofdredacteur:

E. J. C. van Hootegem, Brigade Generaal van de Generale Staf

Redactie:

Ir. L. W. C. Adank, Brigade Generaal van de Technische Staf
H. de Vries, ec.drs., Administrateur bij het Departement van Defensie
F. van Pelt, Majoor van de Generale Staf
R. W. Hemmes, Majoor Koninklijke Luchtmacht

Maandblad

Nadruk verboden

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:
Zwarteweg 1 - Tel. 182355 - Postgiro 44715

Abonnementsprijs f 3,- per kwartaal - Buitenland f 15,- per jaar - Losse nummers f 1,25

Advertenties:
contractprijzen op aanvraag

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V. DEN HAAG

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 364

Redactioneel gedeelte

Speciaal nummer, gewijd aan de Troepenmacht in Suriname

Voorwoord, van mr. J. van Tilburg, Gouverneur van Suriname	365
Voorwoord, van T. Beets, Kolonel der Grenadiers, Commandant Troepenmacht in Suriname	366
Overzichtskaart van Suriname	367
Land in opbouw, door K. Bavinck, Majoor, Hoofd Sectie 2 van de Troepenmacht in Suriname	368
De militaire geschiedenis, door J. Karbaat, Majoor-Arts, Commandant Afdeling Geneeskundige Dienst van de Troepenmacht in Suriname	377
De huidige troepenmacht in Suriname (Tris), door H. J. Beekers, Luitenant-Kolonel der Infanterie, Chef van de Staf Tris, tevens Garnizoenscommandant	386
De Militair Geneeskundige Dienst vroeger en nu, door J. Karbaat, Majoor-Arts, Commandant Afdeling Geneeskundige Dienst van de Troepenmacht in Suriname	402
Literatuur	407
Uit de buitenlandse vakpers	364
Nieuwe uitgaven	376

DE MILITAIRE SPECTATOR, 129e Jaargang, nr 10, blz. 363—407, Den Haag, oktober 1960

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van

DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofredacteur:

E. J. C. van Hootegem, Brigade Generaal van de Generale Staf

Redactie:

Ir. L. W. C. Adank, Brigade Generaal van de Technische Staf
H. de Vries, ec.drs., Administrateur bij het Departement van Defensie
F. van Pelt, Majoor van de Generale Staf
R. W. Hemmes, Majoor Koninklijke Luchtmacht

Maandblad

Nadruk verboden

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:
Zwarteweg 1 - Tel. 182355 - Postgiro 44715

Abonnementsprijs f 3,- per kwartaal - Buitenland f 15,- per jaar - Losse nummers f 1,25

Advertenties:
contractprijzen op aanvraag

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V. DEN HAAG

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 364

Redactioneel gedeelte

Speciaal nummer, gewijd aan de Troepenmacht in Suriname

Voorwoord, van mr. J. van Tilburg, Gouverneur van Suriname	365
Voorwoord, van T. Beets, Kolonel der Grenadiers, Commandant Troepenmacht in Suriname	366
Overzichtskaart van Suriname	367
Land in opbouw, door K. Bavinck, Majoor, Hoofd Sectie 2 van de Troepenmacht in Suriname	368
De militaire geschiedenis, door J. Karbaat, Majoor-Arts, Commandant Afdeling Geneeskundige Dienst van de Troepenmacht in Suriname	377
De huidige troepenmacht in Suriname (Tris), door H. J. Beekers, Luitenant-Kolonel der Infanterie, Chef van de Staf Tris, tevens Garnizoenscommandant	386
De Militair Geneeskundige Dienst vroeger en nu, door J. Karbaat, Majoor-Arts, Commandant Afdeling Geneeskundige Dienst van de Troepenmacht in Suriname	402
Literatuur	407
Uit de buitenlandse vakpers	364
Nieuwe uitgaven	376

DE MILITAIRE SPECTATOR, 129e Jaargang, nr 10, blz. 363—407, Den Haag, oktober 1960

Officiële Mededelingen

Koninklijke Landmacht

Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders

De aandacht wordt gevestigd op:

LaO Nr 60043, handelende over de premiespaarregeling voor rijksambtenaren.

LaO Nr 60095, betreffende het tenue in Nederlands Nieuw-Guinea.

LaO Nr 60097, betreffende de tegemoetkoming vaardigheidsdiploma Nederlandse Sport Federatie.

LaO Nr 60114, handelende over het voorkomen en

regelen van schade aan derden, ontstaan tijdens oefeningen. Hierin worden zowel oefeningen in als buiten Nederland begrepen. Tevens is, als bijlage, een instructie voor de schadecommissarissen opgenomen.

LaO Nr 60115. Vervoer voor rijksrekening bij verlof en bewegingsvrijheid (tevens voor personeel, betrokken bij oefeningen in het buitenland).

LaO Nr 58136. Voorlopige regeling tafelgelden en enkele daarmee verband houdende onderwerpen.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden. Einde van de Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht.

Uit de buitenlandse vakpers

De krijgsgeschiedenis in de Bondsrepubliek

De eis van historische bezinning is een ethische plicht om waarheid en leugen in het verleden te onderscheiden en om de geestelijke traditie van blijvende waarden wakker te houden. Het perspectief en de contemporaine taak liggen in het verstaan van het nieuwe.

De concrete taken van het „Militärgeschichtliche Forschungsamt” (dat te Freiburg is gevestigd) zijn:

- onderzoek en weergave van het militaire gebeuren in de geschiedenis;
- werkstukken maken ten behoeve van de Bundeswehr voor actuele problemen;
- gereedmaken van leerstof voor het militaire en krijgshistorische onderwijs op academies en scholen van de Bundeswehr;
- vorming en verdere opleiding van leraren voor dit onderwijs.

Militaire én krijgsgeschiedenis, als geestelijke grondslag, zijn een onontbeerlijk bestanddeel van de vakopleiding in iedere krijgsmacht, zij zijn tevens een deel van de geschiedenis en aan dezelfde wetenschappelijke maatstaven en eisen onderhevig. Dat wil zeggen dat het vooral gaat om het ontdekken van de waarheid, óók als die voor de huidige tijd minder prettig is. De bewerking van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog is de centrale taak van het „Forschungsamt”.

Door de erkenning, dat de totaliteit van de oorlog voor onze generatie een geheel nieuwe betekenis heeft gekregen, moet achter het zichtbare van de *strategische* conceptie én van de *operaties* de uit andere gebieden (politiek, economie, sociologie, cultuur) werkende krachten worden ontdekt en weergegeven. Op die wijze is de plaats van de militaire geschiedenis in het geheel van de geschiedeniswetenschap aangegeven.

De leiding van het „Amt” berust bij een gepensionneerd Kolonel. Diens medewerkers zijn officieren met een academische opleiding of aanleg voor geschiedenis,

en voorts „civiele” historici. Geregeld komen officieren van staven en uit de troep op het „Amt”, de bestudering van de geschiedenis verwijdt hun blik, leert hun waarachtigheid en bescheidenheid en is ook voor hun omgeving winst.

De kennis van het oorlogsgebeuren geeft vooral inzicht in het „onweerbare”, dat van grote betekenis is, doch in de opleiding ongrijpbaar. Zij voedt de fantasie en geeft antwoord op de vraag of er een gelijkblijvende menselijke grondverhouding is bij taak en beslissing. De rol van de mens in het krijgsgedeburen blijft en deze is belangrijker dan de veranderende technische aspecten.

Voor de jonge officier is de bestudering van de krijgsgeschiedenis de enige manier om de werkelijkheid van zijn beroep te benaderen. Het is een onmisbaar vervangmiddel voor oorlogservaring. Op deze wijze kan hij bovendien de ontwikkeling van een operatie, de fysieke en psychische prestatiegrenzen van de soldaat en het optreden van leidende persoonlijkheden leren kennen.

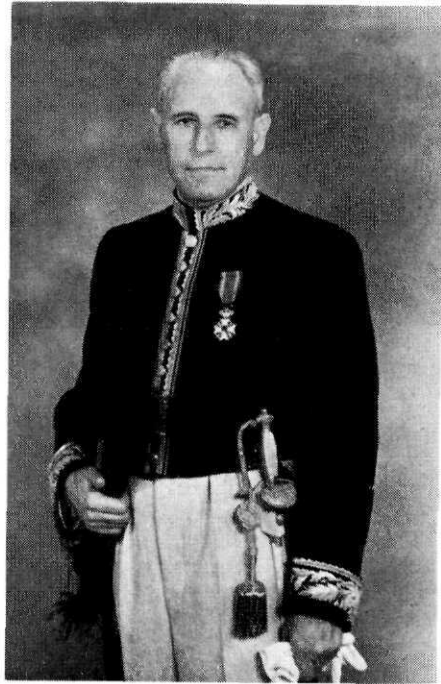
Naschrift

De vier concrete taken van het „Amt” zijn ongeveer dezelfde als van de Sectie Krijgsgeschiedenis van het HKGS.

Het bureau Contemporaine Krijgsgeschiedenis van deze Sectie maakt o.a. werkstukken over actuele problemen als Nieuw Guinea, een jaarverslag over de KL en verzorgt de opleiding van krijgsgeschiedkundigen te velde. Er werd tevens een boek geschreven over het Nederlands Detachement Verenigde Naties in Korea, dat over enige maanden bij de Staatsdrukkerij zal verschijnen en van groot belang is voor het leren kennen van de „kleine oorlog”.

„Das militärgeschichtliche Forschungs-Amt”, door dr. U. von Gersdorff, in „Truppenpraxis”, jan. 1960.

W.

Het is een bijzonder gelukkige gedachte van de redactie van De Militaire Spectator in dit nummer de schijnwerper te richten op Suriname en op de in dit Rijksdeel aanwezige Troepenmacht. De belangstelling, welke hierdoor bij de lezers zal worden gewekt, is zeker gerechtvaardigd, gelet op de versnelde ontwikkeling, welke thans in Suriname op velerlei gebied wordt waargenomen. Het stemt tot grote voldoening, dat bij herhaling blijkt, dat ook de Troepenmacht in Suriname, in nauwe samenwerking met de Landsregering, bijdraagt tot de opbouw van dit jonge land en aldus in het patroon van de Surinaamse samenleving volkomen is ingeweven.

*mr. J. VAN TILBURG,
Gouverneur van Suriname*

Met de regelmaat van de klok komen militairen van de Koninklijke Landmacht naar Suriname en gaan na hun detachingsperiode weer terug naar het vaderland.

Het is de bedoeling door middel van enige artikelen Uw kennis omtrent Suriname te verdiepen. Zou bovendien het enthousiasme om een detachering bij de Troepenmacht in Suriname aan te vragen hierdoor worden gestimuleerd, dan heeft het geschrevene nog meer aan haar doel beantwoord.

In vier artikelen zullen achtereenvolgens behandeld worden Land in Opbouw, de Militaire Geschiedenis, de Troepenmacht en de Militair Geneeskundige Dienst vroeger en nu.

Alvorens mijn korte inleiding te besluiten wil ik enige passages laten volgen uit de rede uitgesproken door Hare Majesteit de Koningin in de plechtige buitengewone vergadering der Staten van Suriname op 28 oktober 1955 te Paramaribo.

„Deze vergadering te mogen meemaken, betekent inderdaad voor mijn echtgenoot en mij een groot voorrecht, omdat ze de zelfstandigheid van Suriname betekent.

Zij beduidt dat de tijd van samenwerking en gelijkwaardigheid tussen de Delen van het Koninkrijk der Nederlanden is aangebroken, en dat dit geschied is uit vrije wil en in hechte verbondenheid.

Hoe deze onderlinge samenwerking tot rijk leven te wekken hebben wij zelf in de hand en groot zijn onze verwachtingen. Is aller besef ervan even hoog als de geest van het Statuut veronderstelt, dan zal ze zeer vruchtbaar blijken en een voorbeeld zijn voor de wereld.

Hoe Uw zelfstandigheid het leven van Uw volk en land nieuwe gestalte zal geven, hier is het woord of liever de daad, geheel aan U, om de wereld te laten zien wie en hoe gij zijt. Gij kunt Uw zelfstandigheid bewijzen door, nu, in volle autonomie Uw eigen staatkundig leven te doen opgroeien met al de kracht en de levenswil van al wat jong is en een ideaal waar maken wil.

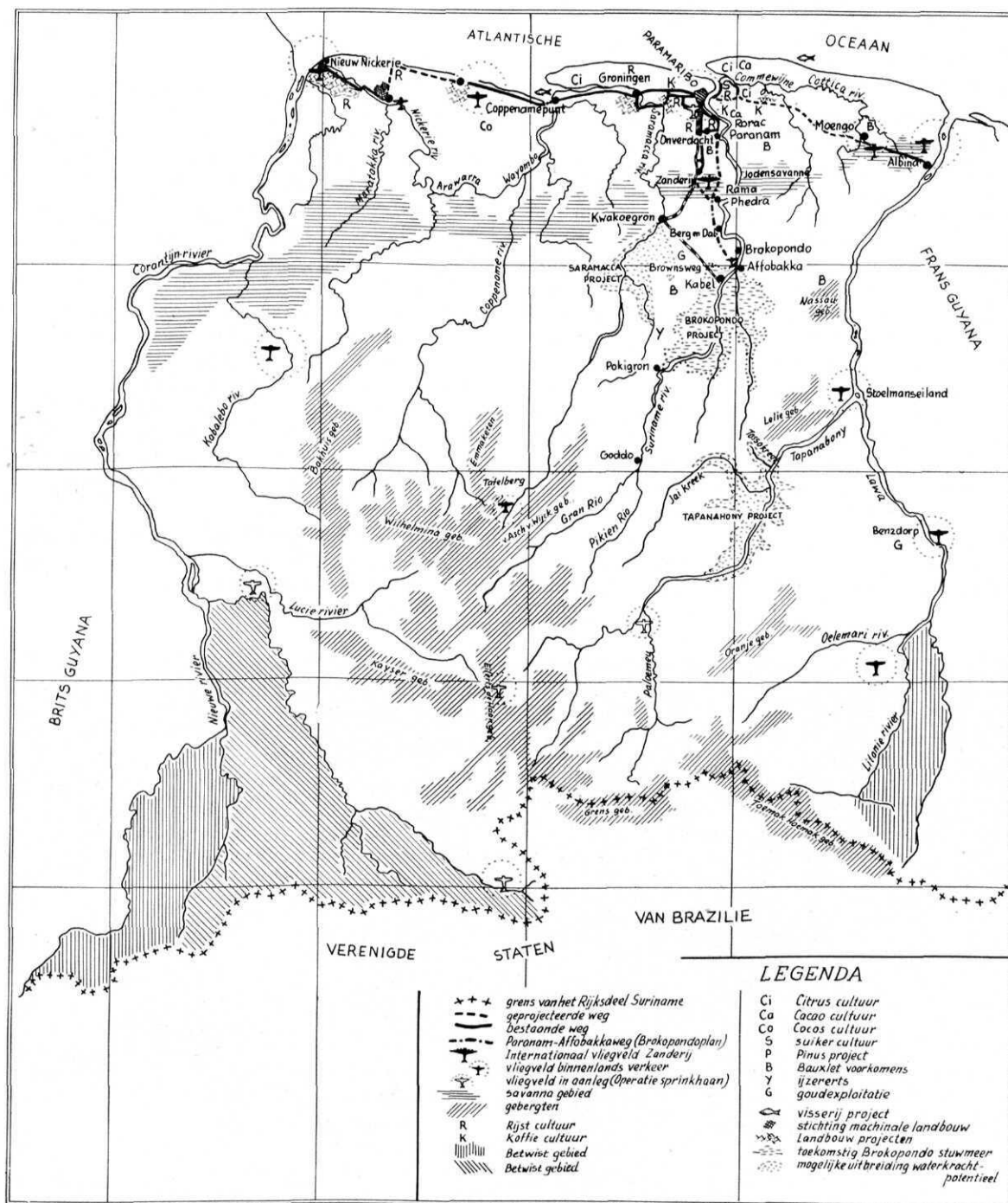
... Tevens zijt gij deel van het Koninkrijk der Nederlanden dat zich zijn leven in drie zelfstandige, gelijkwaardige verbonden delen voortaan wèl bewust moet zijn.

... Het is een vreugde, in een land van jonge zelfstandigheid te zijn, midden in de pioniersarbeid van het zoeken van eigen uitingen ...”.

T. BEETS

Kolonel der Grenadiers,
Commandant Troepenmacht
in Suriname

Suriname

Bovenstaande overzichtskaart van het Rijksdeel Suriname zal — naar wij verwachten — voor veel van onze lezers een gewaardeerde oriëntatie-hulp vormen bij het lezen van de hierna volgende artikelen in dit speciale Suriname-nummer van *De Militaire Spectator*. Red.

Land in opbouw

door K. BAVINCK, *Majoor, Hoofd Sectie 2 van de Troepenmacht in Suriname*

Grondgebied

Suriname ligt aan de noord-oostkust van Zuid-Amerika en maakt deel uit van het landschap Guyana, dat „veelstromenland” betekent.

Omdat de grenzen van Suriname nog niet geheel zijn vastgesteld, kan de oppervlakte van het land slechts worden geschat. Deze vaststelling heeft zowel aan de zijde van Frans-Guyana als aan de zijde van Brits-Guyana conflicten opgeleverd, die nog steeds niet zijn opgelost. De grootte van het zogenaamde betwiste gebied aan de Franse zijde bedraagt 3439 km² en aan de Britse zijde 15.603 km². De betwiste gebieden niet meegerekend, bedraagt de oppervlakte van Suriname naar schatting 143.000 km². Hoewel nog steeds geen oplossing is gevonden voor de betwiste gebieden, rekent Suriname de grensrivieren de Marowijne en de Corantijn tot Suri-naams grondgebied.

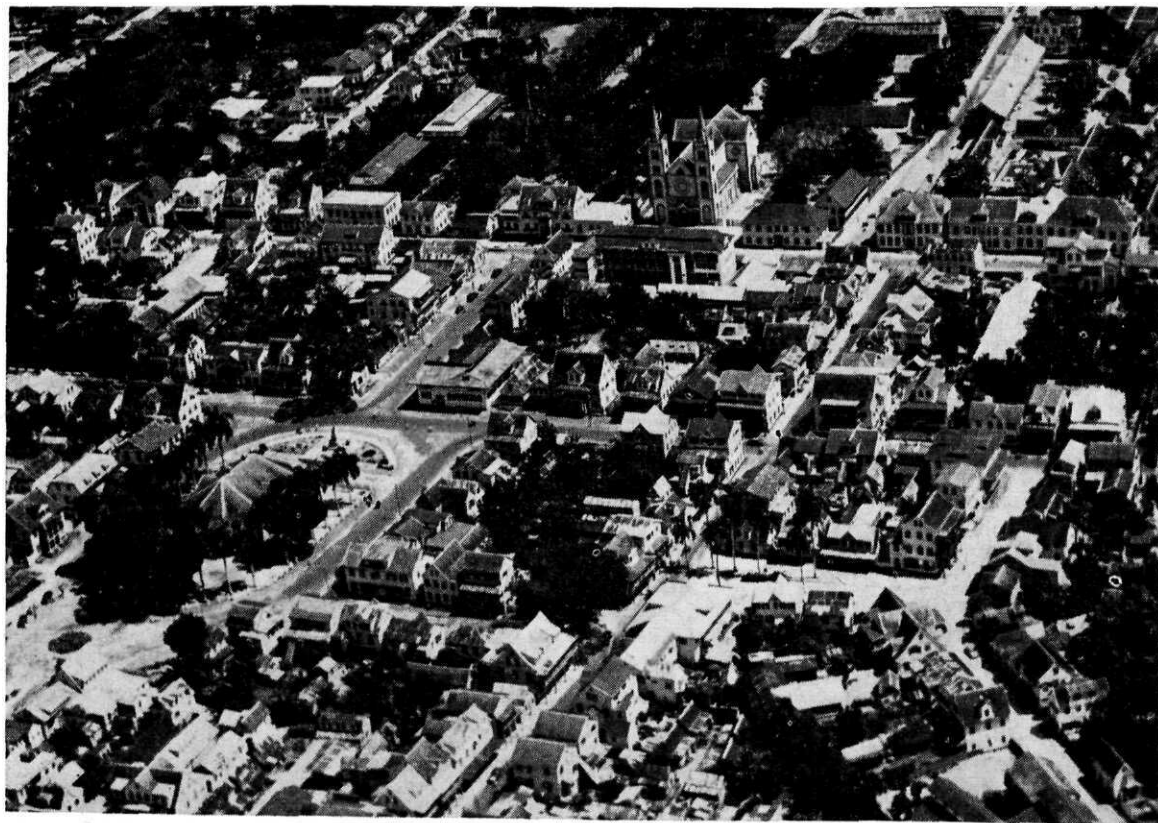
De Surinaamse rivieren, die dit land doorsnijden, kenmerken zich door vele watervallen

en stroomversnellingen. In het algemeen zijn de rivieren, van zee uit, tot de watervallen toe goed bevaarbaar. De Nickerierivier bijvoorbeeld, kan door schepen met een diepgang van 3 meter in totaal 60 mijl worden opgevaren; de Suriname-rivier kan, door zeeschepen met een diepgang van 6 meter, worden bevaren tot 5 mijl voorbij Paramaribo.

Suriname is verdeeld in 8 districten: het stadsdistrict Paramaribo en de districten Marowijne, Commewijne, Suriname, Brokopondo, Saramacca, Coronie en Nickerie. Van zee uit gerekend, bestaat Suriname uit een vruchtbare kustvlakte, die doorsneden is door zandritsen, een onvruchtbare savannagordel en uit een uitgestrekt bosrijk binnenland, dat nagenoeg onbewoond is en waarvan men tot voor kort nog weinig wist.

Het klimaat van Suriname is gunstig te noemen. De gemiddelde dagtemperatuur bedraagt 26° C en de gemiddelde nachttemperatuur

Paramaribo, de hoofdstad van Suriname

23° C. De nachten zijn er in het algemeen koel. Suriname kent twee natte en twee droge seizoenen, die in de praktijk een onregelmatig verloop hebben.

Historische ontwikkeling

In 1667 heeft de Kapitein Abraham Crijnsen, teneinde de in de West gevestigde Zeeuwse kolonisten te beschermen, Guyana in opdracht van de Staten van Zeeland op de Engelsen veroverd. De vrede van Breda van 31 juli 1667 bracht dit gebied in handen van Zeeland. Veertien jaar later, in 1682, hebben de Staten van Zeeland Suriname voor f 260.000 aan de West-Indische Compagnie verkocht. Deze Compagnie heeft, tezamen met de stad Amsterdam en de familie van Aerssen, de „Geoctroyeerde Societeit van Suriname”, opgericht, aan welke maatschappij, bij octrooi van de Staten Generaal, het bestuur over de kolonie werd opgedragen. In 1683 vertrok de Heer Van Sommelsdijck, namens de maatschappij, als Gouverneur naar Suriname om het bestuur te voeren. Hij werd echter in 1688 bij een munitie onder de troepen gedood.

In 1712 hebben Franse troepen Suriname veroverd, doch voor een bedrag van f 700.000 gulden verbond de Franse bevelhebber zich om het land weer te verlaten.

In 1791 is het octrooi der Societeit van Suriname geëindigd; het werd niet gecontinueerd. Het bestuur over de kolonie werd onder een Koloniale Raad gesteld.

In 1804 hebben de Engelsen Suriname veroverd en deze bezetting heeft geduurd tot 1816. Na het herstel van de onafhankelijkheid der Nederlanden werd bij de Londense Conventie de soevereiniteit over de verschillende koloniale gebieden geregeld en Suriname kwam weer onder Nederlands bestuur. In 1828 kwamen Suriname en Curaçao onder één verenigd Nederlands bestuur, waarvan de zetel te Paramaribo was gevestigd. Dit heeft geduurd tot 1845 toen bij de ambtsaanvaarding van Gouverneur Van Raders Suriname weer een afzonderlijk bestuur kreeg.

In 1865 is aan Suriname een beperkte autonomie toegekend, waartoe onder de benaming Koloniale Staten een vertegenwoordigend lichaam werd ingesteld. De praktijk heeft ertoe geleid, dat de toegekende beperkte autonomie niet tot haar recht is gekomen. Het regeringsreglement, regerende de beperkte autonomie, is herhaaldelijk gewijzigd. In 1937 is het reglement vervangen door een Surinaamse Staatsregeling, waarin niet langer van een kolonie sprake was en de Koloniale Staten voortaan zouden worden aangeduid met Staten van Suriname.

Na de tweede wereldoorlog is in Nederland een Commissie van Onderzoek ingesteld omtrent de plaats van de Overzeese Gebiedsdelen in het Koninkrijk. Een en ander was gebaseerd

op de rede die Hare Majesteit de Koningin op 7 december 1942 te Londen had uitgesproken, waarbij was beloofd dat na de bevrijding gezamenlijk overleg zou worden gepleegd over de nieuwe bij de veranderde omstandigheden passende structuur van het Koninkrijk en zijn delen.

In 1948 vindt een wijziging van de Staatsregeling van Suriname plaats en in 1950 treedt de interimregeling in werking. Intussen heeft reeds een Ronde Tafel Conferentie plaatsgevonden, waaraan werd deelgenomen door een delegatie uit Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen.

Nadat de delegaties in 1954 tot overeenstemming zijn gekomen, volgt de aanvaarding van het Statuut voor Het Koninkrijk der Nederlanden. Op 15 december 1954 tenslotte vond de plechtige bevestiging van dit Statuut door Hare Majesteit de Koningin plaats.

Bevolkingsgroepen

De oorspronkelijke bewoners van Suriname zijn de Indianen. Zij maken deel uit van verschillende stammen die, in tegenstelling met de bosnegers, over het algemeen niet zo zeer een samenhangende gemeenschap vormen. Naar verluidt leefde in Suriname, toen de Spanjaarden omstreeks 1499 dit land ontdekten, de stam der Surinen en naar deze stam zou het land Suriname genoemd zijn. De Europese kolonisten hebben indertijd de Indianen willen inzetten op hun plantages, doch dit is een mislukking geworden. Wel heeft het tot gevolg gehad, dat vele Indianen het binnenland in zijn gevlucht.

Thans wordt gesproken van de benedenlandse Indianen, waartoe de stammen der Arowakken en Caraïben behoren en de bovenlandse Indianen waartoe de stammen der Oeyana's en Trio's behoren. De Indianen leven in Suriname van de visserij en van de jacht.

In de laatste jaren valt van de zijde van de Indianen een zekere politieke belangstelling te bemerken. Er kan echter nog nauwelijks worden gesproken van een deelneming aan het politieke leven.

Aan het hoofd van een dorp van Indianen staat een kapitein, die echter geen grote macht heeft. Bij belangrijke beslissingen wordt door de kapitein het advies van een raad der ouderen ingewonnen.

Naast de Indianen treft men in het binnenland van Suriname de bosnegers aan, ook wel de boslandcreolen genoemd. Deze bevolkingsgroep stamt af van de weggelopen slaven (Marrons) uit de slaventijd. De weglopers hebben zich in het binnenland van Suriname, voornamelijk in de omgeving van watervallen en stroomversnellingen, gevestigd. De bosnegers maken deel uit van enkele stammen, zoals de stam der Para-

maccaners, Aukaners, Saramaccaners, Matuariers, e.a. De stammen, die een samenhangende gemeenschap vormen, hebben zich in geheel Suriname gevestigd. Aan het hoofd van een bosnegerdorp staat een kapitein. De verschillende kapiteins staan onder een stamhoofd, die Granman genoemd wordt. De macht van de Granman is groot.

De voornaamste middelen van bestaan van de bosnegers zijn de jacht, de visserij, primitieve landbouw, houtkap en de laatste tijd ook loondienst als arbeider.

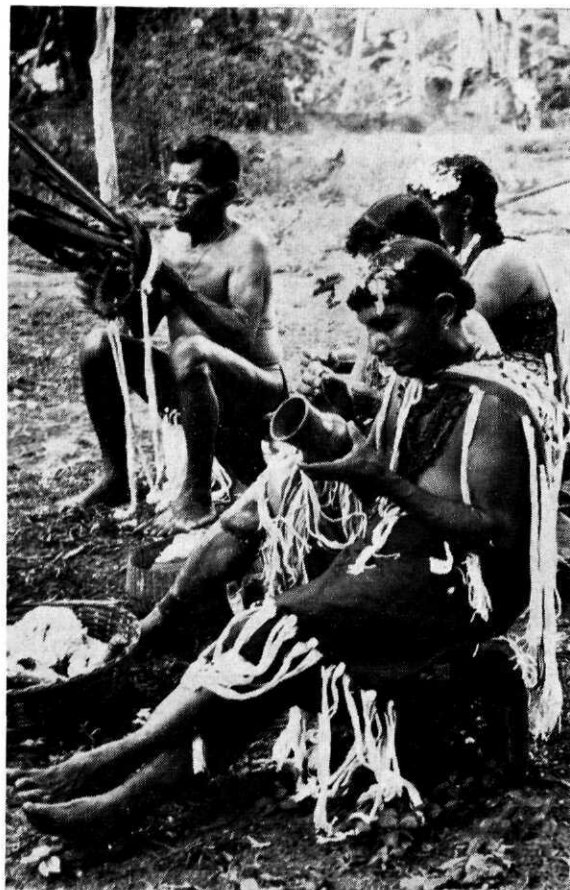
Zoals bij de Indianen weinig politieke belangstelling valt te bemerken, is dit ook bij de bosnegers het geval. Het bestuur van de Algemene Vereniging Vorming van Bosnegers probeert wel politieke belangstelling op te wekken, maar boekte tot nu toe weinig resultaat.

De uitvoering van het Brokopondoproject heeft tot gevolg dat van de transmigratie van bosnegers uit het Brokopongebied sprake is. Hoewel verschillende bosnegers uit dit gebied naar Paramaribo willen verhuizen, wordt aangenomen — en de Surinaamse regering werkt ook in deze richting — dat de bosnegers zich meer naar het zuiden zullen verplaatsen.

De door de emancipatie op 1 juli 1863 tot vrije burgers verklaarde slaven vormen in Suriname de groep der Creolen. De Creoolse bevolkingsgroep vertoont in radicaal opzicht verschillende schakeringen. Als gevolg van de rasvermenging is naast de bevolking van zuiver Afrikaanse afstamming een groep van gemengd bloed ontstaan.

De Creool is over het algemeen werkzaam in de intellectuele en technische beroepen. Na de slaventijd bestaat van de zijde van de Creool nagenoeg geen belangstelling meer voor de landbouw. In tegenstelling tot de Hindoestaan kent de Creool weinig spaarzin. De politieke belangstelling van de Creool is bijzonder groot. In de loop der laatste jaren werden dan ook verschillende creoolse politieke partijen opgericht. Het grootste gedeelte van de Creolen woont in Paramaribo.

Naast de Creolen nemen de Hindoestanen een belangrijke plaats in de Surinaamse samenleving in. De Hindoestanen zijn, na de afschaffing der slavernij, toen er op de plantages een groot gebrek aan arbeidskrachten ontstond, uit India naar Suriname geëmigreerd. Deze emigratie, die het gevolg was van onderhandelingen tussen de Nederlandse en de Britse regering, heeft plaatsgevonden tussen 1873 en 1918. In totaal kwamen ruim 34.000 Hindoestanen als contractarbeider naar Suriname. Nadat hun contract was afgelopen zijn ruim 12.000 Hindoestanen naar India teruggekeerd. De overigen

Indianen, de oorspronkelijke bewoners van Suriname

hebben een bestaan in Suriname gevonden. Het overgrote gedeelte van de Hindoestanen, ruim 80%, vindt in de districten een bestaan in de landbouw, hoewel mag worden gezegd dat een duidelijke trek naar de stad valt waar te nemen. In alle beroepen, die de Creolen over het algemeen bekleeden, zijn tegenwoordig ook de Hindoestanen vertegenwoordigd. De belangrijkste centra, waar de Hindoestanen zijn gevestigd, zijn het district Nickerie en de omgeving van de stad Paramaribo. De sobere leefwijze en de spaarzaamheid hebben ertoe geleid dat vele Hindoestanen thans een belangrijke plaats innemen in de middenstandsbedrijven. In tegenstelling tot de Creolen, zijn de Hindoestanen politiek verenigd in één politieke partij, namelijk de Verenigde Hindoestaanse Partij. De Hindoestanen zijn, daarin gesteund door India, zeer gesteld op het behoud van eigen godsdienst, taal, zeden en gewoonten. Van assimilatie met andere bevolkingsgroepen is nagenoeg geen sprake.

Omstreeks 1850, toen ettelijke Creolen de plantages ontvlucht waren, hebben plantage-eigenaren geprobeerd immigranten uit de West-Indische gebieden aan te trekken. Vele Libanezen en Portugezen zijn inderdaad naar Surina-

me gegaan, doch het werk op de plantages werd geen succes. Thans leggen de Libanezen in Suriname zich in het bijzonder toe op de handel in textiel; ook de Portugezen, die zich over het algemeen vermengd hebben met de Creolen, vinden in de handel hun bestaan.

Nadat was gebleken dat de genoemde bevolkingsgroepen geen steun betekenden voor de plantage-eigenaren, ging men over tot het aantrekken van Chinezen. Ruim 2500 Chinezen kwamen in de jaren 1860 tot 1870 naar Suriname. Nadat hun contract was afgelopen keerden zij de landbouw de rug toe en vestigden zich als handelaar. In de loop der jaren zijn vele Chinezen, zowel legaal als illegaal naar Suriname gekomen om alhier een bestaan te vinden. Thans telt de voor het merendeel welvarende Chinese bevolking vele welgestelden onder haar leden. Er bestaat een krachtig ontwikkeld saamhorigheidsgevoel onder hen. Uit deze nijvere bevolkingsgroep zijn vele intellectuelen naar voren gekomen, die in belangrijke openbare ambten werkzaam zijn.

Evenals de Hindoestanen bestaat de Indonesische bevolkingsgroep in Suriname bijna geheel

Creoolse in traditionele kleding

uit afstammelingen van immigranten. Omstreeks 1894 is een aanvang gemaakt met de immigratie van Javanen, die als contractarbeider op de plantages de plaats van de Creolen innamen. Na afloop van het contract is een klein gedeelte van deze Javanen naar Indonesië teruggekeerd, doch verreweg het grootste gedeelte van deze Javanen is in Suriname gebleven. De Indonesiërs leven thans bijna allen in de districten, waar zij werkzaam zijn als klein-landbouwer of als plantage-arbeider. Vooral het district Commewijne telt veel Javanen. Bijna de helft van de Javanen heeft, toen men daartoe door middel van de Wet Donker in de gelegenheid werd gesteld, de Nederlandse nationaliteit aangenomen; de anderen hebben de Indonesische nationaliteit. Er heeft in het bijzonder de laatste jaren onder de laatste genoemde groep een drang bestaan om terug te keren naar Indonesië, doch hier is niet veel van terecht gekomen. De Indonesiërs met Nederlandse nationaliteit zijn politiek in één partij verenigd: de Kaum Tani Persatuan Indonesia (KTPI).

Buiten de in stamverband levende Bosnegers, waarvan het aantal op ruim 20.000 wordt geschat en buiten de Indianen (bijna 4000) bedraagt de bevolking thans ongeveer 250.000 zielen. Ongeveer 120.000 mensen wonen in Paramaribo. Binnen een straal van 20 km rond de hoofdstad woont ongeveer 80% van de bevolking.

De bevolking neemt jaarlijks met naar schatting 9000 zielen toe. Volgens het Algemeen Bureau voor de Statistiek bevonden zich in 1958 in Suriname:

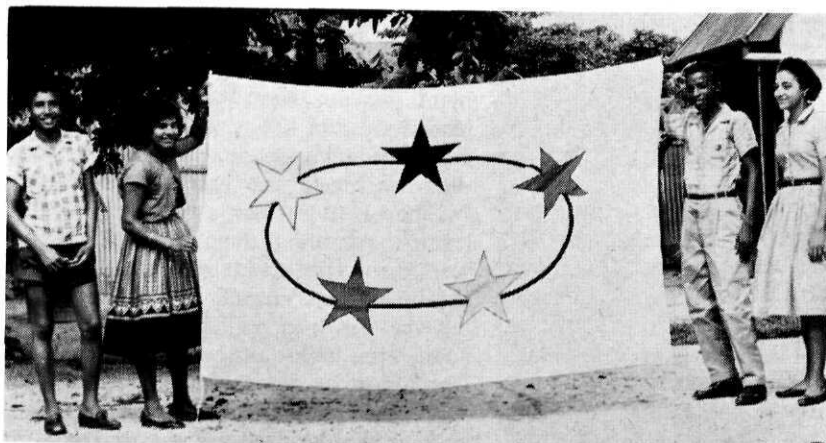
Creolen	100.000
Hindoestanen	85.000
Indonesiërs	50.000
Europeanen	3.500
Chinezen	3.000
Andere bevolkingsgroepen	5.500

Staatkundige structuur

Sedert de totstandkoming van de nieuwe rechtsorde, belichaamd in het op 29 december 1954 afgekondigde Statuut, behartigt Suriname als zelfstandig Rijksdeel van het Koninkrijk der Nederlanden zijn eigen aangelegenheden. Zaken, die in de belangenfeer van het gehele Koninkrijk liggen, zoals defensie en buitenlandse betrekkingen, worden gemeenschappelijk behartigd.

Bij Landsverordening van 8 december 1959 is de Surinaamse vlag vastgesteld. Ook het Surinaamse Wapen en Volkslied zijn op die dag bij Landsverordening vastgesteld.

De vlag van Suriname bestaat uit een rechthoekig wit veld, waarop vijf zwart omrande vijfpuntige sterren van gelijke vorm en grootte, onderscheidenlijk in de kleuren zwart, bruin, geel rood en wit, welke sterren onderling zijn verbonden.

De vlag van Suriname

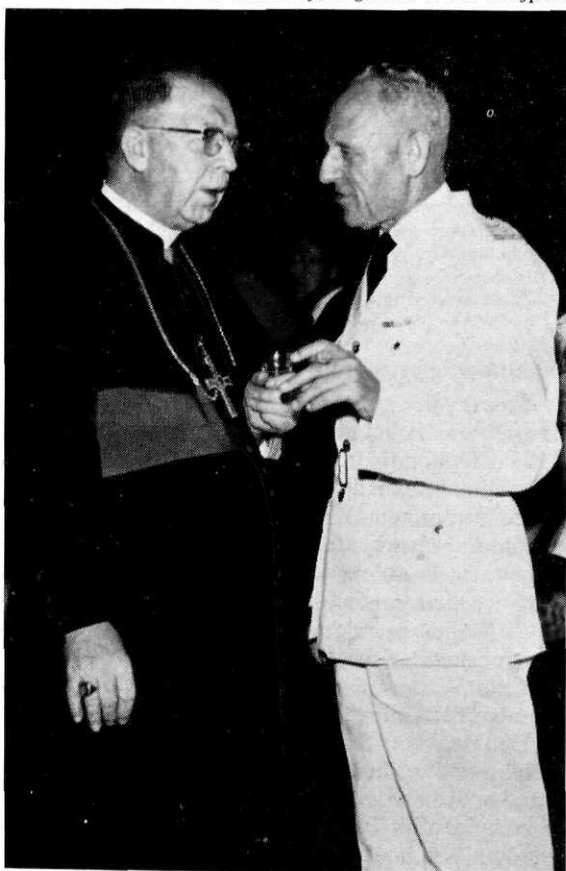
den door een zwarte ellipsvormige band. De vijf sterren symboliseren de voornaamste rassen waaruit de Surinaamse gemeenschap is opgebouwd.

De Regering van Suriname wordt gevormd door de Gouverneur, die tevens Vertegenwoordiger is van de Kroon, en de Raad van Ministers, die wordt voorgezeten door de Minister-President.

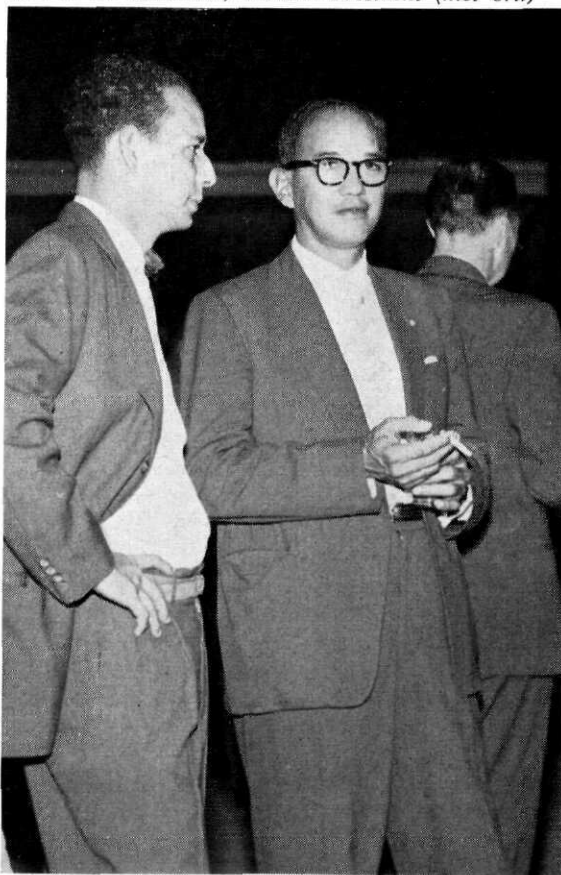
De Ministers worden door de Gouverneur benoemd. De negen Ministers zijn verantwoor-

ding verschuldigd aan de Volksvertegenwoordiging (de Staten van Suriname). Deze Staten tellen 21 leden, die rechtstreeks per kieskring worden gekozen. Het aantal afgevaardigden per kieskring verschilt naar gelang het bevolkingsaantal van de kieskringen. Per kieskring wordt het beschikbare aantal zetels bezet door die kandidaten, die in de kieskring de meeste stemmen hebben behaald. Het kiesstelsel in Suriname wijkt af van evenredige vertegenwoordiging. Er bestaat algemeen mannen- en vrouwen kiesrecht.

De Gouverneur en de bisschop, mgr. St. J. M. Kuijpers

Mr. S. D. Emanuels, Minister-President (met bril)

Airstrip in het binnenland bij de Tafelberg

In Nederland is Suriname vertegenwoordigd door een Gevolmachtigde Minister, die deel uitmaakt van de Raad van Ministers van het Koninkrijk. Voorts is in Nederland een Commissariaat voor Surinaamse Zaken gevestigd.

Suriname heeft een gecentraliseerd bestuur. Het land wordt uit Paramaribo geregeerd. Aan het hoofd van elk district staat een Districts-commissaris.

Er bestaat in Suriname één rechterlijk College, het Hof van Justitie.

Economische structuur

Het overwegend agrarisch karakter van Suriname blijkt uit de globale cijfers van de beroepsbevolking, die in 1957 werden vastgesteld. Van de totale beroepsbevolking, die op 66.000 werd geraamd, waren circa 30.000 personen werkzaam in de landbouw, veeteelt, visserij en bosbouw. Het resterende deel was ongeveer als volgt over de overige sectoren verdeeld: mijnbouw 3.500, industrie, bouwnijverheid en ambacht 9.500, handel en transport 5.500, overige diensten verlenende bedrijfstakken 5.000 en overheid 10.000.

In het kader van het streven naar een verbreding van de economische basis kan worden gewezen op het Tienjarenplan en op een toenemende investeringsbedrijvigheid.

Het Tienjarenplan is gegroeid uit het besef dat alleen een planmatig beleid in staat is de bestaande achterstanden op economisch, sociaal en cultureel terrein in te lopen, de te smalle economische basis van het land te verbreden en de grondslag te leggen voor een nieuwe welvaart.

Met het Tienjarenplan, dat in begin 1955 in werking is getreden, is een bedrag van 127 miljoen gulden Sur. Crt. gemoeid, waarvan een derde door Suriname zelf wordt bijgedragen; Nederland verstrekt een derde deel als lening en het andere derde deel als bijdrage à fonds perdu.

Het plan, dat zich als gevolg van zijn doelstelling met alle facetten van het openbaar leven

bezighoudt, is verdeeld over een aantal sectoren, die in drie groepen kunnen worden samengevat, namelijk de direct-productieve sector 39%, de indirect-productieve sector (37%) en de sociale sector.

Van de direct-productieve sector is de landbouw de belangrijkste; van de indirect-productieve sector neemt het verkeer een grote plaats in. Een van de belangrijkste objecten in deze sector is de aanleg van een verbindingsweg tussen Albina en Nickerie, de zogenaamde Oost-West-verbinding. Suriname, dat gelegen is in het tropisch regengebied met zware begroeiing, is geologisch slecht ontsloten. Sedert kort is er eigenlijk pas sprake van een systematisch geologisch onderzoek. Door middel van de KLM Aero-Carto uitgevoerde luchtkartering hoopt men spoedig een beter inzicht te verkrijgen in de geologische gesteldheid. Daarnaast heeft men in 1959 een aanvang gemaakt met de „Operatie Grasshopper”, die voorziet in de aanleg van 7 kleine vliegvelden in het binnenland. Deze velden zullen dienst gaan doen als uitgangspunt voor geologische expedities.

Het doel van dit plan is een versnelde inventarisatie van de natuurlijke hulpbronnen van het land. Tezijntijd zal van de airstrips uit een kring van helikoptervelden worden geconstrueerd, van waaruit veldploegen snel kunnen werken. Tot nu toe zou men met een verlies van 80% man-dagen moeten rekenen als men deze werkterreinen zou willen bereiken.

Delfstoffen, die momenteel in Suriname worden ontgonnen, zijn bauxiet en goud. Het bauxiet wordt geëxploiteerd door twee maatschappijen, de Suriname Aluminium Company (Suralco) met bedrijven te Moengo en Paranam en de Billiton Maatschappij Suriname N.V. met een bedrijf te Onverwacht.

In begin 1958 heeft de regering van Suriname met Suralco de zogenaamde Brokopondo-overeenkomst gesloten. Deze overeenkomst omvat het bouwen van een stuwdam en waterkracht-

Het Gouvernementshuis met op de voorgrond het standbeeld van Koningin Wilhelmina

werk in de Surinamerivier, een aluminiumreductiebedrijf bij Paranam en een aluinaardefabriek.

De geschiedenis van Brokopondo is in 1948 begonnen, toen prof. ir. W. J. van Blommestein aan de hand van luchtfoto's op de gedachte kwam dat in de Suriname-rivier een geschikte plaats zou kunnen worden gevonden voor opwekking van elektrische stroom uit waterkracht. De overeenkomst die gesloten is, voorziet in de mogelijkheid van een uitbreiding in de vorm van het Tapanahonyplan. De totale kosten van het Brokopodoproject bedragen naar schatting 200 miljoen gulden Sur. Crt. Het waterkrachtwerk zal in 1965 in bedrijf zijn, de aluinaardefabriek in 1977.

De stuwdam zal 2 km lang worden en een hoogte hebben van 53 meter. Het stuwmeer, dat ontstaat, krijgt een oppervlakte van 1500 km² en zal dus bijna even groot worden als de provincie Utrecht. Als het waterkrachtwerk in vol bedrijf is, zal jaarlijks 80 miljoen kilowattuur aan elektrische energie voor Suriname worden gereserveerd.

De winning van bauxiet neemt een overheersende positie in Surinames economie in. De totale produktie bedroeg in de laatste jaren tussen de 3 en 3½ miljoen ton. Wat de goudproduktie betreft, na een bloeitijd in de jaren 1905—1910, toen jaarlijks bijna 1000 kg werd geproduceerd, is de produktie teruggelopen tot ongeveer 200 kg per jaar.

Zoals reeds gezegd, heeft Suriname een overwegend agrarisch karakter. Teneinde de produktie te verhogen heeft de overheid een aantal ontwikkelingsmaatregelen getroffen. De Surinaamse landbouw kent twee typen bedrijven, het kleine boerenbedrijf dat gericht is op de zelf-

voorziening en afzet op de lokale markt en de landbouwonderneming. Suriname telt thans nog circa 30 ondernemingen, waarvan de meeste zijn gelegen in de districten Commewijne en Suriname. De voornaamste gewassen zijn sinaasappelen, grapefruit, koffie, cacao, rijst en bananen. De exportwaarde in 1958 bedroeg Sf 1,7 miljoen.

Teneinde de agrarische sector te versterken werd het zogenaamde Wageningsproject opgericht. Dit project, dat door Nederland wordt gefinancierd, omvat thans een areaal van 6000 ha machinale rijstcultuur en een modern geoutilleerd rijstverwerkingsbedrijf. De jaarproduktie bedroeg in 1958 ruim 20.000 ton padi. Het project telt 750 werknemers.

Suriname bestaat voor ongeveer 80% uit bos. Toch heeft men nooit veel belangstelling gehad voor de aanwezige houtsoorten. Zowel van de zijde van de overheid als van de zijde van het bedrijfsleven wordt de laatste jaren de belangstelling voor de kennis van het bos en voor de houtsoorten geactiveerd. In Suriname is een Bruynzeelbedrijf gevestigd dat een triplex- en spaanplatenfabriek omvat. De Dienst Landsbosbeheer houdt zich bezig met de bosinventarisatie, de bosontsluiting en met researchwerk. De „Operatie Tortoise”, die als doel de openlegging van het Surinaamse achterland heeft, zal stellig in de toekomst de belangstelling voor de bosbouw verhogen. Met deze operatie wordt tevens de noord-zuid-verbinding tot stand gebracht, waarmee men onder andere de toeristenindustrie hoopt te activeren. In dit verband mag ook het Hotelplan Torarica genoemd worden, waarvan het contract met betrekking tot de bouw en de exploitatie kort geleden werd getekend. Het hotel zal 79 kamers bevatten.

Tegenwoordig onderhouden drie scheepvaartmaatschappijen rechtstreekse lijndiensten op Suriname. Regelmatig bestaan afvaarten van schepen van deze maatschappijen, waarvan de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Maatschappij (KNSM) de belangrijkste is, naar diverse West-europese havens, het gehele-Caraibische eilandengebied en havens van de Verenigde Staten.

De binnenlandse scheepvaart wordt in hoofdzaak beoefend door de Scheepvaart Maatschappij Suriname, die tevens een geregelde verbinding op het Caraïbisch gebied onderhoudt.

Uitstekende luchtvaartverbindingen met Europa, de Verenigde Staten en het Caraïbisch gebied worden onderhouden door de KLM, de PAA en de Air France. Het moderne vliegveld Zanderij heeft een zodanige baanlengte, dat ook straalvliegtuigen er kunnen landen. Met als basis het vliegveld Zorg en Hoop onderhoudt de Surinaamse Luchtvaart Maatschappij met kleine vliegtuigen geregelde diensten tussen Paramaribo en enkele plaatsen in de districten.

Woonklimaat

Mede dank zij belangrijke verbeteringen in de laatste jaren is het leven in Paramaribo en omgeving comfortabel te noemen.

De stad Paramaribo breidt zich aanzienlijk uit en aan de rand hiervan zijn verschillende fraaie woonwijken ontstaan. De woningen in deze wijken die alle van modern comfort voorzien zijn, variëren in huurprijs tussen de 100 en 250 gulden per maand.

Op het gebied van levensmiddelen is er een

De nieuwe luchthaven „Zanderij”

grote keus. Naast de produkten van eigen bodem worden alle mogelijke levensmiddelen geïmporteerd, vooral uit Nederland en de Verenigde Staten.

De vakantiemogelijkheden in eigen land zijn nog zeer beperkt. Na de uitvoering van het Brokopondoplan en de verdere openlegging van het binnenland zal hierin verbetering optreden. Velen brengen thans hun vakantie in het bijzonder in het Caraïbische Gebied door.

Op religieus gebied zijn tal van kerkgenootschappen vertegenwoordigd. Naast de Rooms-Katholieke Gemeente — Suriname werd in 1958 tot zelfstandig bisdom verheven — bestaan onder meer verschillende Protestantse Gemeenten, zoals de Evangelische Broeder Gemeente, de Hervormde, de Gereformeerde en de Evangelisch Lutherse Gemeente.

Op onderwijsgebied zijn in Suriname openbare en bijzondere onderwijsinstellingen. Thans worden in Paramaribo onder andere een school

Kade en loodsen van de K.N.S.M.

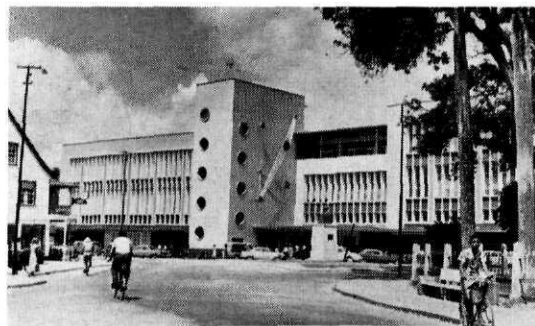

voor middelbaar onderwijs, een kweekschool voor onderwijzers, een technische school, een rechtsschool en een geneeskundige school, voorts verschillende MULO-scholen en huishoudscholen aangetroffen.

De nieuwsvoorziening wordt verzorgd door 6 dagbladen, waarvan twee ochtendbladen; voorts telt Paramaribo drie radio-omroepstations. Op cultureel gebied is de Sichting Cultureel Centrum Suriname zeer actief.

Als gevolg van het tropische klimaat wordt veel ontspanning in de openlucht gezocht. Naast het moderne algemene zwembad „Parima” telt Paramaribo drie verenigingen, die eigen zwembaden bezitten. Deze verenigingen dragen meer het karakter van een country-club, waar naast zwemmen, ook aan tennis, tafeltennis en bridgen wordt gedaan. Er is in de directe omgeving van Paramaribo ook een golfcourse. De meest populaire sport in Suriname is voetbal, voorts basketball, cricket en badminton. De hengelsport biedt ongekennde mogelijkheden.

Wat de gezondheidszorg betreft, beschikt Paramaribo over een Landshospitaal en een modern Rooms Katholiek Ziekenhuis (180 bedden). Binnenkort wordt een aanvang gemaakt met de bouw van een nieuw Centraal Ziekenhuis (350 bedden); ook zal een Diaconessen Ziekenhuis (100 bedden) worden gebouwd.

Het nieuwe postkantoor te Paramaribo

Op vele plaatsen in Suriname bevinden zich goed geoutilleerde ziekenhuizen en poliklinieken.

Literatuur

Bij de samenstelling van dit artikel werd gebruik gemaakt van de volgende bronnen.

- Vereniging Surinaams Bedrijfsleven — *Investeren in Suriname*.
 Regerings Voorlichtingsdienst Suriname — *Suriname*.
 Stichting Planbureau Suriname — *Brochures*.
 Suralco — *Brochures*.
 J. C. Brons — *Het Rijksdeel Suriname*. Volksuniversiteitsbibliotheek.
 H. N. Dahlberg — *Suriname in de Aardrijkskunde*.

Nieuwe uitgaven

BEFESTIGUNGSWESEN, door O. W. Förster, 152 blz., geïll. Uitg.: Kurt Vowinkel Verlag, Neckargemünd, 1960. Prijs: DM 11,70.

Dit boek geeft een overzicht, van voor de Eerste tot in de Tweede Wereldoorlog, over het vestingsbouwwezen. Ook worden de grote veldversterkingen erin behandeld. Schr., een voormalig Generaal der Genie sluit zijn beschouwing met de vraag of dergelijke werkzaamheden in deze tijd van atoomgevaar nog wel enige zin zouden hebben, te meer aangezien — zoals hij zegt — de overige opbouw van de strijdkrachten zelf al enorme sommen gelds zal vergen en prioriteit dient te hebben. Onzes inziens had de auteur deze vraag, die hij zelf niet vermag te beantwoorden, beter achterwege kunnen laten en zijn boek beter zuiver kunnen beschouwen als geschiedenis zonder meer.

Overigens is de objectiviteit bij hem ver te zoeken gezien de wijze, waarop hij de „landesbefestigingen” van Nederland van vóór 1940 beschrijft op bladzijde 55. *Hij heeft kennelijk nooit van onze neutraliteitspolitiek gehoord en de propaganda van destijds zit er bij hem nog diep in, want hij gaat ervan uit, dat de Vesting Holland bedoeld was als een bruggenhoofd voor Britse landingen!*

Een dergelijke enormiteit doet uiteraard twijfelen aan de waarde van de beschrijving van de werken in andere geallieerde landen, om niet te zeggen aan de waarde van het geheel.

v. H.

DER SOWJETISCHE GEHEIMDIENST, door Otto Heilbrunn, 216 blz. Uitg.: Verlag für Wehrwesen, Bernard & Graefe, Frankfurt a/Main, 1960. Prijs: DM 14,—.

Na een korte inleiding, handelende over het Sowjet-krijgsplan, komt de auteur tot een aantal voorbeelden van spionage-, sabotage en infiltratiegevallen. Zeer leerzaam is het hoofdstuk dat handelt over „de geboorte van een satellietstaat” of „het voorbeeld van een revolutie”, waarbij onder meer erop wordt gewezen dat in alle landen van Oost- en Zuidoost-Europa, waar de Russen in de Wereldoorlog tegen de Duitsers vochten zij dit evenzeer deden tegen de niet-communistische ondergrondse bewegingen. Het boek besluit met een bespreking van een aantal algemene grondslagen voor de partisanenoorlog. d.U.

*

Mogelijk gebruik van gepantserde personeelvoertuigen

In bovengenoemd artikeltje, opgenomen in de rubriek „Meningen van anderen”, in De Militaire Spectator nr 8 van augustus jl., is op blz. 322 een fout geslopen. De 7e regel in de linker kolom moet luiden: *Van deze kenmerken is alleen de beweeglijkheid ge-Red.*

De militaire geschiedenis

door J. KARBAAT, *Majoor-Arts, Commandant Afdeling Geneeskundige Dienst van de Troepenmacht in Suriname*

In de commerciële en koloniale worsteling tussen Nederland en Engeland, die bekend staat als de 2e Engelse Oorlog van 1665 tot 1667, zond Francis Willoughby, gouverneur van Barbados een roofexpeditie uit van Barbados tegen de Nederlandse handelsposten in West-Guyana en Tobago. Deze veroveringen lokten een tegenzet uit van de Zeeuwse Admiraliteit, die drie grote en een aantal kleine schepen onder bevel van Abraham Crijnssen uitzond, met de opdracht Engeland in de Amerikaanse koloniën te bevechten. Aan boord bevonden zich ongeveer 500 matrozen en 225 soldaten, deze laatsten onder bevel van de kapiteins J. Lichtenberg en Maurits de Rama.

Toen Crijnssen op 15 februari 1667 met zijn vloot de Surinamerivier bereikte, had hij door toevallige omstandigheden een aantal strategische voordelen. Een grote epidemie van onbekende aard had in 1665 en 1666 de bevolking van de kolonie zo geteisterd, dat er nauwelijks 100 weerbare mannen onder de kolonisten te vinden waren. Verder heerste er een smeulende ontevredenheid tegen Willoughby's beleid, zodat gouverneur William Byam ook met ontrouw te maken kreeg. Het fort bij Paramaribo, dat de kolonie tegen buitenlandse aanvallen moest beschermen, was nog niet geheel voltooid. Behalve bovengenoemde 100 Europese militairen waren er nog 60 weerbare negers in gelegerd. De bewapening bestond uit 12 kanonnen.

Crijnssen liet op 17 februari 1667 het fort door 4 fregatten 3 uur lang beschieten. Dank zij de laagte der muren, konden zij over de naar de rivier gekeerde borstwering heen, de binnenzijde van de muren aan de landzijde onder vuur nemen. Hierdoor was het voor de Zeeuwse soldaten niet moeilijk van de landzijde het fort binnen te dringen en te veroveren. De Engelsen kregen vrije aftocht. De 60 negers werden door de Zeeuwen behouden en de kolonisten moesten 100.000 pond suiker (d.i. f 10.000) brandschatting betalen. Bij het vertrek van de schepen liet Crijnssen 125 man en 15 kanonnen achter, onder bevel van kapitein De Rama, ter bezetting van het fort, waaraan de naam Zeelandia gegeven werd. Maurits de Rama werd tevens gouverneur van Suriname.

In oktober 1667, d.w.z. na de Vrede van Breda werd het fort en daarmee geheel Suriname door een groep Engelsen heroverd en De Rama

gevangelijk naar Barbados gevoerd. De Hollandse verliezen bedroegen 54 man aan doden en gewonden.

Het volgend jaar verscheen Crijnssen opnieuw in Suriname, ditmaal met 300 voetknechten. Hij nam het fort op 1 mei 1668 weer in bezit en vervulde tot 16 februari 1669 het gouverneurschap. Bij zijn vertrek liet hij weer een aantal voetknechten achter, ditmaal onder bevel van luitenant-kolonel Philip Julius Lichtenberg. Deze commandant werd eveneens tevens gouverneur van Suriname. De kosten van de expedities bedroegen respectievelijk ongeveer f 127.000 en f 154.000.

Door ziekten en gevechten met Indianen leed dit groepje soldaten vele verliezen. Volgens een opgave in 1675 van de Commandant der Troepen, tevens gouverneur van Suriname, de kapitein Pieter Versterre, had de Troepenmacht op dat moment de volgende sterkte: een kapitein, 2 luitenants, een vaandrig, een commies, 4 sergeanten, een chirurgijn, een constabel, een timmerman, drie korporaals, een geweldiger en 99 soldaten.

In 1679 kwam een groep Indianen in opstand; zij bezetten de oostelijke oever van de Surinamerivier. Hiertegen was dit groepje militairen niet opgewassen, daarom zonden de bewoners van Suriname een smeekbrief aan de Algemene Staten van de Republiek om 300 man als bijstand te zenden. In deze brief schreef men dat er maar ongeveer 50 soldaten aanwezig waren, in werkelijkheid was de sterkte op 1 januari 1680: 116 man, inclusief officieren. De admiraliteit van Zeeland nam de kosten van het vervoer op zich van de ongeveer 150 man die gezonden werd.

In het octrooi van de in 1675 opgerichte 2e West Indische Compagnie stond, dat zij verplicht was forten op te richten, die te onderhouden en te bemannen ter bescherming van de koloniën en de bewoners ervan, terwijl ook de kosten voor soldij, geschut, munitie e.d. ten laste van de eigenaren in Nederland zouden komen. Toen Zeeland dan ook in 1682 Suriname aan de West Indische Compagnie verkocht, werden de Zeeuwse Troepen teruggeroepen.

Na stichting van de Geoctroyeerde Sociëteit van Suriname (31 mei 1683) ging de verdedigingsplicht over op de eigenaren van de Sociëteit. Vanaf die tijd tot 1795 toen de Sociëteit

opgeheven werd en de Republiek ten onder ging kan men 4 soorten troepen in Suriname onderscheiden:

1. *Sociëteitstroepen*. Andere namen ervoor zijn militie en staande armee vrijwilligers. Dit zijn door de Sociëteit betaalde, meest uit Nederland afkomstige vrijwilligers.
2. *Staatse troepen*. Dit zijn tijdelijk uit Nederland uitgezonden hulpstroepen, deel uitmakende van het Staatse leger. De kosten van uitzending en verblijf werden meestal grotendeels op de bewoners van de kolonië verhaald.
3. *Koloniale troepen*. Dit zijn door de kolonie op eigen kosten en op eigen gezag aangenomen hulpstroepen.
4. *Gewapende burgerij*, meestal schutterij genoemd.

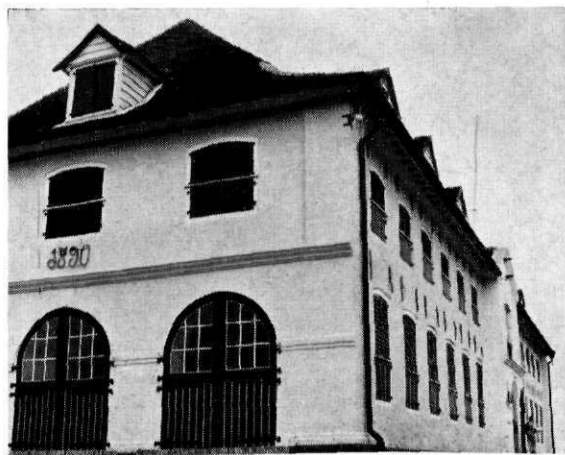
De taak van de Troepenmacht is altijd geweest: het verdedigen van de kolonie tegen buiten- en binnenlandse vijanden en het handhaven van orde en rust.

De Sociëteit was een commerciële instelling met het doel winst te maken. Derhalve hebben de eigenaren steeds getracht op de post verdediging te bezuinigen. De verdedigingswerken werden verwaarloosd, de aangeworven manschappen waren meest van slecht gehalte, grotendeels uitvaagsel uit vele landen. De officieren waren vaak door ziekte of te hoge leeftijd ondeugdelijk en zij hadden meestal beneden de rang van officier in buitenlandse legers gediend.

De Sociëteit begon veelbelovend. Gouverneur Cornelis van Aersen van Sommelsdijck kreeg in 1683, vóór zijn vertrek naar Suriname, toestemming 3 compagnieën à 100 man met daarbij 3 kapiteins, 2 luitenants, 2 onderluitenants, 1 vaandrig en 2 sergeanten mee te nemen. Hij mocht de officieren zelf kiezen. Met de reeds in Suriname aanwezige compagnie onder kapitein Laurens Verboom kreeg Van Sommelsdijck dus de beschikking over een bataljon van 4 compagnieën. Verboom werd commandeur der troepen.

Gouverneur Van Sommelsdijck arriveerde op 24 november 1683 in Suriname. Na afloop van de kleine regentijd stuurde hij op 25 januari 1684 een expeditie uit van 3 vaartuigen, 8 corjalen en 284 Europeanen. Deze patrouille, die 10 weken duurde, was tegen de Indianen langs de Surinamerivier gericht. Er werden 30 Indianen gedood, 16 gevangen genomen en 14 dorpen verbrand. Tevens waren er 13 deserteurs bij de militairen, hiervan werd er 1 opgehangen en 3 werden geharquebuseerd. In een brief van 13 april 1684 aan de directeur verzoekt Van Sommelsdijck de gestorven, gesneuvelde en geëxecuteerde soldaten te vervangen.

In de volgende jaren organiseerde hij ook langs de Saramacca en Coppenerivier soortgelijke tochten, daarna sloot hij vrede met de

Vroeger een kazernesgebouw, gelegen op het terrein van het fort Zeelandia, thans departementsgebouw

Indianen, waarbij hij een dochter van de hoofdman der Cariben als vrouw accepteerde ter bezegeling van het verbond.

Achter zijn rug klaagden de soldaten bij de directeurs dat ze te weinig rantsoenen kregen. Van Sommelsdijck ontkende dit ten stelligste en verklaarde dat ze zoveel kregen, dat ze er zelfs nog van verkochten. Dit laatste verbood hij hun.

Na vrede met de verschillende Indianenstammen gesloten te hebben, zond Van Sommelsdijck in 1687 een patrouille uit ter sterkte van 1 officier en 3 soldaten teneinde het meer van Parima op te sporen. Parima is een legendarisch goudmeer. Eerst in 1689 keerde deze patrouille, uiteraard onverrichterzake, terug.

Ingevolge resolutie van 20 juli 1684 van de Algemene Staten, waarom Van Sommelsdijck overigens zelf gevraagd had, konden misdadigers en tuchthuisboeven uit Nederland als militair naar Suriname worden gezonden.

Stagnatie in de aanvoer van levensmiddelen en de opdracht zware lichamelijke arbeid te verrichten gevoegd bij het slechte moreel van de troepen maakten dat er juli 1688 een oproer onder de militie uitbrak. Van Sommelsdijck en commandeur Verboom werden door een groep oproerkraaiers vermoord. De gewapende burgerij dempte het oproer. Drie oproerlingen werden geradbraakt, 8 opgehangen, de overige 60 belhamels in groepjes van 5 à 6 naar Nederland teruggezonden.

De militie bleef rumoerig en vrijwel onbruikbaar. Toen het volgend jaar (6 mei 1689) een Franse vloot van 9 schepen voor Paramaribo verscheen met het doel de stad te plunderen, was het niet de militie doch de gewapende burgerij, die de aanval afsliep. Vooral een Joodse afdeling onder kapitein Nassy onderscheidde zich.

De Algemene Staten verbonden zich om Suriname te helpen door van elk van hun compag-

nieën een man naar Suriname uit te zenden en de kosten hiervan te dragen. Alleen Friesland gaf tevoren te kennen hieraan niet te zullen meedoen en Utrecht is deze verplichting nimmer nagekomen. Overigens is het te betwijfelen of de man of het bedrag altijd te bestemder plaats aankwam. Op 2 maart 1752 werd deze „man voor Suriname” afgeschaft en vervangen door een subsidie van f 38.600 per jaar aan Suriname, welke post daarna gedurende 40 jaren jaarlijks op de Staten van Oorlog bleef drukken. Dit bedrag was bestemd voor het onderhouden van 200 musquetiers.

Op 8 juni 1712 moest de gewapende burgerij weer een Franse aanval afslaan. De bevolking van de kolonie eiste dat de directeuren 600 man militie naar de kolonie zouden zenden en hen onderhouden. Dit gebeurde echter niet, waardoor het kleine groepje militie en de gewapende burgerij onder commandeur François Anthony de Rayneval spoedig de tegenstand moesten opgeven toen op 8 oktober 1712 een Franse vloot van 38 schepen met 3000 soldaten aan boord voor Paramaribo verscheen. De kolonie moest een brandschatting van ruim f 747.000 opbrengen. Dit bedrag werd naar rato over de kolonisten omgeslagen. Velen hielden zich armer dan ze waren door een deel van hun slavenbezit in de bossen te verbergen.

Vele van deze slaven keerden niet meer terug, doch voegden zich bij de Marrons, die reeds vanaf het begin der 18e eeuw overvallen op de plantages pleegden.

Hiertegen en tegen de buitenlandse vijanden zouden de directeuren in Suriname 4 compagnieën op de been houden. In 1749 werd dit besluit weer eens door de Algemene Staten bekrachtigd. In oorlogstijd zouden de compagnieën inclusief de officieren 100 man tellen, in vredes-tijd 75 man. Van deze 300 man verbleven er totaal ruim 100 in Paramaribo en Fort Nieuw Amsterdam, de overige waren in groepjes van 1 tot 5 of meer over Suriname verspreid. De artillerie werd in 1699 afzonderlijk georganiseerd. De sterkte is onbekend tot 1751, waarop ze 2 officieren en 54 minderen bedroeg.

In 1750 kreeg gouverneur mr. J. J. Mauricius moeilijkheden met een aantal plantage-eigenaren. Met goedkeuring van de Algemene Staten zond stadhouder Willen IV een regiment Staatse Troepen onder Generaal-Majoor H. E. baron Von Spörcke naar Suriname teneinde de gouverneur te steunen. Deze troepen waren uit de Nederlandse garnizoenen gelicht. Het was de bedoeling 600 man te zenden, doch er kwamen er maar 392, waaronder 44 officieren. Zij arriveerden tegen eind 1750 op 3 schepen in Paramaribo. De militairen van dit regiment hadden veel moeilijkheden met de militie, terwijl zij door ziekte

en sterfte snel in aantal achteruit gingen. De kolonisten stelden geen prijs op hun komst, daar zij 1/4 van de kosten moesten betalen, waartegen weer een hoofdgeld geheven werd.

In 1753 bepaalden de directeuren dat, ten gevolge van de strijd tegen de weglopers, de militie voortaan een sterkte zou hebben van 2 bataljons van 6 compagnieën à 100 man, terwijl de compagnie artilleristen ter sterkte van 56 man bij de Troepenmacht aanwezig zou blijven. De kosten zouden voor 50% door de Sociëteit en voor 50% door de ingezetenen worden gedragen. De bevolking wilde echter dat de Sociëteit alles betaalde, daar zij ingevolge artikel 27 van haar Octrooi hiertoe verplicht was. Men had de troepen echter te hard nodig om ze weg te sturen.

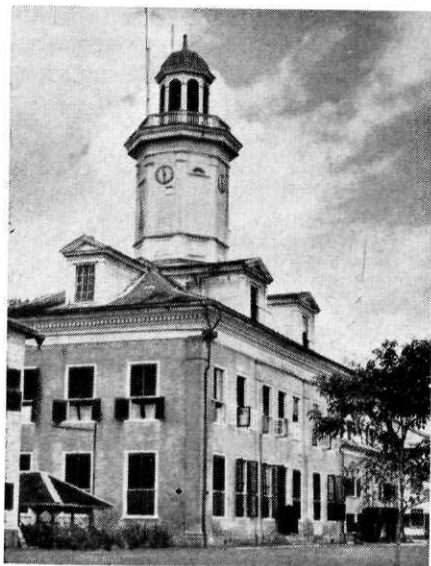
Een deel van het regiment van Von Spörcke ging hierna over naar de militie, terwijl ongeveer 100 man in 1755 naar Nederland terugkeerden.

Ondanks deze versterking bleven de weglopers plantages aanvallen, onder meer in 1757 en 1763; in 1770 bouwden zij vlak bij Paramaribo een kamp. Gouverneur J. Nepveu wilde in verband met de strijd tegen de weglopers over meer troepen beschikken. Daarom richtte hij in 1770 een Korps Vrijnegers op ('s Lands Vrijkorps) bestaande uit alle kleurlingen en vrije negers, van 14 tot 60 jaar, die in de kolonie aanwezig waren.

In 1772 kocht het bestuur van de kolonie 300 slaven aan en formeerde hiermee een korps Jagers, onder bevel van Luitenant-Kolonel P. Stoelman. Bovendien vroeg gouverneur Nepveu versterkingen aan de Algemene Staten. Dit werd aanleiding tot een expeditie van 800 man Staatse troepen onder de Zwitserse Kolonel L. Fourgeoud. Deze kolonel had tien jaar eerder al eens een opstand in Berbice gedempt, zodat hij geen onbekende in dit gebied was. Op dat moment waren er 2300 militairen in de kolonie. Over de reis naar Suriname, de ontvangst, de acties en de toestanden tijdens deze veldtocht is veel bekend doordat een van de Kapiteins, J. G. Stedman, er een boek over schreef. Dit boek werd in verscheidene talen uitgegeven.

Stedman schrijft, dat men in Guyana's bossen alle patrouilleleden achter elkaar op één rij moet laten lopen, dit noemt hij de Indiaanse linie. Zo'n patrouille dient uit 60 militairen en 20 slaven te bestaan, met een voorhoede, een hoofdtroep, een achterhoede en een staart. In de hoofdtroep moet een chirurgijn meelopen.

Ten gevolge van de acties, maar in het bijzonder door vele ziekten, leed de expeditie vele verliezen aan mensenlevens, waardoor de activiteiten spoedig moesten worden gestaakt. In de jaren 1775 en 1776 arriveerden er nog 830 man versterkingen, waarbij de Kolonel Siborg. Hiermee werd nog een laatste tocht gemaakt waarbij

*Vroeger o.a. gebruikt als stadhuis, thans
Departement van Financiën*

de weglopers over de Marowijne naar Frans gebied werden verdreven. In 1777 en 1778 vertrokken de overlevenden weer naar Nederland, in totaal 125 man. Er was echter ook een aantal mensen binnen de kolonië afgezwaaid.

Stedman schrijft, dat er verscheidene goede officieren bij de expeditie waren, maar dat de kwaliteit en discipline van de soldaten beneden alle peil was, hoewel velen goede vechters waren. Zij vormden het uitschot van vrijwel elke natie en waren naar leeftijd, lichaamsbouw en ras zeer verschillend. De soldaten van het Korps Jagers, die later naar de kleur van hun hoofdbedekking Roodmutsen genoemd werden, hadden daarentegen een hoog moreel, omdat ze als slaaf reeds aan discipline gewend waren. Bovendien verdroegen zij het klimaat uitstekend. Hij schat de gevechtswaarde van één Jager gelijk aan die van 6 Europese militairen.

In 1776 wist gouverneur Nepveu, tegen de zin van Kolonel Fourgeoud, door te drijven, dat er tegen de aanvallen der weglopers een keten van posten rond het in cultuur gebrachte deel van de kolonie werd aangelegd. In 1778 kwam dit cordon gereed. De posten waren door opengekapte stroken, met een totale lengte van 94 km, verbonden. Deze linie eiste 24 officieren, 24 oppassers, 44 sergeanten, 68 korporaals en 960 soldaten aan bemanning. Toch heeft dit cordon de kolonie beter tegen de Marrons beschermd dan de expedities.

In 1789 leden de Bonninegers, een weglopersstam, een nederlaag op Stoelmanseiland.

Tot 1795, toen de Bataafse Republiek eigenaar werd van de kolonie bevonden zich steeds 2 à 3 infanterie bataljons militie in Suriname alsmede 1 compagnie artillerie van 166 minderen

en 6 officieren. Uit een sterktestaat van 1791 blijkt dat de 3 bataljons een sterkte hebben van 393, 386 en 396 officieren en minderen. In 1795 waren er 3 bataljons van elk 1 compagnie grenadiers en 4 compagnieën fuseliers. Bovendien 2 compagnieën artillerie.

Van 1799 tot 1802 stond Suriname onder Engels protectoraat. Bij de Vrede van Amiens in 1802 kreeg de Bataafse Republiek Suriname terug. In Nederland werden 4 West-Indische Jagerbataljons van elk 8 compagnieën opgericht. Zij kregen de volgnummers 5 t/m 8 van de Nederlandse Landmacht. Voorts werden er 4 artillerie compagnieën en een genie compagnie voor de dienst in Suriname opgericht.

Het vijfde bataljon en de helft van het 8e zijn in 1802 naar Suriname verscheept. De leden van 't Lands Vrijkorps werden in 1803 over deze bataljons verdeeld.

In 1804 vielen de Engelsen de kolonie weer binnen en namen haar in bezit. Alleen de bezetting van het fort Leyden vocht. De jagerbataljons gingen terug naar Nederland.

Bij de Vrede van Parijs op 20 november 1815 werd Suriname aan de Koning van Noord- en Zuid-Nederland toegewezen.

Reeds in januari 1815 werden in Nederland twee jagers bataljons opgericht voor West-Indië. Zij kregen de volgnummers 10 en 11 van de Nederlandse Landmacht. In verband met de ontvluchting van Napoleon moesten zij als „Indiase Brigade" eerst in Europa helpen.

Ook werd in 1815 een artillerie bataljon voor West-Indië opgericht. Tot 1819 verbleven 8 compagnieën van het 10e en 4 van het 11e bataljon plus 2 compagnieën artillerie in Suriname. In dat jaar werden deze twee bataljons omgenummerd tot 27 en 28. In 1821 werden deze twee bataljons samengevoegd tot het 27e met een sterkte van 9 compagnieën, waarvan er 7 in Suriname zouden verblijven. Het artilleriebataljon werd een veldartilleriebataljon waarvan voortaan 1 van de 2 compagnieën in Suriname zou verblijven.

In 1832 werd de sterkte van het 27e bataljon teruggebracht tot 5 compagnieën waarvan er 3 in Suriname zouden verblijven. In 1846 werd de samenstelling van het bataljon op 4 compagnieën gesteld, geheel in Suriname te verblijven. In totaal 34 officieren (inclusief officieren van gezondheid) en 668 minderen.

Vanaf 1868 maakte de Troepenmacht in Suriname geen deel meer uit van het Nederlandse leger. De kosten van de verdediging kwamen voortaan niet meer ten laste van het Ministerie van Defensie maar van het Ministerie van Koloniën. Suriname kreeg 2 compagnieën infanterie

en 2 compagnieën artillerie. De commandant der Troepen was een Majoor, de sterkte was 18 officieren en 618 minderen. De bepalingen van het KNIL werden voor deze troepen van kracht.

In 1873 werd de artillerie een detachement van 1 officier en 40 minderen; in 1902 werd de artillerie opgeheven. De Troepenmacht telde in 1902 1 majoor, 14 officieren en 370 minderen. De officieren waren meest gedetacheerde Nederlandse, na 1904 werden er uitsluitend KNIL officieren naar Suriname gedetacheerd. In 1907 werd de sterkte van de Troepenmacht teruggebracht tot 1 compagnie met 1 kapitein, 6 officieren en 292 minderen. Als de organieke aantallen niet door Nederlandse vrijwilligers uit de koloniale reserve bereikt konden worden, werden buitenlanders of Surinamers aangenomen. In 1915 werd de sterkte tot 234 minderen teruggebracht. Deze sterkte bleef zo tot 1931. In dat jaar werd de sterkte bepaald op 4 officieren, 1 officier van gezondheid en 200 minderen.

In de eeuw, voorafgaande aan de 2e wereldoorlog deed de Troepenmacht voornamelijk politiedienst. Regelmatig werden patrouilles voor machtsvertoon het binnenland ingezonden. In Nickerie en Albina werden detachementen gelegerd. Het detachement in Nickerie werd op 17 september 1907 opgeheven en vervangen door een politiepост. Daar de goudvelden aan de Lawa regelmatig ongewenst bezoek kregen van Franse deporté's werd daar in 1912 een post gesticht en in de jaren 1914 t/m 1928 werden regelmatig langdurige patrouilles van 20 tot 35 man erheen gezonden.

In 1924 werd onder toezicht van militairen door gevangenen begonnen met de aanleg van een weg van Moengo (bauxietmijn van de Alcoa) naar Moengotapoe, welke weg later naar Albina verlengd werd. Hierdoor werd het mogelijk binnendoor naar Albina te reizen. Moengo had eveneens last van Franse deporté's, derhalve werd de politiedienst daar opgedragen aan een sergeant en 6 tot 12 fuseliers. Dit duurde van 1925 tot 1931.

Herhaaldelijk werden onlusten onder de creolen in de stad (bv. 1911, 1931) en Aziatische immigranten op diverse ondernemingen onderdrukt (bv. in 1925 Mariënborg en in 1926 en 1927 op Waterloo).

Herhaalde malen gingen in Nederland stemmen op om de Troepenmacht, die toch vrijwel niets anders deed dan politiediensten verrichten, uit bezuinigingsoogpunt maar geheel op te heffen en te vervangen door een klein Korps Marchaussee. Na instelling van een commissie van onderzoek in 1911 kwam de toenmalige Minister van Koloniën in 1915 tot de conclusie, dat in Suriname een, zij het kleine, militaire macht niet kon worden gemist.

In 1929 braken op Curaçao ongeregelde uit, veroorzaakt door de Venezolaan Urbina. Op de dag, dat het bericht in Suriname binnenkwam, vertrokken 2 officieren en 39 man per bauxietschip als hulp naar Curaçao. Ruim 6 weken later keerden zij weer in Suriname terug.

Op 10 mei 1940 was er een compagnie ter sterkte van 215 KNIL militairen in Suriname aanwezig. Alle NSB-ers, Duitsers en andere verdachte lieden werden geïnterneerd; voorts werd direct begonnen met het werven van vrijwilligers.

De reeds uit de tijd van gouverneur Van Sommeldijk bestaande Schutterij werd opgeroepen. Ten noorden van Paramaribo werden langs de Surinamerivier loopgraafstellingen en mitrailleurposten ingericht. Eveneens in Albina aan de Marowijne tegenover Frans Guyana en langs de Corantijn tegenover Brits Guyana. Ook op het vliegveld Zanderij en bij de bauxietmijnen werden militairen gelegerd.

De eerste versterkingen, die aankwamen, waren 50 mariniers uit Curaçao. In september 1941 arriveerden 175 man van de Prinses Irene Brigade uit Engeland per H.M. Kinsbergen. In november 1941 kwam nog 75 man aan. In totaal waren er 6 officieren en 10 onderofficieren bij.

Uit al deze troepen konden in begin 1942 een bataljon infanterie van 3 compagnieën fuseliers en 1 mitrailleurcompagnie worden geformeerd, alsmede een compagnie kustartillerie. Verder was er een verbindingdienst, technische dienst, geneeskundige dienst en een afdeling militaire administratie.

Het uit zijn krachten gegroeide Troepen Commando werd op 2 april 1942 vervangen door een Territoriaal Commando, later onderverdeeld in 2 plaatselijke militaire Commando's, één in Paramaribo en één in het district Marowijne. De organisatie bevatte een gemotoriseerde gemengde brigade, een detachement Territoriale Troepen en een afdeling artillerie; voorts een groot aantal diensten en een Marine-detachement.

Bij de opbouw van deze krijgsmacht had men vooral te kampen met gebrek aan legeringsruimte. Zo lag in 1941 en 1942 de mitrailleurcompagnie in het zg. „Koelie-depot" een aantal loodsen waarin voorheen de Aziatische immigranten bij aankomst in de kolonie werden opgevangen. In november 1942 werd deze compagnie in tweeën gesplitst en elke helft als een mitrailleurcompagnie aan de beide infanteriebataljons toegevoegd.

Na aanvankelijk in scholen en barakken door Paramaribo verspreid te zijn geweest, kon het eerste bataljon in begin 1943 het nieuw gebouwde Prins Bernhard Kamp betrekken. Het tweede bataljon infanterie bestond geheel uit Hindoestanen en werd in het kampement aan de Tour-

Het fort Zeelandia, thans in gebruik als
Huis van Bewaring

tonnelaan gelegerd. Een 5e compagnie van dit bataljon bestond geheel uit Javanen en was in Albina gelegerd.

De afdeling artillerie was in fort Nieuw Amsterdam gelegerd. Uit Amerika werd modern kustgeschut ontvangen. Eveneens uit Amerika werden voor Indië bestemde tanks ontvangen. Door de bezetting van Nederlands Oost-Indië door Japan konden die tanks daar niet meer worden afgeleverd, de bemanning voor deze tanks werd ondergebracht in een compagnie gevechtswagens.

In september 1942 werd een bataljon Stads- en Landwachten opgericht, bestaande uit personen, die niet gemist konden worden uit de burgermaatschappij, maar die 's middags na hun werk oefenden. Dit bataljon was bij de cultuurtuin gelegerd, hierin was een compagnie van 300 personen V.H.K. opgenomen. De diensten waren in een bataljon Gecombineerde Troepen ondergebracht.

In 1944 bedroeg de totale sterkte der troepen 3850 personen. Teneinde het nodige kader op te leiden werd in 1941 een kaderschool opgericht. Deze was gevestigd in het Buiten Gasthuis. Vele leden van de Prinses Irene Brigade kwamen op deze kaderschool; 16 leden van deze Brigade werden officier. In januari 1943 vertrokken 90 officieren, onderofficieren en manschappen hiervan weer naar Engeland, ook de overigen gingen in kleine groepjes terug, maar 50 man bleef als kader in Suriname achter.

Als oorlogsvrijwilliger vertrokken in begin 1945 vier detachementen van tezamen 441 mannen en ongeveer 60 vrouwen naar Australië, teneinde deel te nemen aan de strijd tegen Japan.

Het belang dat de Geallieerden bij het Surinaamse bauxiet hadden alsmede de noodzaak de vijandelijke duikbootactiviteit in de Caraïbische Zee te bestrijden werd in november 1941 aanleiding, op het vliegveld Zanderij een belangrijke

Amerikaanse luchtmacht te stationeren. Het vliegveld werd uitgebreid en van uit Paramaribo werd een weg daarheen aangelegd. Ook het vliegveld Zorg en Hoop werd door Amerikaanse troepen bezet. De manschappen waren hoofdzakelijk Portoricanen, zij werden in februari 1946 teruggenomen.

Na de oorlog werden de troepen in snel tempo ingekrompen. De Stads- en Landwachten werden opgeheven, de Schutterij op 2 maart 1946 gedemobiliseerd. Teneinde niet geheel zonder troepenmacht te zitten heeft men vrijwilligers geworven, die genegen waren gedurende 1 jaar een verband aan te gaan. Dit werd de zogenaamde eerste compagnie; de ingekrompen diensten werden ondergebracht in een subsistentencompagnie.

Inmiddels werden in Nederland oorlogsvrijwilligers geworven voor een 2-jarig verband in Suriname. Het eerste detachement, 145 man onder leiding van de Eerste Luitenant E. P. W. Elstak kwam op 17 juli 1946 in Suriname aan. Het werd door de bevolking niet erg prettig ontvangen, daar men in hun komst een maatregel van de Nederlandse regering tegen de zozeer begeerde autonomie van Suriname vermoedde.

Tot 1951 bestond de Troepenmacht uit twee compagnieën infanterie en een subsistentencompagnie. In dit jaar zou de verdediging van Suriname worden overgenomen door de Koninklijke Marine. Door verzet van de Surinaamse burgerij en de Surinaamse Regering is dit niet doorgegaan. Hierna werd een geheel nieuwe Troepenmacht, deel uitmakende van de Koninklijke Landmacht, in Suriname opgebouwd.

Ten aanzien van de *Koloniale Troepen* nog het volgende: Het Lands Vrijkorps ook wel genoemd het Korps Vrijnegers werd op 6 december 1770 opgericht. Zoals reeds eerder vermeld, moesten alle kleurlingen en vrijgelaten negers van 14 tot 60 jaar er voor de tijd van 3 jaar in dienen, maar door het storten van f 150 konden zij van deze plicht afkomen. Het korps bestond uit één, later uit twee compagnieën; de sterkte was ongeveer 125 tot 150 man. Per dag waarop daadwerkelijk dienst gedaan werd ontvingen de leden 2 schellingen plus de kost. Het kader en de officieren, onder- resp. opperconducteurs genaamd, kwamen uit de militie, van elk waren er 6 aanwezig.

In het begin stelden de prestaties van dit Korps niet veel voor. Gouverneur Nepveu vermeldt in zijn journaal dat diverse patrouilles uitgehongerd en met grote verliezen aan doden, gewonden en vermisten terugkeerden. Maar dat veranderde toen J. F. de Frederici, die van 1790 tot 1802 Gouverneur-Generaal was, in de rang van Luitenant-Kolonel, commandant van dit

korps werd. Hij wist er veel mee te bereiken. In 1803 werden de aanwezige leden over het 5e en 8e bataljon Jagers verdeeld.

Het Korps Jagers werd in 1772 opgericht, waarvoor 300 slaven werden aangekocht. Zij werden uitsluitend betaald wanneer ze dienst deden, voor de overige tijd kregen ze in de omgeving van Paramaribo een stukje grond, waarop ze hun eigen kost konden verbouwen en in hun eigen onderhoud voorzien. Hun uitrusting bestond uit een broek, groene muts en een geweer en een sabel. Later werd de groene muts vervangen door een rode muts omdat er een aantal groene mutsen in handen van weglopers was geraakt. Het kader kwam uit de overige korpsen in de kolonie. Het gold als een onderscheiding bij dit korps te mogen dienen. Het korps had een goede naam en was onmisbaar in de strijd tegen de weglopers.

In 1818 werd dit korps uitdrukkelijk bestemd voor het assisteren bij bospatrouilles, die dienden voor het opsporen van weglopers en kreeg de naam Koloniale Guides. Tevens werd bepaald dat het korps nimmer deel zou uitmaken van de Koninklijke Landmacht. In 1840 werden de laatste 50 slaven ervoor in Afrika aangekocht. De organisatie telde een Luitenant-Kolonel en 4 officieren, een chirurgijn 3e klasse alsmede 176 onderofficieren, en guides. Later werd bepaald dat het korps kon worden aangevuld door het aannemen van vrije arbeiders van de Genie en andere burgers. Zelfs Europese militairen, wier diensttijd bij de Koninklijke Landmacht verstreken was, konden erin opgenomen worden. Tot 1849 deden de guides vaak dienst bij het vervoeren van zieken en het overbrengen van berichten. Nadien slechts uitsluitend als roeiers. In 1862 werd de compagnie guides opgeheven.

Een ander onderdeel van de koloniale troepen was het Korps Invaliden. Dit korps, dat bij Poelepantje een eigen kazerne had, was bestemd voor het opnemen van militairen, die door langdurige dienst lichamelijk ongeschikt voor de dienst waren geworden en die zich in hun diensttijd goed hadden gedragen. Aanvankelijk werden uitsluitend leden van het Korps Guides opgenomen, na 1830 ook Europese militairen. In het korps had ook nog bevordering plaats. Uit bezuiniging werd in 1843 bepaald, dat geen nieuwe militairen erbij geplaatst zouden worden zolang de sterkte groter was dan 5 onderofficieren, 4 korporaals en 40 invaliden. Alle invaliden werden in dat jaar geneeskundig onderzocht, teneinde hen die nog weer dienstgeschikt waren, weer in dienst te kunnen nemen bij het 27e bataljon Jagers. In 1853 was de sterkte nog slechts 23 man. In 1869 werd het korps opgeheven.

Over de *Gewapende Burgerij*, voor zover in het voorgaande niet reeds besproken, valt nog het volgende te vermelden. Reeds vóór de tijd van gouverneur Van Sommelsdijck werden de Schutterijen opgericht. Iedere gezonde burger werd erbij ingedeeld. Het doel ervan was het handhaven van orde en rust, bewaking van de naleving der wetten, en het keren van een vijandelijke aanval.

Kapitein P. Versterre schreef in 1675 aan Raadspensionaris van Zeeland Pieter Huybert, dat er behalve 113 militairen van de militie ook 125 weerbare mannen van de Duytsche (=Nederlandse) natie en 57 weerbare mannen van de Joodsche Natie in Suriname waren. Ruim 50 jaar later blijken er 11 compagnieën Schutterij (in het negerengels skotriekie genoemd) te zijn, waarvan 3 in Paramaribo, 2 in het district Comewijne, 2 in het district Perica en Cottica, een in Matapica, een van Thorarica, een van de Parastreek en een van de Joodsche Natie. De compagnieën moesten zelf voor wapens en munitie zorgen.

Elke compagnie had een kapitein, een luitenant, een onderluitenant en een vaandrig alsmede 100 manschappen. De directeurs der Societeit besloten in juli 1702 een drillmeester aan te stellen om de schutterij te leren omgaan met de wapenen. Op basis van een tractement van 600 gulden per jaar werd Daniël Muenic op 18 november van dat jaar als zodanig benoemd en beëdigd.

Het viel vaak erg moeilijk geschikte officieren te vinden en het gezag van de officieren was in het algemeen gering. In de districten kregen de officieren bovendien allerlei bestuursfuncties te verrichten bijvoorbeeld belasting en hoofdgeld innen, brandmerken der slaven, e.d.

In 1816 werd de oude Schutterij opgeheven en tegelijk een geheel nieuwe opgericht, in Paramaribo bestaande uit 3 compagnieën blanken, 3 compagnieën vrije kleurlingen en 1 compagnie vrije negers, deze laatste 4 compagnieën met blanke officieren. In de districten bleef de schutterij rustend.

Iedere compagnie had een eigen kleur uniform. In Paramaribo leverde de Schutterij op 4 plaatsen permanente wachtposten. In 1836 werd de sterkte tot 2 compagnieën blanken, 2 compagnieën kleurlingen en 1 compagnie vrije negers ingekrompen. Door de rassenscheiding was er weinig eenheid in de schutterij. In 1913 telde de Schutterij te Paramaribo nog 13 officieren en 364 onderofficieren en manschappen. De inschrijving van de schutterplichtigen vond halfjaarlijks plaats.

In 1916, onder gouverneur W. D. H. baron van Asbeck, werd de Schutterij gereorganiseerd. Er zouden voortaan 1 kapitein en 5 luitenants

zijn. De Commandant der Troepenmacht werd inspecteur der Schutterij. Het muziekkorps werd in 1923 opgeheven, de overige schutterij op 1 januari 1926 „rustend” verklaard, bij oorlog of oorlogsgevaar zouden zij weer „mobiel” worden verklaard. De inschrijvingen gingen gewoon door.

De Schutterijverordening van 1925 werd in 1939 vernieuwd. Bij oorlogsgevaar zou de Schutterij mobiel worden verklaard, de dan op te roepen personen zouden deel gaan uitmaken van de Troepenmacht. De commandant van de Troepenmacht zou tevens commandant van de Schutterij worden. De eerste oefening zou 60 werkdagen duren, bij onvoldoende resultaat tot maximaal 3 maanden te verlengen, maandelijks zou gedurende 2 dagen een herhaling plaatsvinden.

Op 10 mei 1940 werd de Schutterij mobiel verklaard voor vrijwilligers, die op 3 januari 1940 met de eerste oefening waren gestart. In 1942, toen de legeringsmogelijkheden flink waren uitgebreid, werd een groot deel van de mannelijke bevolking als schutterplichtige in dienst geroepen. Na de reeds hiervoor beschreven grote ontwikkeling in de jaren 1942 t/m 1944 werd de Schutterij in 1945 en 1946 gedemobiliseerd en in 1946 opgeheven.

In 1933 werd in Paramaribo een Burgerwacht opgericht. De Statuten der vereniging en het huishoudelijk reglement werden goedgekeurd. De leden dienden bij onlusten bepaalde, door de gouverneur aan te wijzen, objecten te bewaken.

Forten, posten en gebouwen bij de Troepenmacht in gebruik (geweest). Het fort bij Paramaribo, dat Crijnssen in 1667 veroverde en de naam van Zeelandia gaf, werd waarschijnlijk in 1640 door Franse kolonisten gebouwd en diende als bescherming tegen Indiaanse overvallen. Engelsen hebben het in 1650 vergroot. De ligging van het fort, op een in de rivier uitstekende schelpzandrug, was zeer gunstig gekozen voor het doel, namelijk bescherming bieden aan de stad Paramaribo. In 1790 werd er een kazerne naast gebouwd alsmede een aantal officierswoningen. Sinds het einde der 19e eeuw is het fort in gebruik als gevangenis. De kazerne werd in 1947 ontruimd; de officierswoningen zijn nog als zodanig in gebruik.

In 1685 werd aan de samenvloeiing van Cottica en Commewijne een post gebouwd, die in 1688 de naam Sommelsdijck kreeg. Dit fort werd in 1747 weer verlaten.

Eveneens in 1685 werd bij de inmonding van de Pararivier in de Surinamerivier een blokhuis gebouwd. Dit blokhuis werd in 1740 weer verlaten. Deze beide versterkingen dienden ter beveiliging van de kolonie tegen Indianen.

Als gevolg van de Franse invallen werd op advies van ingenieur Draak besloten een fort bij de samenvloeiing van Commewijne en Surinamerivier te bouwen. De bouw van dit fort, Nieuw Amsterdam genoemd, duurde van 1734 tot 1747. De kosten ad f 80.000 's jaars moesten door de kolonisten en voor $\frac{1}{4}$ door de directeurs worden gedragen. Ook de plaats van dit fort, vlak bij de vaargeul door de modderbank is zeer goed gekozen. Aan de linkeroever van de Surinamerivier werd in 1750 het hulpfort Purmerend en aan de rechteroever van de Commewijnerivier in 1756 het hulpfort Leyden opgericht. Zij versterkten de waarde van het fort Nieuw Amsterdam. 1830 bestond de bewapening van dit fort uit 41 kanonnen, 4 houwitsers en 5 mortieren. In 1850 werden daar nog 10 kanonnen van 60 pond aan toegevoegd; in 1870 kwamen er zes bronzen 30 ponders met getrokken loop bij.

In 1907 werden dit fort en de hulpforten verlaten, maar in 1940 weer bezet voor kustbeveiliging, dit keer door een bataljon artillerie. Als bewapening werd er Amerikaans kustgeschut in geplaatst. In 1945 bij demobilisatie van dit artillerie-bataljon (uit de Schutterij) werden de fort en wederom verlaten. Fort Nieuw Amsterdam is nu, evenals van 1907 t/m 1940, in gebruik als gevangenis.

Teneinde de plantages tegen de weggelopen slaven te beveiligen, liet gouverneur J. Nepveu in de jaren 1774 t/m 1778 het reeds beschreven cordon van posten rond het in cultuur gebrachte deel van de kolonie aanleggen. De grote kosten van onderhoud en het grote aantal mensen nodig om deze linie te bemannen, terwijl ook hiervoor de nodige gelden ontbraken, maakten dat de posten langzamerhand werden verlaten. De herziening van de houding van het Gouvernement tegenover de bosnegers in 1856 en de afschaffing van de slavernij in 1863 waren oorzaak dat dit werk overbodig werd, toch waren er in 1831 nog 37 posten in Suriname door militairen bezet.

In 1940 werd begonnen aan de bouw van militaire kampementen in Paramaribo aan de Tourtonnelaan en aan de Gemene Landsweg. Dit eerste kamp werd in 1952 weer verlaten, behalve de onderofficiers- en officierswoningen, die nog altijd als zodanig in gebruik zijn. Het kamp aan de Gemene Landsweg is als Prins Bernhard Kamp nu het hoofdkwartier en legeringsplaats van de Troepenmacht.

Van de Amerikanen bij Zanderij werd bij hun vertrek een kamp overgenomen, dat onder de naam „Bosbivak Zanderij” nu als trainingskamp bij de Troepenmacht in gebruik is.

In Albina een dorpje aan de Marowijnerivier, dat in 1853 werd gesticht, ligt reeds vele jaren

een militair detachement. Herhaalde malen werd het opgeheven maar telkens weer in gebruik genomen, onder meer tegen de bosnegers, tegen overlast van Franse deportés en in de oorlog 1940 tot 1945 tegen Vichy-Frankrijk dat de overzijde der Marowijne bezet hield. Het fraaie militaire kampement aldaar werd in 1940 gebouwd. Tegenwoordig wordt er telkens een peloton infanterie voor 6 weken gedetacheerd.

Voor Nieuw Nickerie dicht bij de grens met Brits Guyana geldt veel van het bovenstaande eveneens. Een detachement werd daar weer gelegerd sedert 1953 in welk jaar er eveneens een nieuw kampement werd gebouwd in verband met de communistische regering in Brits Guyana.

Tenslotte werd in 1959 en 1960, bij de Brownsberg, aan de rand van het toekomstige Brokopondo-stuwmeer, een klein houten kampement gebouwd. Ook daar wordt steeds een peloton infanterie gelegerd.

De West Indische Compagnie heeft tot het jaar van haar opheffing (1791) de maritieme verdediging van de West-Indische Koloniën verzorgd. In de beginjaren werden er vele schepen voor de oorlog uitgerust, zo bijvoorbeeld in de jaren 1623 tot 1636: 806 schepen, waarvan vele met 50 tot 60 kanonnen en bemand met 67010 soldaten en matrozen.

Later klaagden de bewoners der koloniën er steeds over, dat zij ook ter zee onvoldoende werden beschermd. Na 1791 kwam de verdediging ter zee in handen van de Republiek. Na de omwenteling van 1795 werd op 23 januari 1796 een eskader van 8 schepen naar de West gezonden. In mei van dat jaar bereikten 6 schepen Suriname, waar nog 3 oorlogsbodems lagen. Later werden er op Curaçao nog 2 aan het eskader toegevoegd. Deze vloot werd in 1797 teruggevoerd, waardoor Suriname in 1799 een gemakkelijke prooi werd voor de Engelsen. In 1802 werden 5 schepen naar Suriname gezonden, maar deze werden in 1804 zonder slag of stoot door de Engelsen gewonnen.

Op 21 december 1815 vertrokken 4 schepen naar Suriname; aan boord van één bevond zich de gouverneur W. B. van Panhuys, Admiraal en Generaal-Majoor, die na aankomst in Suri-

name de kolonie van de Engelsen overnam.

Sindsdien was er steeds tenminste een schip van de Koninklijke Marine in Suriname aanwezig tot in 1899 het laatste stationsschip vertrok. Tot 1850 waren het steeds zeilschepen, behalve 3 bezoeken van het raderstoomschip Curaçao in 1827, '28 en '29, daarna steeds stoomschepen. Teneinde het weglopen der slaven tegen te gaan, moesten de schepen voor Suriname steeds weinig diepgang hebben en derhalve niet te groot zijn, daar zij ver stroomopwaarts op de rivieren moesten kunnen opereren.

Bij het naderen van de opheffing der slavernij op 1 juli 1863, werd de zeemacht tijdelijk met 5 schepen versterkt. Behalve een expeditie van de landingsdivisies van twee der schepen naar de plantage Rac a Rac aan de Surinamerivier, waar weggelopen slaven vijandelijkheden pleegden, behoefden deze schepen niet op te treden.

Na 1899 werd Suriname zo nu en dan bezocht door een Nederlands Oorlogsschip, dat voor kortere of langere tijd op Curaçao verblijf hield.

In 1949 werd op de Surinamerivier tot het lichtschip en op de Corantijn en de Marowijne door de Koninklijke Landmacht gepatrouilleerd. De eerste mariniers kwamen in 1940 uit Curaçao in Suriname aan. In 1942 werd de bewaking van de zeegaten door het bij het Territoriaal Commando ingedeelde Marine Detachement overgenomen.

De Kapitein-Luitenant te Zee, die in 1942 als Commandant van dit Detachement aankwam, had hiervoor 1 politievaartuig en 2 boten van de Koninklijke Landmacht, allen bemand met mariniers, ter beschikking. Later kreeg hij de beschikking over 4 nieuwe boten en wat personeel van de Marinebasis Soerabaja terwijl 20 vrijwilligers in opleiding genomen werden. Ook convoieerden deze scheepjes van het Marine Detachement Geallieerde schepen onder de kust; ook werden talrijke schipbreukelingen van getorpedeerde schepen uit zee gered.

In 1951 zou de Koninklijke Marine de gehele verdediging van Suriname overnemen. Een groot mariniers detachement was hiervoor reeds in Suriname aanwezig. Zoals bekend ging dit toen niet door, waarna al het Marine-personeel werd teruggenomen en de toestand zoals die van 1899 tot 1940 geduurd had, werd hersteld.

Mededeling betreffende het Gedenkboek K.N.I.L.

In verband met het grote aantal inschrijvingen voor dit boek, is de verschijning daarvan, omstreeks Kerstmis van dit jaar verzekerd. Allen die één of meer exemplaren hebben besteld wordt beleefd verzocht, de kosten daarvan nog in de loop van dit jaar te willen overmaken op girorekening nr 11 18 26 t.n.v. Penningmeester H. B. „Madjoe”, Hoogstraat 97C te Rotterdam.

Het boekwerk zal daarna, zodra het verzendklaar is, franco per post worden toegezonden.

Eventuele adresveranderingen die zich vóór dit tijdstip mochten voordoen, gelieve men tijdig te willen opgeven aan de secretaris van het redactiecomité, de heer M. G. J. Hendriks, Boddaertstraat 40, Den Haag.

De huidige Troepenmacht in Suriname (Tris)

door H. J. BEEKERS, *Luitenant-Kolonel der Infanterie,
Chef van de staf Tris, tevens Garnizoenscommandant*

Uit de voorgaande beschouwing is gebleken dat de troepensamenstelling en de troepensterkte in de loop der tijden zeer sterk aan schommelingen onderhevig waren. Enerzijds waren deze het gevolg van de toestand zoals dreigende onlusten, aanvallen van buiten, herovering en bezettingen, anderzijds ook vaak van het beleid van de eigenaren van dit gebiedsdeel, gepaard aan hun financiële draagkracht.

Na de laatste wereldoorlog is er in Suriname een geheel nieuwe status ingetreden. In december 1942 kondigde H.M. Koningin Wilhelmina in een radiorede aan, dat aan de Overzeese gebiedsdelen na afloop van de wereldoorlog, autonomie zou worden verleend, maar op een zodanige wijze dat toch een blijvende verbondenheid met Nederland zou blijven bestaan. Na vele jaren van onderhandelingen werden de delegaties van Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen het eens over de tekst van een Statuut. Het door een Ronde Tafel Conferentie opgestelde ontwerp werd op 29 december 1954 ongewijzigd aangenomen en door H.M. Koningin Juliana bekrachtigd.

De vraag komt thans aan de orde, of het Statuut nog gevolgen meebrengt ten aanzien van de samenstelling en de sterkte van de Troepenmacht in Suriname. Laten wij daartoe eens nagaan wat het Statuut hierover zegt.

Ingevolge het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden is Suriname autonoom. Er zijn echter enige aangelegenheden van het Koninkrijk, die gemeenschappelijk door de drie landen dienen te worden behartigd. Deze zijn uiteraard in het Statuut stuk voor stuk vermeld en nader omschreven. In alle andere aangelegenheden, ook al zijn het gemeenschappelijke, heeft het Koninkrijk geen zeggenschap. Deze worden overgelaten aan het eigen beleid van de betrokken Rijksdelen.

Eén van de in het Statuut vermelde gemeenschappelijke aangelegenheden van het Koninkrijk, die door de drie landen gezamenlijk dienen te worden behartigd, is de Defensie van Suriname. Met betrekking tot deze Defensie is bepaald, dat de handhaving van de onafhankelijkheid en de verdediging van Suriname een Koninkrijksaangelegenheid is (par. 3, art. 1). Dit houdt dus in dat Suriname geen leger of vloot zal hebben, waarover het land naar eigen goeddunken kan beschikken.

De Defensiewet voor Suriname (Rijkswet) stelt ook in art. 1, pt. 1 dat allen, dienende bij de Krijgsmacht in Suriname in dienst zijn van het Koninkrijk. Het zou in het kader van dit artikel te ver voeren om na te gaan in hoeverre deze wet juridische consequenties meebrengt voor hen die, van de Koninklijke Landmacht zijnde, in Suriname bij de Tris worden geplaatst. Mogelijk kan dit een aardig onderwerp zijn voor een jurist. De artikelen 20 t/m 34 uit paragraaf 2 van het Statuut geven ten aanzien van de Krijgsmacht nog enkele nadere bepalingen.

Zo stelt art. 30 vast dat Suriname verplicht is tot het verlenen van hulp en bijstand bij de uitoefening van de taak van de strijdkrachten die zich op haar gebied bevinden.

Art. 31 verklaart het opleggen van dienstplicht voor Surinamers tot een landsaangelegenheid. Dit betekent, dat de dienstplicht in Suriname slechts bij landsverordening kan worden ingevoerd. Mocht dit laatste het geval zijn, dan kunnen de Surinaamse dienstplichtigen niet anders dan in eigen land worden ingezet, tenzij bij landsverordening anders wordt bepaald. De Nederlandse regering kan hen derhalve niet verplichten deel uit te maken van een expeditionaire macht en hen elders dan in Suriname inzetten.

Art. 32 brengt tot uitdrukking, dat de in Suriname gestationeerde strijdkrachten zoveel mogelijk zullen bestaan uit personen die in Suriname woonachtig zijn. De bedoeling van deze bepaling is niet om de Surinamers enige verplichting op te leggen, doch veeleer om hun een zekere prioriteit toe te kennen, wanneer het gaat om de verdediging van hun eigen gebied.

Artikel 33 geeft enkele regelingen omtrent de bevorderingsbevoegdheden, art. 34 zegt onder meer, dat de Koning, onder bepaalde omstandigheden, elk gedeelte van het grondgebied in staat van beleg of in staat van oorlog kan verklaren.

De aandachtige lezer zal uit het bovenstaande hebben kunnen concluderen dat het Statuut geen enkele beperking oplegt voor wat betreft de sterkte van de Troepenmacht en slechts zeer geringe beperkingen over haar samenstelling en taak.

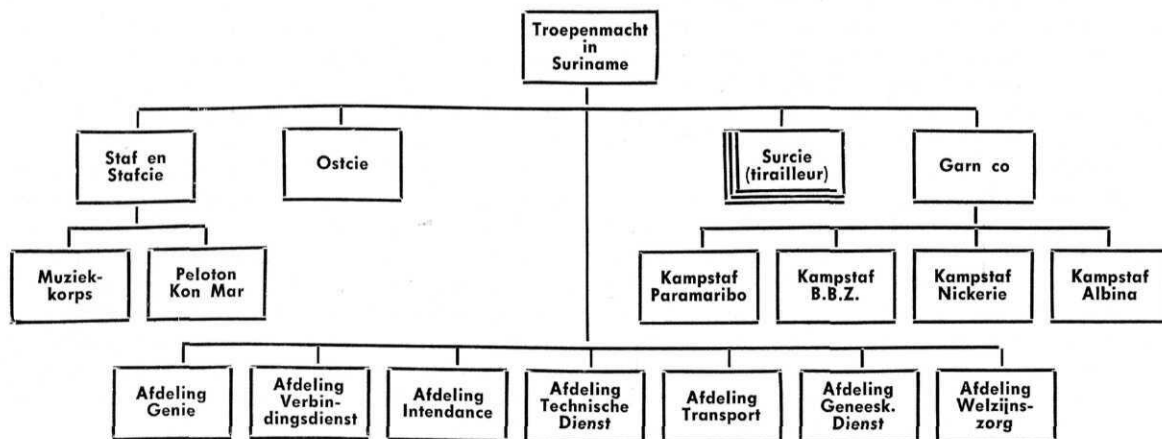
Met het voorgaande als inleiding en achtergrond volgt thans een beeld van de organisatie van de huidige Tris, haar samenstelling, haar

werkwijze en inzet, teneinde te voldoen aan de taak die is gesteld in vredetijd, en aan de voorbereidingen die zij moeten treffen voor het geval van oorlog of oorlogsgevaar.

Bevelsverhouding

Aangezien de Defensie van Suriname een Rijksaangelegenheid is, kent de Regering van Suriname geen Minister van Defensie. De Tris staat rechtstreeks onder de bevelen van de Chef van de Generale Staf.

Organisatie

Uit het bijgaande schema blijkt dat de Tris bestaat uit vijf compagnieën, zeven afdelingen en een garnizoenscommando. De vijf compagnieën zijn, evenals in Nederland, enkelvoudige onderdelen.

De zeven afdelingen worden niet als enkelvoudige onderdelen beschouwd. De afdelingscommandanten, die allen tevens speciale stafofficieren zijn, voeren derhalve geen compagniesadministratie en -beheer, hebben geen strafbevoegdheid en zijn ontlast van alle aangelegenheden de inwendige dienst betreffende.

De Staf

De Commandant Troepenmacht in Suriname (Cotris) wordt in zijn bevelvoering bijgestaan door een staf die, voor de orde van grootte van het onderdeel, wel bijzonder topzwaar lijkt. Hij beschikt nauwelijks over een plaatsvervangend commandant tevens Chef van de Staf; een persoonlijke staf bestaande uit een kapitein adjudant, een secretaresse en een hoofd secretarie; een coördinerende staf bestaande uit de Hoofden der Secties S1 tot en met S4 en een Hoofd Bureau Begrotingsaangelegenheden en Aanschaffingen (BBA); een speciale staf bestaande uit de Hoofden der Secties Geneeskundige Dienst, Genie, Intendance, Technische Dienst, Verbindingsdienst, Welzijnszorg, Sociale Dienst,

Militaire Administratie en Geestelijke Verzorging.

Voor wat betreft de taakverdeling binnen deze staf is, voor zover dit uitvoerbaar was, de hand gehouden aan de bestaande voorschriften en richtlijnen, zoals deze gelden bij de Koninklijke Landmacht in Nederland. In enkele gevallen moest hiervan worden afgeweken. In andere gevallen moesten bepaalde stafofficieren worden belast met aangelegenheden waarmee zij normaliter in hun functie niet geconfronteerd zouden worden. In de verdere taakomschrijving van elk der vorengenoemde staf-

officieren zal hierop nader worden teruggekomen.

De coördinerende Staf

Hoofd Sectie S 1 heeft uiteraard alle werkzaamheden te verrichten waarvoor zijn collega van een infanteriebataljon zich gesteld ziet. Daarnaast is Hoofd S1 Tris bovendien belast met verschillende andere aangelegenheden. Enkele van de belangrijkste wil ik hier laten volgen.

De Tris telt in zijn organisatie in totaal 177 burgerpersoneelsleden. Hoofd E1 is belast met de gehele personeelsadministratie, onder meer vermeldende hun burgerlijke staat, hun gezinsamenstelling, hun functionele indeling, hun bevorderingen. Nu lijkt dit een eenvoudige zaak en dat zou het ook zijn, ware het niet, dat de administratie van de burgerlijke stand in de civiele overheidssector dikwijls hiaten vertoont. In dit land, waar het begrip „gescheiden leven van het gezin” en „wettige of gewettigde kinderen” een heel ander is dan in Nederland en waar zelfs een eigen naam gemakkelijk en snel aan verandering onderhevig is; waar het hoofd van het gezin een kind „aanneemt” dat geheel te zijnen laste komt (een zogenaamd kweekje), doch in feite hiermee een zeer goedkope dienstbode in huis heeft gehaald is dit helemaal niet zulk een eenvoudige zaak. Hoofd S1 werkt

op dit gebied dan ook zeer nauw samen met Hoofd S2 en de Officier Sociale Dienst.

Hoofd S1 is tevens belast met die verplaatsingen van het personeel, die in Nederland door de Inspectie van Vervoerswezen worden behandeld. Dit houdt in dat hij een vervoersplan moet ontwerpen en alle boekingen moet verrichten, soms op lange termijn. Het aantal schepen van en naar Suriname evenals het aantal vliegtuigen is betrekkelijk gering. Het aantal passagereboekingen overtreft in bepaalde tijden van het jaar verre de capaciteit van deze transportmiddelen. Zijn werkzaamheden op dit gebied betreffen alle reizen van personeel, zowel individueel als in detachementsverband, met de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Maatschappij en de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij van Suriname naar Nederland; alle reizen per Stoomvaart Maatschappij Suriname, Surinaamse Luchtvaart Maatschappij en de Landsspoorwegen binnen Suriname.

Begrotingsaangelegenheden, zoals het rammen van de posten „reizen binnenlands” en „reizen naar en van het buitenland” komen voor zijn rekening. Bovendien zal hij in eerste instantie deze begrotingsposten van het lopende jaar moeten bewaken.

Het beheer en de uitgifte van boekwerken, die normaliter ook wel onder zijn Sectie ressorteren, zijn hier veel omvangrijker dan die bij een normaal infanteriebataljon.

Hoofd Sectie S2 heeft al evenmin een eenvoudige taak. De zorg voor de veiligheid van inlichtingen, personeel en materieel eisen door de zeer verspreide legering veel tijd en aandacht.

Duidelijk is voorts dat, gezien de zeer zelfstandige taak van de Cotris, nl. de verdediging van Suriname en het zonedig verlenen van militaire bijstand, van de S2 veel omvattende werkzaamheden buiten het normale bataljons S2-werk wordt gevergd.

Hoofd Sectie S3 ziet zich geplaatst voor de opgave om de Nederlandse dienstplichtige soldaten en het uitgezonden kader in zes maanden tijd zodanig te doen acclimatiseren en op te leiden, dat zij in staat zijn om zich gedurende tenminste tien dagen een weg te banen door het meest onbegaanbare terrein, dat ik ooit in mijn leven heb gezien. Hierbij dragen de militairen al hun levensmiddelen en overig materieel zelf met zich mee.

Naast de opleiding van de patrouilles te voet dient de man ook het varen in de korjalen te worden bijgebracht, aangezien vele patrouilles gedeeltelijk over de rivieren en gedeeltelijk over land worden afgelegd.

Vier tot vijf maal per jaar gaan er patrouilles uit, die vier tot zes weken duren en meer en

Zandbak in leslokaal Prins Bernhard Kampment

meer het karakter hebben van een expeditie. De man leert hierbij zich langere tijd met een minimum aan comfort te behelpen, daarbij toch alle maatregelen voor het onderhouden van een goede hygiëne in acht nemende. Het personeel van de Troepenmacht is dan ook beter bekend bij de bevolking in het binnenland dan welk overheidspersoneel ook.

De praktijk heeft geleerd dat zich, voor de patrouillecommandant zowel als voor de troep, vele moeilijkheden voordoen waarvoor zij zich dikwijls voor de eerste maal geplaatst zien. In de schoot van de Sectie S3 is, naar aanleiding daarvan, een zeer omvangrijke instructie gegroeid, die ongeveer een jaar geleden het licht zag als: „Vredes Instructie Patrouilles in Suriname (Vips)”. *Een ieder, die naar Suriname wordt uitgezonden, zou ik willen aanraden deze, mijns inziens zeer waardevolle, instructie te bestuderen. Zij is ter inzage verkrijgbaar bij de Commandant Regiment van Heutsz in de Legerplaats Oirschot.*

Naast deze specifieke opleiding voor het optreden in de Surinaamse bossen en op de rivieren, waarin zeer veel stroomversnellingen voorkomen, moet de opleiding van de troep worden gecompleteerd tot en met het optreden in compagnieverband, gesteund door wapens van de ondersteuningscompagnie. De dienstplichtigen, die uit Nederland worden uitgezonden, hebben immers in het algemeen niet meer dan de basisopleiding en een gedeelte van de voortgezette opleiding doorlopen.

Hoofd S3 is, op zijn beurt, belast met de raming, verband houdende met de begrotingsposten, „oefeningen allerlei aard” en „onderwijs en oefeningen”. De lopende posten zal hij gedurende het begrotingsjaar moeten bewaken.

De taak van de Sectie S4 is nog wel het minst van alle te vergelijken met die van bataljons S4. Het materieel in gebruik bij de Tris is ten aanzien van de verwerving in twee delen te splitsen. Eén deel wordt zonder verrekening betrokken uit Koninklijke Landmachtdepots in Nederland en van daar uit naar Suriname verscheept. Een

ander deel wordt verkregen door plaatselijke aankoop met gelden, op de lopende begroting van het jaar toegestaan. Buiten zijn normale taak heeft Hoofd S4 de stafcontrole en coördinatie van alle aanvragen van goederen die zonder verrekoning uit Koninklijke Landmachtdepots uit Nederland worden betrokken. Aangezien deze goederen toch op de begroting dienen te worden geplaatst, zal hij ook de raming voor het komende jaar moeten controleren en coördineren.

Hij behandelt alle vervoersaangelegenheden van materieel, zowel binnen Suriname als die van en naar het buitenland. In de Sectie is daarom ook een „bureau inkeringen” opgenomen.

Hij is verder belast met de stafcontrole en inspecties op de verzorging en het onderhoud van alle voer- en vaartuigen, alle materieel opgeslagen in de magazijnen van de afdelingen, het materieel in gebruik in de werkplaatsen en op de detachementen; stafcontrole op het klein onderhoud van gebouwen en terreinen en nog vele andere taken, min of meer uitputtend neergelegd in de „verzorgings instructie Tris”, voor zover zij niet reeds in voorschriften zijn vastgelegd.

De Sectie S4 regelt tenslotte ook nog de openbare verkopen en overige wijzen van afvoer van overtollig en onbruikbaar materieel.

Dat de vervoersaangelegenheden van personeel, zowel binnen- als buitenlands, op de schouders van Hoofd S1 zijn komen te rusten, ter ontlasting van zijn collega S4, is derhalve alleszins verklaarbaar.

Toch heerste er tot voor kort een onhoudbare toestand in deze Sectie. Hoofd S4 was namelijk tevens belast met alle begrotingsaangelegenheden en alle aanschaffingen. Aan deze noodtoestand kwam een einde toen ongeveer een jaar geleden de Chef van de Generale Staf zijn goedkeuring hechte aan een voorgestelde organisatie-uitbreiding. De Tris werd hierdoor een majoor rijker, die hoofd werd van het nieuw op te richten „Bureau Begrotingsaangelegenheden en Aanschaffingen”. Hiermee werd de toenmalige S4 ontlast van een aantal taken die thans zijn opgedragen aan Hfd BBA.

Hoofd BBA maakt telkenjare de nieuwe ontwerp-begroting verzendgereed. Hij sluit de begroting van het afgelopen dienstjaar af; stelt eventuele suppletoire begrotingen op; bewaakt de lopende begroting tijdens het dienstjaar en adviseert Cotris ten aanzien van voorstellen omtrent benodigde switches. Hij behandelt overigens alle correspondentie betreffende de begroting.

Met de jaarlijkse begroting van de Tris is een bedrag gemoeid, liggende tussen de 10 en 11 miljoen gulden (N.C.), waarvan ongeveer 70% personeelskosten en 30% materieelskosten. Bij

dit bedrag zijn de verstrekkingen uit depots in Nederland niet meegerekend. Bijna al deze gelden worden dus in Suriname uitbetaald of besteed.

Hoofd BBA adviseert Cotris over het aanschaffingsbeleid, de aanschaffingsprocedure en de tactische en technische eisen te stellen aan het aan te schaffen materieel, het laatste uiteraard in nauw overleg met de Secties S3 en S4. Hij houdt er toezicht op dat de, in de begroting geautoriseerde, verstrekkingen uit depots in Nederland ook inderdaad worden aangevraagd. Hij neemt de nodige maatregelen om tot de toegestane aanschaffingen te geraken; behandelt de offertes; zorgt voor een juiste afname-keuring; controleert de aflevering in de betreffende magazijnen van de Tris en ziet erop toe dat de goederen in de verantwoording van de Tris worden opgenomen. Op dit punt aangeland, gaat de stafverantwoording voor beheer, verzorging en onderhoud van het materieel over op Hoofd S4.

Hoofd BBA behandelt voorts nog claims, voortspruitende uit schade en/of vermissing en controleert de ingediende rekeningen en declaraties. Tenslotte is hij belast met de stafcontrole en toezicht op de uitvoering van nieuwbouw en verbouwingen; het jaarlijks groot onderhoud en de verwerving of het afstaan en ruil van terreinen, woningen en andere opstallen.

In hoeverre het Hoofd BBA als stafofficier tot de coördinerende staf of tot de speciale staf gerekend moet worden is mij niet ten volle bekend. Enerzijds is hij de Cotris zeer speciaal behulpzaam met betrekking tot de begrotingstechniek en -administratie, anderzijds brengt zijn taak mee dat hij met vrijwel alle staf- en diensthouders een voortdurende samenbundeling en koppeling moet nastreven, teneinde een zo efficiënt en zuinig mogelijk beheer te doen voeren over de toegestane begrotingsbedragen.

De speciale Staf

Het grootste deel van de hiervorengenoemde speciale stafofficiëren komt in een normaal infanteriebataljon niet voor. Hun taken zijn te vergelijken met de speciale stafofficiëren die men bij divisie of legerkorps aantreft, ja zelfs de taken van de stafofficiëren op het niveau van HKGS, Baco, en DML zijn — zij het dan proportioneel aanzienlijk minder — alle, incidenteel, voor hen weggelegd. Dit klinkt mogelijk erg hautain, doch als men nagaat dat de Tris zelf de behoefte bepaalt, verwerft, aanmaakt, in magazijnen opslaat, distribueert en verbruikt, is het toch wel logisch.

Deze speciale stafofficiëren hebben, ieder voor zich, de taak dát gedeelte van de begrotingsposten voor het komende jaar te ramen en voor het lopende jaar te bewaken voor zover het hun dienst betreft. Voorzover zij technici zijn, zullen

zij de Cotris tevens moeten adviseren ten aanzien van de technische en taktische eisen, te stellen aan het aan te kopen materieel. Vooral deze laatste zaken zijn dikwijls zeer moeilijk te realiseren. Bijna alle materialen en materiëlen worden in Suriname geïmporteerd. De keuze is dus vrij beperkt en de levertijd dikwijls lang. Wanneer de geleverde goederen op advies van deze speciale stafofficieren bij de afname-keuring worden afgekeurd, betekent dit, dat men de kans loopt maanden te moeten wachten op de opnieuw in het buitenland te bestellen goederen met alle consequenties van dien. Met dit euvel hebben alle speciale stafofficieren voor zover zij materieel kopen, te kampen. Men kan zich moeilijk onttrekken aan de indruk, dat vele buitenlandse fabrieken hun inferieure produkten, die zij in eigen land niet op de markt willen of kunnen brengen, exporteren naar landen in opbouw, zoals Suriname.

De zeer gemengde samenstelling van het personeel van de Tris brengt vele problemen mee, van een aard die zich in Nederland niet voordoet. Het is dan ook soms zeer moeilijk voor pas aangekomen speciale stafofficieren om de Cotris van de juiste adviezen te dienen. Vooral de hoofden van de speciale stafsecties van de Geneeskundige Dienst, de Militaire Administratie, de Dienst Welzijnzorg en de Sociale Dienst worden hier geconfronteerd met problemen die dikwijls geheel nieuw voor hen zijn en waarvoor ook een goede kennis van Land en Volk noodzakelijk is, teneinde de juiste oplossing voor te stellen.

Het Hoofd van de Sectie Militaire Administratie is tevens Officier van Voeding. In aanmerking genomen de 177 burger personeelsleden en het feit dat de Tris een groot aantal militair beroepspersoneel kent, maakt deze functie tot een verre van eenvoudige.

Het lijkt misschien belachelijk dat de Tris, zijnde een onderdeel van ongeveer 1000 man, er een officier Sociale Dienst op na houdt. Niets is echter minder waar. Het aantal problemen, liggende op zuiver sociaal terrein, is zo groot dat deze officier er praktisch een volledige dagtaak aan heeft. In vele gevallen zou de Cotris de moeilijkheden niet in behandeling behoeven te

nemen, aangezien zij meestal niet op militair terrein liggen. Wél komt in vele gevallen de goede naam van de militair, het burger personeelslid of de Tris als zodanig in het gedrang. Cotris is dus wel gedwongen om een oplossing te zoeken en hieraan is meestal zeer veel werk verbonden.

Een aantal speciale stafofficieren heeft een dubbele functie omdat zij tevens het bevel voeren over een van de afdelingen. Welke stafofficieren dit zijn, blijkt uit de organisatie van de Tris.

De Afdelingen

Uit de organisatie blijkt dat de Tris in totaal zeven afdelingen heeft. Uitgezonderd de Afdeling Transport hebben zij alle, intern, een gelijksoortige indeling. Deze komt erop neer, dat zij beschikken over één of meer magazijnen, waarin het materieel behorende tot hun dienst ligt opgeslagen. De administratie van deze magazijnen is te vergelijken met die van de magazijnsdienst in Nederland. Het verworven materieel komt in het magazijn op een innamebewijs en wordt geboekt op de voorraadkaarten; verlaat het magazijn op een uitgiftebewijs en wordt afgeboekt van de voorraadkaarten. Verstrekkingen op bruikleenbewijzen heeft dus van uit de magazijnen nimmer plaats.

Daarnaast leveren de afdelingen hun diensten hetzij in één of meer werkplaatsen, hetzij in een hospitaal of polikliniek hetzij in de recreatiezaal of bij de troep op de detachementen en te velde. De personeelssterkte van de afdelingen loopt zeer sterk uiteen en varieert van ruim 100 man tot een tiental tewerkgestelden.

Wij zullen de afdelingen stuk voor stuk de revue laten passeren, teneinde een indruk te kunnen krijgen van wat erin omgaat.

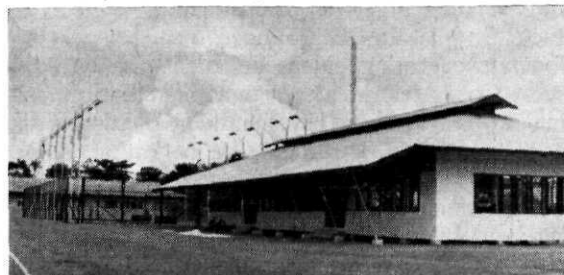
Afdeling Genie

De Commandant Afdeling Genie beschikt zowel over militair als burgerpersoneel, te verdelen in toezien personeel en vaklieden. Dit personeel kan men aantreffen in zijn werkplaats waar hoofdzakelijk machinale houtbewerking plaatsvindt of ergens in een van de kazernes, kampeementen, militaire woningen, magazijnen, terreinen en andere plaatsen waar zich militaire opstallen bevinden en waar zij bezig zijn met klein

Officiers- en Onderofficiersmess

Gymnastiekloods, daarachter tennisbaan

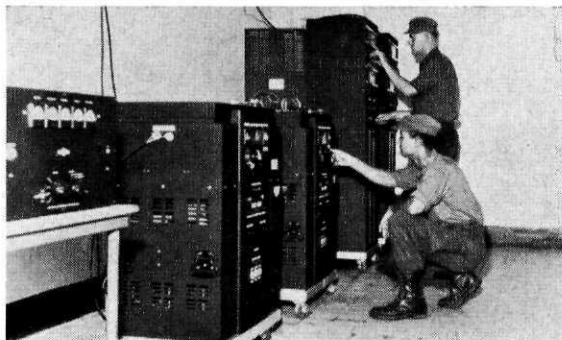
of groot onderhoud en eventueel nieuwbouw. De C-Afd. Genie is immers, vrijwel zonder deskundige steun, belast met de nieuw-, aan- en verbouw van legeringsruimten, magazijnen, munitie-opslagplaatsen, woonhuizen en op dit moment zelfs met een omvangrijk nieuw dienstgebouw met officiersmess-accomodatie. Wegenaanleg, onderhoud terreinen, waterlozing, waterleiding, elektra, groot en klein onderhoud op alle gebied worden door hem uitgevoerd. Speciale kennis van de plaatselijke en klimatologische omstandigheden is hierbij beslist vereist. De enorme regens vereisen soms speciale dakconstructies en bescherming tegen vocht; anderzijds moet ten gevolge van de tropische temperaturen alles zoveel mogelijk open en vrij toegankelijk voor de wind zijn gebouwd. Aangezien in Suriname alleen Paramaribo slechts in het centrum van de stad een ondergronds rioleringssysteem kent, vereisen de afvoer van keukens, toiletten en badkamers speciale voorzieningen, zoals septic tanks. Het is niet altijd mogelijk alle werken door eigen personeel te doen uitvoeren. In die gevallen moet worden overgegaan tot aanbesteding, waarbij echter C-Afd. Genie verantwoordelijk blijft voor het toezicht en de controle; de materialen worden op zijn advies aangekocht en via zijn magazijnen ontvangen en verbruikt. Hij verricht dus in feite tevens de werkzaamheden van een Eerst Aanwezend Ingenieur in Nederland. Zelfs het tekenwerk verricht hij zelf, aangezien hij niet beschikt over een bouwkundig tekenaar.

Het zou te ver voeren om dieper in te gaan op alle moeilijkheden die zich bij de uitvoering van de werken voordoen. Suriname kent wel een aantal goede vaklieden doch zij zijn schaars en men zal het meestal moeten stellen met minder goed geschoolde krachten. Een voortdurende controle is dus een allereerste vereiste.

Afdeling Verbindingsdienst

Deze Afdeling heeft, omdat het materieel bijna voor 100% uit Nederland wordt betrokken en de aanvoerlijn dus lang is, een uitgebreid magazijn met reserve-onderdelen en complete reserve-toestellen. In haar werkplaats worden vrijwel alle voorkomende reparaties verricht. Voor het verlenen van haar diensten onderhoudt zij een berichtenkantoor, telefooncentrale en radio-zenden ontvangstations. Zij onderhoudt een 24-uurs interne radioverbinding met de detachementen te Albina, Nickerie, Bosbivak Zanderij, Brownsweg en zes airstrips in het binnenland van Suriname.

Zij beschikt bovendien over zend- en ontvang-apparaat met een groot antennepark die haar een rechtstreekse verbinding verschaft met de Nederlandse Antillen, waar op Curaçao de Commandant Zeemacht Nederlandse Antillen zijn Stafkwartier heeft, en met Nederland. Vooral de

Verbinding met Nederland

eerste verbinding functioneert uitstekend en er is een intensief berichtenverkeer. De rechtstreekse verbinding met Nederland is nog in een experimenteel stadium doch wordt reeds veelvuldig gebruikt. Intern wordt voor de berichtgeving bijna uitsluitend gebruik gemaakt van de radio als communicatiemiddel. Het aantal berichten dat door de centrale in het Prins Bernhard Kampement te Paramaribo dagelijks wordt verwerkt door de dienstdoende radiotelegrafisten bedraagt het respectabele aantal van gemiddeld 100 stuks. Een groot aantal van deze berichten wordt verzonden en ontvangen ten behoeve van de „Operation Grasshopper”. Op dit onderwerp kom ik later nog terug.

Afdeling Intendance

De activiteiten van de Commandant van deze afdeling liggen voor het overgrote gedeelte in zijn magazijnsdienst. De meeste PSU-artikelen en het gros van de kleding wordt uit depots in Nederland betrokken. De khaki-uniformen echter worden in Suriname aangemaakt. Klasse I-goederen worden grotendeels door plaatselijke leveranciers geïmporteerd en via deze aangekocht. Met één van de grote oliemaatschappijen bestaat een contract tot levering van de BOS-produkten.

De Afdeling heeft haar eigen kleermakerij en een schoenmakerij. De zeilmakerij is om utiliteitsredenen ondergebracht bij de Afdeling Technische Dienst.

Afdeling Technische Dienst

De Afdeling T.D. wordt gecommandeerd door een kapitein van de T.D., die voor wat betreft munitie-aangelegenheden wordt bijgestaan door de Munitie-Officier. In de Afdeling is zoals bij alle andere het magazijn ondergebracht. Bij de munitiemagazijnen wil ik verder niet stil staan. Het magazijn T.D.-goederen bevat een groot aantal artikelen benodigd voor onderhoud, reparaties en vervanging van de voer- en vaartuigen die bij de Tris worden gevoerd. Alhoewel zoveel mogelijk op standaardisatie is overgegaan, blijft toch een aanzienlijke voor-

De Technische Dienst in actie

raad noodzakelijk. Ook hier moeten de dealers in Suriname immers alles importeren en zij gaan meestal pas tot bestelling over wanneer de levering verzekerd is. Willen de transportmiddelen dus niet voor langere tijd buiten bedrijf staan, dan moeten aanzienlijke hoeveelheden en soorten reserve-onderdelen aanwezig zijn. Het aantal artikelen in het magazijn belooft het respectabele aantal van meer dan 5000 stuks; bovendien moeten van vele artikelen verscheidene exemplaren aanwezig zijn.

Aangezien deze dienst bij de Tris alle reparatie en onderhoud tot en met 5e echelons aan voer- en vaartuigen en stationaire motoren, waaronder ook diesels, moet kunnen verrichten, beschikt zij uiteraard over een uitgebreide werkplaats-accomodatie. Zij kent een hoofdwerkplaats en een hulpwerkplaats. In deze laatste zijn een draaierij, een lasserij, een zeilmakerij, een onderafdeling revisiemotoren en één voor de elektrische installatie ondergebracht. Daarnaast vinden wij er nog een wapenherstelplaats en een munitiewerkplaats. Het spreekt bijna vanzelf dat deze afdeling in haar werkplaatsen niet alleen technische dienst materieel repareert. Het zou tenslotte economisch niet verantwoord zijn om elke afdeling voor alle voorkomende werkzaamheden haar eigen werkplaatsuitrusting te geven. Daarom vallen alle afdelingen voor draaiwerk, laswerk, enz. terug op de werkplaatsen van de T.D., hetgeen deze dienst dus extra belast.

Onnodig te vermelden dat het aantal personeel bij de Afdeling T.D. aanzienlijk groter is dan bij de andere afdelingen. Er werken daar alleen al ruim 80 burgerwerklieden waarvan een groot gedeelte vaklieden, zoals monteurs, draaiers, lasser, zeilmakers, enz.

Afdeling Transport

Voor zover de voer- en vaartuigen niet in het magazijn zijn opgeslagen of in reparatie of revisie staan, zijn ze grotendeels uitgegeven aan de afdeling Transportdienst. Deze Afdeling is on-

derverdeeld in een peloton vaartuigen en een peloton voertuigen.

Het vaartuigenpeloton is ondergebracht in een botenbasis, gelegen aan de Surinamerivier. Het materieel bestaat onder andere uit twee stalen boten, elk ingericht voor het vervoeren van 40 personen, die ook aan boord kunnen slapen. Met deze boten vinden de aflossingen van de bezettingen van de detachementen Albina en Nickerie plaats. Ook worden met deze boten patrouilles vervoerd, alhoewel ze, vanwege hun diepgang, de rivieren over het algemeen niet verder dan ongeveer 80 km landinwaarts kunnen bevaren.

Hoewel deze boten, gezien hun bouw en constructie zeewaardig zijn, worden zij nimmer gebruikt voor vervoer van personeel over zee. Alleen voor het dumpen van goederen verlaten zij de riviermonding, om over een afstand van ongeveer 2 mijl zee te kiezen. Voor hen die last

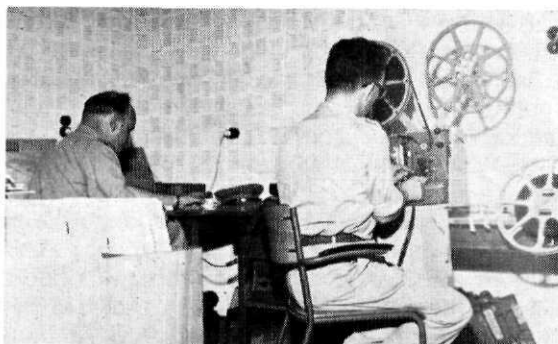
Een van de patrouilleboten die o.a. dienen voor aflossing van de troepen naar de detachementen

hebben van zeeziekte, is het ten sterkste af te raden een dergelijke trip mee te maken. In het peloton treffen wij ook nog een grote houten boot aan, ingericht met vier slaapplekken en bestemd voor de Cotris als commando-inspectieboot. Met deze boot kan uitsluitend op de rivieren worden gevaren. Om deze rivieren tot ver in het binnenland te kunnen opvaren, beschikt het peloton over een zestal korjalen met 25 pk buitenboordmotoren. Deze korjalen zijn ranke, betrekkelijk lichte, houten boten vervaardigd door boslandcreolen. Zij worden gesneden uit boomstammen en zijn in verschillende afmetingen te koop. De Tris koopt korjalen van 12 tot 14 meter lengte, die een totale lading van 1600 tot 2200 kg verdragen. Zij zijn op rustig water zeer stabiel doch verdragen weinig golfslag, zodat op de Surinaamse rivieren de bepaling geldt dat grotere en snellere boten vaart moeten minderen bij het passeren van deze korjalen. Alle rivieren in Suriname zijn, zodra men ongeveer 100 km het binnenland is ingegaan, zeer ondiep en bezaaid met rotspar-tijen. Hierdoor ontstaan stroomversnellingen en soms zelfs kleine watervallen. Van hen, die de buitenboordmotoren besturen, wordt een grote

vaardigheid vereist om de boten zonder beschadigingen of omslaan hierdoorheen te brengen. In het vaartuigenpeloton is organiek dan ook een aantal burger motoristen opgenomen, die door hun jarenlange ervaring vrijwel onmisbaar zijn geworden. De motoristen worden in het besturen van hun korjaal bijgestaan door de zogenoemde koelamannen. Deze koelamannen staan voorop de korjaal en met behulp van een koelastok helpen zij de boot besturen, door zich af te drukken op de rotsachtige bodem en uitstekende rotspunten. De koelamannen worden voor elke patrouille opnieuw ingehuurd. Hierbij wordt gezocht naar boslandcreolen, die regelmatig de betreffende rivier bevaren en deze dus meestal op hun duimpje kennen. Stroomafwaarts varende is het soms angstwekkend om te zien welke snelheden zij hierbij nog handhaven. Menigmaal moeten zij dan ook door de militaire commandanten worden afgeremd bij het nemen van onnodige risico's.

In het peloton voertuigen treffen wij, naast de jeep die uit de Nederlandse magazijnen wordt betrokken, een aantal 3-tons en 1-tons vrachtauto's aan van het merk „International”, die op de doorgaans slechte wegen en het zeer zware terrein zeer goed voldoen. De bauxiet dekkingslaag der wegen en het zeer fijne savannazand in het terrein, gepaard aan de overvloedige regens, trekken een zeer zware wissel op het materieel. De slijtage is dan ook vrij groot. Het peloton beschikt bovendien over 2 grote bussen voor personenvervoer eveneens van het merk „International”. Overigens is het autopark gestandaardiseerd op Volkswagen. Alle voertuigen, uitgezonderd die van de Ondersteuningscompagnie, zijn der-

De oudste muzikant van de militaire kapel

Dienst Welzijnszorg in actie met de filmvoorbereiding

halve in dit peloton „gepooled” waardoor een efficiënte inzet werd verkregen.

Uit dit peloton zijn enkele voertuigen gedetacheerd op Albina, Nickerie en Bosbivak Zanderij. Naar de 2 eerstgenoemde detachementen worden de voertuigen per S.M.S. over zee vervoerd.

De chauffeurs zijn bijna alle landskinderen, beroepskorporaals, die reeds verscheidene jaren als zodanig hebben gediend.

Afdeling Welzijnszorg

Commandant Afd. Welzijnszorg heeft bij de Tris een zware doch ook zeer dankbare taak. Gezien het feit dat zijn magazijn uiteraard veel geringer van omvang is dan die van de andere afdelingen, kan hij zich met volle energie werpen op de te verlenen diensten. Een uitgebreide bibliotheek, een loods zelfwerkzaamheid en een zeer fraaie recreatiezaal zijn de belangrijkste middelen die hem hiertoe ten dienste staan. De behoefte tot het leveren van goede ontspanning en vrijetijdsbesteding in Suriname is zeer groot. Menigmaal heb ik een soldaat bij zijn inscheping te Paramaribo gevraagd om me nu eens eerlijk te vertellen, hoe het hem in Suriname bevalen was. In negen van de tien gevallen luidde het antwoord: „De dienst was wel zwaar maar het bracht veel afwisseling en nieuwe ervaringen, maar er is hier in Suriname, vooral te Paramaribo, zo weinig te doen”. Het is ook inderdaad zo dat er zich in de stad bijna geen gelegenheden voordoen waar de mindere militair zich op een gezellige en gepaste wijze kan amuseren. Er is een vrij groot aantal bioscopen doch deze vertonen alle films die niet zijn voorzien van Nederlandse onderschriften. Het gevolg is dat de man deze Amerikaanse, Franse, Italiaanse en Hindoestaanse films maar gedeeltelijk op de juiste waarde kan genieten. De culturele voorstellingen, die in de stad worden gegeven, trekken de soldaat over het algemeen weinig aan, zodat hem alleen nog rest, het bezoeken van de diverse bars die alle min of meer van een zeer twijfelachtig allooi zijn en waar de doorsnee man

zich beslist niet thuis voelt, maar door gebrek aan beter toch eens een kijkje gaat nemen. Sterke karakters kunnen deze weelde wel dragen, doch voor de minder sterke onder hen kan dit een funeste invloed hebben. Daarom deze veeleisende zware doch ook dankbare taak van de C-Afd. Welzijnszorg. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat van de zijde van Hoofd Dienst Welzijnszorg Leger en van het Hoofd van het Centraal Filmkantoor een zeer gewaardeerde medewerking en steun wordt verkregen. Per maand worden 13 Nederlands getitelde films ontvangen. Deze films worden op alle detachementen en in het Militair Hospitaal vertoond en deze voorstellingen worden, om de reeds eerder genoemde redenen, zeer goed bezocht. De Afdeling beschikt over voldoende projectie-apparaten om deze vertoningen ongestoord doorgang te kunnen doen vinden. In de loods zelfwerkzaamheid wordt veel aan houtbewerking gedaan. Door de vele en mooie houtsoorten die hier in Suriname voorkomen, kan de liefhebber hier in alle opzichten zijn hart ophalen.

De militair in Suriname fotografeert doorgaans veel, teneinde later een blijvende herinnering te hebben aan de tijd die hij er doorbracht. De loods zelfwerkzaamheid biedt hem de gelegenheid om zijn films zelf te ontwikkelen, af te drukken en zelfs, zo hij dat wil, te vergroten. Hiervan wordt zeer druk gebruik gemaakt en de donkere kamers zijn dan ook constant bezet.

In de grote recreatiezaal in het Prins Bernhard Kampement te Paramaribo worden naast de filmvoorstellingen eveneens toneel-, voordracht- en concertavonden gegeven wanneer de gelegenheid zich daartoe voordoet. Ook de in Sticusa-verband uitgezonden artiesten worden steeds uitgenodigd ook voor de militairen te willen optreden, waaraan zij bijna altijd gehoor geven.

Naast dit alles organiseert deze dienst alle mogelijke zaken teneinde de vrijetijdsbesteding van de troep zo goed en efficiënt mogelijk te doen zijn. Wekelijks geeft zij een eenvoudig boekje uit met het programma voor de komende week, opgesmukt met wat aardige voorlichtingsartikelen.

Veel medewerking wordt ondervonden van de zijde van de burgermaatschappij, waardoor trips naar fabrieken en naar de bauxietmijnen mogelijk zijn. Hersengymnastiek-wedstrijden waaraan veel burgerteams deelnemen en die wekelijks door de radio heruitgezonden worden, verstevigen de band met de civiele maatschappij.

Over de *Afdeling Geneeskundige Dienst* volgt nog een afzonderlijke beschouwing, zodat op deze plaats hierop niet verder behoeft te worden ingegaan.

Kantine in de marechausseekazerne in Paramaribo

De Stafcompagnie

Zoals reeds eerder vermeld, vormen de Afdelingen geen enkelvoudige onderdelen in de zin der voorschriften. Al het personeel is daarom administratief ondergebracht in de Stafcompagnie. C-Stafcompagnie is hun tot straffen bevoegde meerdere, regelt de inwendige dienst, is verantwoordelijk voor hun militaire training, zoals sport, exercitie, onderhoud schietvaardigheid enz. Deze compagnie, waarin eveneens het peloton Koninklijke Marechaussee en het Muziekkorps zijn opgenomen is administratief gezien een zeer zware compagnie. Vooral het feit dat er nagenoeg 200 beroepsonderofficieren en beroepskorporaals in zijn ondergebracht, betekent dat alleen de weddeberekeningen, mutatieverwerkingen en beoordelingen al veel tijd en en werk eisen.

Het peloton Koninklijke Marechaussee staat onder bevel van een adjudant onderofficier en is geheel gemotoriseerd.

Het Muziekkorps staat onder leiding van een Kapelmeester en heeft een sterkte van 31 muzikanten, bijna allen onderofficier of korporaal.

De Ondersteuningscompagnie

Deze Compagnie bestaat uit 3 pelotons, namelijk een peloton TLV 75 mm, een peloton mortieren 3" en een peloton zware mitrailleurs Browning .30 (water- en luchtgekoeld). De compagnie is met toevoeging van 2 drie-tons vrachtauto's geheel gemotoriseerd.

De Suriname Compagnie

Dit zijn de tirailleurcompagnieën van de Tris, die elk bestaan uit 3 pelotons. Elk peloton heeft een totaalsterkte van 39 man en bestaat uit 3 tirailleurgroepen en een ondersteuningsgroep. In deze laatste groep bevinden zich een PIAT en een Bren op affuit. De compagnie wijkt in zijn organisatie dus aanzienlijk af van

die van een compagnie in Nederland en is daarenboven nog geheel Engels bewapend. Zij mist bovendien een krombaanvuurwapen. Dit ontbreken van een kleine mortier vooral voor deze compagnieën, die meestal zelfstandig zullen moeten optreden, is beslist een ernstig nadeel. De mortier van 60 zou hier uitstekende diensten kunnen bewijzen. Ook de Engelse bewapening baart zorgen. De munitievoorziening in oorlogstijd vanuit Europa mag wel uitgesloten worden geacht. Daarom ware het beter dat de bewapening, evenals vele andere zaken bij de Tris, op de V.S. was afgestemd. Toegegeven dat grote hoeveelheden munitie en reserve-onderdelen kunnen worden opgeslagen, doch dit kost ruimte voor opslag en dus bouw van munitiemagazijnen. Mocht een conflict in Europa uitbreken en de aanvoer worden gestagneerd, dan kan de Tris ook op dat moment nog overgaan op aanschaf van Amerikaanse wapens en munitie. Het is tenslotte ook ongetwijfeld zo, dat een volledige Amerikaanse bewapening van de Tris in vreedstijd, opleidingsmoeilijkheden zou meebrengen. De Surinamecompagnieën bestaan immers uit Nederlandse dienstplichtigen, die na een jaar weer naar Nederland terugkeren en aldaar hun mobilisatiebestemming krijgen.

Samenstelling Tris

Het militaire personeel van de Tris is te verdelen in drie categorieën.

De eerste categorie, de grootste, bestaande uit militairen die voor de tijd van één jaar uit Nederland worden uitgezonden. Dit is het personeel van de Suriname compagnieën (uitgezonderd de sma en de csm), de pelotonscommandanten en een aantal soldaten van de Ondersteuningscompagnie, alsmede een veertig soldaten en kaderleden van de Stafcompagnie die bij verschillende afdelingen zijn tewerkgesteld.

Een tweede categorie wordt gevormd door hen die voor drie jaren met gezin worden uitgezonden. Dit zijn alle overige officieren en een aantal onderofficieren, bestemd voor die functies waarin continuïteit gewenst en noodzakelijk is.

Tenslotte een grote categorie landskinderen, waaronder thans twee officieren; de overigen zijn grotendeels onderofficier of korporaal. Zij zijn ingedeeld bij alle compagnieën en afdelingen. Het Muziekkorps bestaat geheel uit landskinderen, uitgezonderd de Kapelmeester die voor drie jaren wordt uitgezonden. Het voertuigenpeloton telt 40 korporaals-chauffeur landskinderen. In de Ondersteuningscompagnie worden vrijwel alle kaderfuncties door landskinderen vervuld.

Deze laatste categorie, die een vaste kern vormt in een betrekkelijk kleine organisatie, maakt het zeer moeilijk een goed personeelsbe-

leid te voeren. Zij die geschikt zijn en aan de eisen gesteld voor bevordering voldoen, moeten immers, evenals hun collega's in Nederland, bevorderd worden of in de gelegenheid worden gesteld in Nederland een cursus te volgen voor een naasthogere rang. Het gevolg van een en ander is dat de Tris meer hoger officierskader krijgt dan er organieke plaatsen zijn. Zij die niet geschikt zijn of niet voldoen aan de eisen, die aan bevordering worden gesteld, verouderen zodanig dat zij niet meer kunnen worden ingedeeld in functies, waarvoor een zekere mate van lichamelijke fitheid vereist is. Zo hebben de soldaten der 1e klasse, korporaals en korporaals der 1e klasse, ingedeeld in de Ondersteuningscompagnie momenteel een gemiddelde leeftijd van 40 jaar. Het zal niet zo lang meer duren of er zal voor verschillenden van hen ander emplooi moeten worden gezocht, omdat zij fysiek niet meer mee kunnen. Doch ook dit zoeken naar emplooi is gelimiteerd.

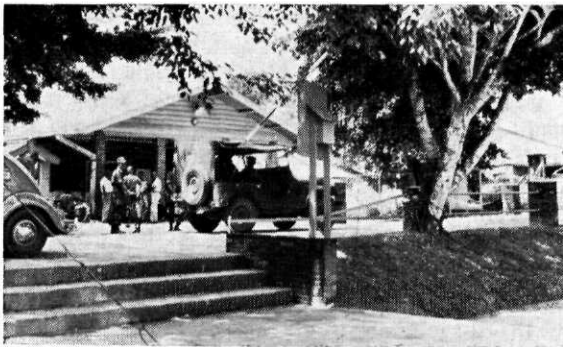
Deze kwestie heeft de volle aandacht, doch een juiste oplossing zal niet gemakkelijk zijn te vinden. Vervroegde pensionering zou een goede uitweg geven, aangezien deze beroepsmilitairen door hun vele tropenjaren en doordat ze meestal op hun maximumwedde staan, toch ten naasten bij hun volle pensioen zouden genieten.

Tenslotte kent de Tris ook nog een niet-militaire categorie. Deze 177 leden tellende burgerpersoneelsorganisatie is verspreid over alle afdelingen en in de Staf. Men treft ze aan op bureaus, in magazijnen, in de werkplaatsen, op het terrein en op de botenbasis. Vooral het vaartuigenpeloton telt bijna alleen burgers in zijn organisatie, zoals gezagvoerders, motoristen, matrozen, dekjongens en een scheepstimmerman. Ook in het Militair Hospitaal treft men veel burgerverpleegsters en administratieve krachten aan.

Sedert kort is er voor dit personeel een rechtspositieregeling tot stand gekomen waarin hun rangen, hun loonschalen, hun sociale voorzieningen en die van hun gezin zijn geregeld en vastgelegd. Zij kunnen erop bogen dat zij hun collega's ambtenaren en landsdienaren in de civiele overheidssector een aanzienlijke stap voor zijn. Het aanbod is dan ook vele malen groter dan de behoefte. Dit is een gelukkige factor omdat hierdoor ruime selectie kan worden toegepast.

Werkwijze en inzet

Voor wat betreft de werkwijze van de coördinerende Staf behoeft eigenlijk niet veel meer te worden gezegd. Reeds eerder is betoogd dat de in Nederland geldende voorschriften voor wat betreft hun taakverdeling zoveel mogelijk worden aangehouden en dat zij daarnaast een aantal taken hebben, die eigenlijk op een hogere staf dienen te worden uitgevoerd.

Prins Bernhard Kampement

De meest belangrijke van deze aangelegenheden zijn reeds genoemd.

Op de speciale Stafsecties wil ik nog even nader terugkomen. In een goede organisatie behoort het toch zo te zijn dat de „plannende” en de „controleerende en/of uitvoerende” staf geheel los van elkaar staan. Het is toch immers zo, dat wanneer beide taken op een en dezelfde persoon berusten, hij zich vrijwel nimmer geheel los kan maken van één van de twee, met andere woorden bij het geven van zijn adviezen aan de commandant zal hij zich nimmer geheel los kunnen maken van de gedachte dat hij zelf uiteindelijk met de controle en de uitvoering van de plannen zal worden belast. Hoe goedwillend en loyaal hij ook is, toch zal dit feit altijd invloed blijven uitoefenen op de hoeveelheid en de juistheid van de vereiste initiatieven, plannen en adviezen. Het is uiteraard absurd om vast te stellen dat er *dus* voor elke dienst twee officieren bij de Tris zouden moeten worden ingedeeld. De grootte van het onderdeel wettigt dit niet; bovendien zou zeer speciaal de officier die met de „planning” belast zou zijn geen volledige dagtaak hebben. Dit nadeel moet dus worden geaccepteerd, maar het vereist een zeer goede selectie van de uit te zenden en met deze taak te belasten officieren. Hetzelfde geldt, in tenminste even grote mate voor het Hoofd BBA, die niet alleen een coördinerende taak heeft ten aanzien van de begroting, maar ook een volledig uitvoerende en controleerende taak. Hoewel de Korps Administrateur alle betalingen verricht, is het, gezien de reeds zeer omvangrijke taak van deze laatste, ondoenlijk hem tevens nog te belasten met de bewaking van de begroting. Deze bewaking rust dan ook op de schouders van Hoofd BBA waardoor ook hier weer de merkwaardige figuur, dat hij in feite zichzelf controleert.

Alvorens verder over te gaan tot de behandeling van de werkwijze en inzet van de overige onderdelen, is het nodig allereerst een beeld te geven van de ligging van de militaire objecten in Suriname. Het centrale punt bevindt zich te

Paramaribo in het Prins Bernhard Kampement (PBK) dat op ongeveer 2½ km afstand van het centrum van de stad is gelegen. Hier zetelt de Commandant met zijn Staf, staan bijna alle magazijnen en werkplaatsen en zijn de troepen, voor zover te Paramaribo aanwezig, gelegerd. Het PBK is door een grote en drukke openbare verkeersweg in twee delen gescheiden, zodat wij spreken over PBK-Noord en PBK-Zuid. De staf- en legeringsgebouwen zijn in steen opgetrokken en vallen onmiddellijk op omdat de rode baksteen (afkomstig uit Nederland en in ballast vervoerd door de K.N.S.M.) niet zijn afgepleisterd, hetgeen overigens met alle andere gebouwen in Paramaribo wel het geval is. Verder treffen wij in Paramaribo de botenbasis aan, die iets stroomopwaarts van de stad aan de Surinamerivier is gelegen. In het Fort Zeelandia, eveneens aan de Surinamerivier, in het centrum van de stad is het peloton Koninklijke Marechaussee

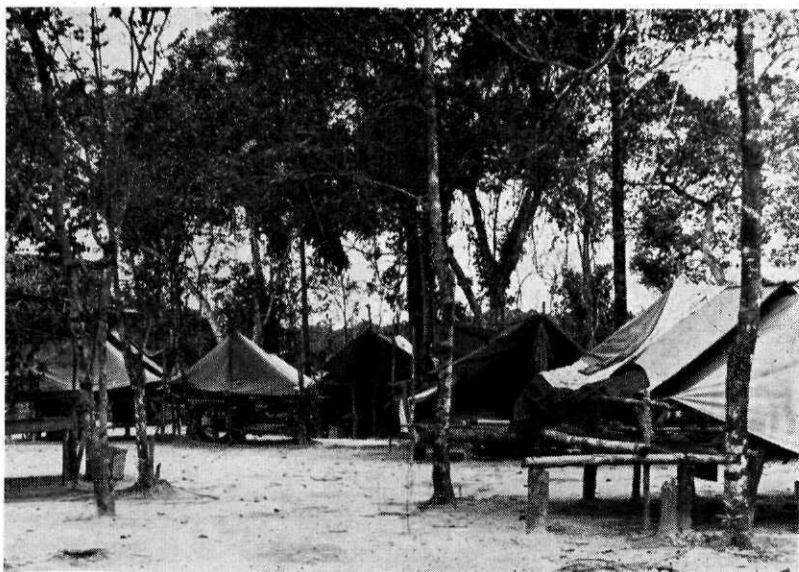

Compagniesbureaus in het Prins Bernhard Kampement

gelegerd en daar bevindt zich ook het kantoorgebouw van de Garnizoenscommandant. In de woonwijk Zorg en Hoop, die steeds dichter wordt bewoond, staat een complex munitie-magazijnen op ongeveer 2 km van het PBK. Dit complex zal in de toekomst, in verband met de steeds toenemende bebouwing, wel moeten verdwijnen. Tenslotte nog het Militair Hospitaal in het centrum van de stad en de garnizoensschietbanen iets daarbuiten.

Buiten Paramaribo bevinden zich de volgende objecten. Het Bosbivak Zanderij (BBZ), gelegen 50 km zuid van Paramaribo en ongeveer 3 km van het grote vliegveld Zanderij. Het vliegveld is bereikbaar via een goede verkeersweg doch de 3 km, die het BBZ van het vliegveld scheidt, zijn voor luxe voertuigen niet berijdbaar. Het is een mooi semi-permanent kamp dat de troepen, hoewel geen luxe, toch het nodige comfort biedt; voorts is op enkele honderden meters afstand een uitstekende gelegenheid om te zwemmen.

Op een afstand van twee dagen varen, aan de monding van de Corantijn op de grens van Brits Guyana, ligt het plaatsje Nw Nickerie. Hier staat een aardig, klein, uit steen opgetrok-

Bivak Brownsweg

ken kampement, geschikt voor legering van één peloton. Dit kampement is doorlopend bezet.

Op de grens van Frans Guyana aan de monding van de Marowijne ligt het vissersdorp Albina. Vanuit Paramaribo is dit in één dag te bereiken, gedeeltelijk per boot en de laatste 50 km langs de weg. Ook hier een uit steen opgetrokken kampement voor pelotonsterkte dat constant bezet is.

Tenslotte een bivak in opbouw op 120 km zuid van Paramaribo aan de rand van met toekomstige Brokopodomeer: het bivak Brownsweg. Dit bivak is geheel door de militairen gebouwd met ter plaatse gekapt hout en met oude materialen, die elders geen dienst meer deden. Met name mag hier wel worden vermeld de Reserve Eerste Luitenant Th. I. G. M. Korn, pelotonscommandant van de 3e Suriname Compagnie

1958, die hier, naast het normale opleidingsprogramma, dagelijks tot de duisternis met zijn peloton aan heeft gewerkt en er op deze manier de eerste grote stoot aan heeft gegeven. Vermeldenswaard is nog dat de Regering van Suriname de Tris vrijdom van vervoer heeft verleend voor alle personeels- en goederenvervoer van Paramaribo naar Brownsweg. Elk peloton brengt thans ook enige tijd in het bivak door.

Keren wij thans terug op mijn onderwerp en gaan wij verder in op de werkwijze en inzet van de onderdelen.

Op de afdelingen wil ik hier niet verder ingaan, aangezien daar hierover reeds voldoende gezegd is bij de behandeling van hun organisatie. Een van de grote problemen van de Cotris is, hoe te komen tot een goede en nuttige vrijetijdsbeste-

Bosnegers in de omgeving van bivak Brownsweg

ding van de uitgezonden militair en hoe hem te vrijwaren tegen de ontegenzeggelijk slechte sfeer van de meeste bars in de stad. Het meest voor de hand liggende middel is de man zoveel mogelijk buiten de stad te doen zijn, wat nog het grote voordeel meebrengt dat men op deze wijze voor hen bovendien nog het nuttige aan het aangename koppelt. De militair ziet op die manier veel meer van Suriname dan menig Surinamer zelf, terwijl hij tevens gezond en fit blijft.

Laten wij een Surinamecompagnie eens op de voet volgen. In de legerplaats bij Oirschot bij het Regiment van Heutz wordt zulk een compagnie in twee etappes geformeerd. Met een tussenruimte van ongeveer vier weken steken de beide delen de oceaan over.

De Compagnies Commandant kent zijn mensen derhalve maar zeer matig; het opleidingspeil loopt enigszins uiteen, aangezien de compagnie meestal gerecruteerd is uit twee achterevolgende contingenten opgeroepen dienstplichtigen. De compagnie gaat daarom bij aankomst in Suriname onmiddellijk naar BBZ en verblijft daar ongeveer vier maanden. In die tijd acclimatiseren de mensen, leren hun commandant kennen, wennen aan het moeilijke terrein en de ondercommandanten leren een juist gebruik te maken van de aan hen verleende grotere zelfstandigheid. Het heeft bovendien het voordeel dat de mannen van de oudere compagnieën de nieuwelingen niet wegwijs kunnen maken in de stad, aangezien het helemaal niet denkbeeldig is dat dan weleens de verkeerde weg zou kunnen worden gewezen. Gedurende deze periode wordt de opleiding uit de aard der zaak flink ter hand genomen en opgevoerd tot compagniesniveau.

Daarna volgt een periode, eveneens van vier maanden, bestaande uit de detacheringen. De pelotonscommandanten, thans voldoende gevormd en op de hoogte van wat van hen wordt verwacht, gaan zelfstandig naar Nickerie, Albina en Brownsweg, telkens voor ongeveer 6 weken. Op deze detachementen lopen zij kortere en langere patrouilles en voeren de geoeffendheid van hun peloton op. Vooral Brownsweg met het prachtige sterk geaccidenteerde en zeer zware terrein biedt volop gelegenheid om de mannen te doen tonen wat ze fysiek waard zijn. Elk detachement bouwt in de middaguren, waarin hier geen sport wordt beoefend, dóór aan het bivak dat reeds, met behulp van het Brokopondo-bureau, voorzien is van waterleiding en elektrisch licht.

Gedurende de laatste vier maanden van hun verblijf in Suriname zijn de compagnieën gelegerd te Paramaribo doch zij verlaten ook in deze periode de stad nog enkele keren voor lange of korte tijd. In deze periode loopt elk peloton tenminste één patrouille te voet van minimaal tien dagen. De compagnie gaat in haar geheel naar

Vorbereiding stadspatrouilles

de O.P.-Savanna alwaar de Tris beschikt over schietterreinen, te vergelijken met die in de Harskamp. Hier worden dan de gevechtsschietoefeningen gehouden, zowel in de aanval als verdediging tot en met compagniesniveau en in samenwerking met de ondersteunende wapens van de Ostcie.

De gelukkigen onder de dienstplichtigen, meestal zij die door hun staat van dienst enige beloning verdienen, krijgen in deze periode een kans om met een grote vaarpatrouille of een expeditie mee te gaan. Voor hen is dit wel een bijzonder mooie afsluiting van hun verblijf hier te lande. Zulk een patrouille of expeditie bestaat normaliter uit vier korjalen zodat maar betrekkelijk weinigen mee kunnen, gezien de grote hoeveelheid lading die moet worden meegenomen. Dit soort rivierpatrouilles duurt vier tot zes weken waarbij, uit en thuis, varende afstanden worden afgelegd van 1000 tot 2000 km. Heeft zij de opdracht om bovendien nog bepaalde punten te bezoeken, dan zal zij de korjalen moeten verlaten en soms gedurende verscheidene dagen haar weg te voet, al kappende, moeten vervolgen. Vele malen is het dan ook nodig om te voren voedsel- en brandstofdumps aan te leggen langs de te patrouilleren rivier.

De mannen van de ondersteuningscompagnie staan er iets onvoordeliger voor. Zij zijn permanent gelegerd in het PBK en komen slechts incidenteel voor detachering in Albina, Nickerie en Brownsweg in aanmerking. Tenminste drie maal per jaar verblijven zij gedurende enkele weken op de O.P.- Savanna om deel te nemen aan de gecombineerde gevechtsschietoefeningen van de Suriname-compagnieën. Ook lopen zij incidenteel korte of lange patrouilles. Uit deze compagnie is permanent de zogenoemde zoekpatrouille geformeerd. Voor deze patrouille ligt te allen tijde een uitrusting en de benodigde voeding gereed om zonodig binnen enkele uren te kunnen uitrukken. Het is de bedoeling dat deze patrouille

onmiddellijk kan worden ingezet, onder andere ter opsporing van neergestorte vliegtuigen. Nog het lopende jaar heeft zij haar waarde bewezen, door de bijzonder snelle actie die werd ingezet toen een Piper Cub van de S.L.M. en een Globemaster van de Military Air Transport Service van de V.S. werden vermist. Het eerste vliegtuigje werd ongeveer 12 uur na vermissing gevonden, in een moeras waar het een noodlanding had gemaakt en het tweede vliegtuig werd 8 uur na vermissing, gecrashed, aangetroffen in het bos. Gezien de enorme dichte begroeiing van het terrein en het feit dat Suriname zeer dun bevolkt is zodat van burgerzijde geen inlichtingen kunnen worden verkregen, zijn deze prestaties werkelijk zeer vermeldenswaard.

De inzet van het personeel van de stafcompagnie is al gebleken uit hetgeen reeds van deze compagnie en de afdelingen is gezegd. Het overgrote deel woont en werkt te Paramaribo; slechts betrekkelijk weinigen worden op de detachementen aangetroffen. Alleen de chauffeurs, monteurs en radiotelegrafisten komen regelmatig voor detachering in aanmerking. Reeds eerder werd vermeld dat de afdelingen geen enkelvoudige onderdelen zijn. Het gevolg hiervan is dat niet alleen het personeel administratief in de Stafcompagnie is ondergebracht doch ook dat het materieel door deze compagnie wordt beheerd, aangezien de Tris geen verzorgingscompagnie kent. Al het materieel, gereedschappen en machines, die de afdelingen zelf in gebruik hebben, hetzij in hun werkplaatsen, hetzij in hun magazijnen of elders op een van de militaire objecten voor het verlenen van hun diensten, moeten uit de magazijnsdienst via de foerier van de stafcompagnie worden betrokken.

Commandant Stafcompagnie heeft dus een

zeer grote hoeveelheid materieel in verantwoording en beschikt daarom ook over een grotere dan normale Staf.

Het peloton Koninklijke Marechaussee ontvangt zijn opdrachten rechtstreeks van de Cotris zodat Commandant Stafcompagnie, ook voor wat betreft dit peloton, alleen bemoeienis heeft met de inwendige dienst en het onderhouden van de militaire vorming.

Het Muziekkorps van de Tris neemt wel een zeer bijzondere plaats in. Naast dit Muziekkorps bestaat er in heel Suriname slechts een kleine politiefanfara in opbouw zodat de Militaire Kapel niet alleen bij zuivere militaire festiviteiten optreedt, maar overal elders waar ook de civiele sector behoefte heeft aan muzikale oplichtering.

Regelmatig worden in de stad Paramaribo openluchtconcerten gegeven en ook in alle buitendistricten treden zij tenminste eenmaal per jaar op. De laatste jaren wordt op de vooravond van de verjaardag van Hare Majesteit de Koningin een taptoe door hen uitgevoerd op het Oranjeplein waarnaar duizenden komen kijken. Voor die gelegenheid zijn zij versterkt met een uit vrijwilligers bestaande drumband van militairen; bij de laatste taptoe trad voor het eerst het in opbouw zijnde muziekkorps van de Gewapende Politie in het openbaar op.

Bij de behandeling van de organisatie heb ik met opzet niet gesproken over het Garnizoenscommando omdat ik de behandeling daarvan tot op dit moment wilde uitstellen. Uit de organisatie van de Tris blijkt dat de plaatsvervangend commandant tevens Chef van de Staf en tevens Garnizoenscommandant is. Dit is echter slechts ten dele waar. Met betrekking tot alle zaken betreffende de Militaire Rechtspleging is de Cotris zelf immers niet alleen te beschouwen als de

De Militaire kapel geeft een tuinconcert

verwijzingsofficier maar tevens als garnizoenscommandant. Paramaribo kent een eigen Krijgsraad waarvan de Cotris de leden, de secretaris en de officier-commissaris benoemt en aanstelt. Voor het overige is de functioneel aangewezen Garnizoenscommandant verantwoordelijk. Hij beschikt hiertoe over een officier toegevoegd, die bij de Tris tevens officier Sociale Dienst is, en over een aantal onderofficieren. Een van deze onderofficieren behandelt de lopende correspondentie op het Garnizoensbureau, een ander is aangewezen als garnizoensfoerier. Op de militaire objecten PBK, BBZ, Nickerie en Albina bevindt zich een Kampstaf die verantwoordelijk is voor het beheer van alle goederen die zij via de garnizoensfoerier hebben betrokken en aldaar aanwezig zijn. In feite treden zij dus op als dienstdoende kazerneringsofficieren. Beheers-technisch is het Garnizoenscommando dus te beschouwen als een enkelvoudig onderdeel. De Kampstaven te BBZ, Nickerie en Albina bestaan uit een onderofficier of korporaal; de Kampstaf in het PBK bestaat uit twee onderofficieren, aangezien deze staf de beheersadministratie voert van het materieel van alle objecten gelegen te Paramaribo.

Samenwerking met civiele instanties

De samenwerking en de verstandhouding met de Surinaamse Regerings- en andere overheidsinstanties alsmede met de grote particuliere bedrijven is bijzonder goed te noemen. De grote en kleine patrouilles worden bij de Tris uitgestippeld en voorbereid door Hoofd S3 omdat het opleidingselement verre prevaleert boven de factor inlichtingen. Van alle patrouilles worden de overheidsinstanties verwittigd omdat het nodig is dat de diverse districtscommissarissen op de hoogte zijn van hetgeen in hun district voorvalt. Menigmaal komt het voor dat de overheid dan personeel van haarzelf bij de patrouille doet aansluiten of de Cotris verzoekt bepaalde opdrachten voor haar uit te doen voeren of gegevens voor haar te doen verzamelen. Soms zelfs gaat een patrouille naar een speciaal gebied op verzoek van de Overheid teneinde in bepaalde wetenschappelijke of technische onderzoeken de helpende hand te bieden.

Het zou te ver voeren om alle gevallen, waarin door de Tris deze steun en hulp verleend werd op te sommen. Enkele van deze ondernemingen wil ik echter niet nalaten te vermelden.

In 1959 werd door de Stichting WOSUNA (Wetenschappelijk Onderzoek Suriname Nederlandse Antillen) een expeditie uitgezonden naar de Emmaketen waarbij zich een bioloog en een geoloog bevonden, die een onderzoek moesten instellen naar de flora en de bodemconstructie van deze bergketen. De expeditie zou 4 maan-

den wegblijven maar had dan te weinig tijd voor het daadwerkelijke onderzoek. Een voorbereidende expeditie van de Tris ging toen vooruit om de benodigde lijnen te kappen in het oerwoud, dumps aan te leggen en verschillende kampen te bouwen van waaruit de wetenschappelijke expeditie met veel minder tijdverlies zou kunnen werken.

Zo zou ook de „Operation Grasshopper” in Suriname vrijwel onmogelijk geweest zijn zonder hulp van de Tris. „Operation Grasshopper” is een onderneming van het Departement van Opbouw van de Surinaamse Regering in het kader van het tienjarenplan. Vliegtuigen, uitgerust met speciale instrumenten, hebben het gehele grondgebied van Suriname overvliegende, deze uitgestrektheid op eventueel aanwezige mineralen onderzocht. Uit het daaruit ontstane overzicht zijn zeven plaatsen uitgestippeld, verspreid over het gehele binnenland, waar airstrips moesten worden aangelegd. Vanuit deze airstrips zullen dan geologische ploegen verder te voet uitgaan voor de nodige mineralogische inventarisatie van de bodem. Thans zijn er zes van deze airstrips van waaruit het verdere bodemonderzoek in de nabije toekomst zal gaan starten. Op al deze airstrips zijn AN/GRC-9 toestellen van de Tris gestationeerd. Aanvankelijk werden deze toestellen gedurende vele maanden bediend door radiotelegrafisten van de afdeling Verbindingsdienst. Nu is het reeds zover dat een aantal burgers bij de Tris is opgeleid, dat de bediening van de toestellen reeds geruime tijd heeft overgenomen. Voor al deze posten in het binnenland is het PBK echter nog steeds de centrale hoofdpst, zodat door deze post een enorme stroom van radiotelegrafische en radiotelefonische berichten wordt verwerkt. Van regeringszijde is een teletype-toestel in het PBK geplaatst om de berichten, voor haar bestemd, onmiddellijk met een minimum aan kosten en tijdverlies voor de Tris te kunnen ontvangen.

Het zal de lezer ongetwijfeld bekend zijn dat in het kader van het tienjarenplan eveneens het Brokopondo-project wordt uitgevoerd. Deze onderneming heeft tot doel, door het bouwen van een dam in de Surinamerivier, een groot waterreservoir te vormen dat dienst kan doen als energiebron voor een grote waterkrachtcentrale voor opwekking van enorme hoeveelheden elektrische energie. De Surinaamse Regering hoopt met dit project in 1965 geheel klaar te zijn. Met de voortschrijdende opbouw in Suriname hebben berekeningen echter al geleerd dat in 1967 weer een tekort zal gaan ontstaan aan te leveren elektrische energie. Men is daarom reeds nu bezig aan een tweede plan, het Saracca-project, waarvoor ook thans weer militaire patrouilles het terrein ingaan, teneinde behulpzaam te zijn bij het vaststellen van de water-

Dit jaar bracht President Eisenhower een kort bezoek aan Suriname

scheiding tussen de Suriname- en Saramaccarivier en het doen van overige hoogtemetingen.

Zoals reeds eerder vermeld, maakte een Piper-cub in januari van dit jaar een noodlanding in een moeras. De vlieger en de passagier werden door de zoekpatrouille uit het terrein gehaald. Het toestel, dat op zijn rug lag, bleek onbeschadigd. Een militaire patrouille heeft het daarna in tien dagen tijd volkomen onbeschadigd weten te bergen en op het vliegveld Zorg en Hoop afgeleverd. Een week later vloog het toestel weer in de normale binnenlandse lijndienst van de S.L.M.

Zo zijn er dus vele aangelegenheden waarbij de Tris de helpende hand kan bieden, daarbij voor zichzelf het aangename aan het nuttige koppellende. Er mag ook zeker worden gezegd dat deze medewerking op zeer hoge prijs wordt gesteld en de Tris ten gevolge daarvan in het algemeen zeer wordt gewaardeerd.

Ook op protocolair gebied draagt de Tris haar steentje bij. Telkenmale bij aankomst en vertrek van de Gouverneur van Suriname of van buitenlandse staatshoofden en andere hoogwaardigheidsbekleders levert zij, indien nodig, een erewacht. Nog slechts enkele maanden geleden landde op het vliegveld Zanderij President Eisenhower van de V.S., die zijn tevredenheid en waardering uitsprak voor de „smart guard of honor”.

Bij aankomst van een Nederlandse of buitenlandse oorlogsbodem worden de voorgeschreven saluutschoten gewisseld en op de verjaardagen

van de leden van ons Koninklijk Huis worden de protocolaire vreugdeschoten afgevuurd. De Tris beschikt hiervoor over vier stukken „25 pounder” met de nodige losse schoten. Ongeveer 400 van deze schoten worden per jaar gebruikt.

Besluit

Ik realiseer mij dat ik, ten aanzien van de behandelde onderwerpen, zeer onvolledig ben geweest. Zeer zeker zijn er voor de lezer nog verschillende vraagpunten, waarop hij in dit artikel geen antwoord vindt. De bedoeling van dit artikel is geweest de lezer — en dan in de eerste plaats, hoewel niet uitsluitend, de militaire lezer — een algemene indruk te geven van wat er zoal omgaat bij het gedeelte van de strijdkrachten dat zich, ver van het vaderland, in de West bevindt. De orde van grootte van het onderdeel zou namelijk nooit doen bevroeden dat er zoveel werk aan verbonden is. Vooral het in alle opzichten volkomen zelfstandige karakter vergt veel begrip van de commandant en zijn staf voor de dagelijks voorkomende moeilijkheden, die zij zelf op eigen verantwoordelijkheid hebben op te lossen. Zij hebben, evenals de commandanten van de onderdelen, een uitgebreide dagtaak die in de avonden dikwijls nog wordt gevolgd door de sociale verplichtingen, die, hoewel zeker niet onaangenaam, voor de officier in Suriname veel omvangrijker zijn dan voor zijn collega in Nederland. Allen, die nú of in de toekomst voor een uitzending naar Suriname ter indeling bij de Tris in aanmerking willen komen, doen er goed aan hiermee rekening te houden.

De Militair Geneeskundige Dienst vroeger en nu

door J. KARBAAT, *Majoor-Arts, Commandant Afdeling Geneeskundige Dienst van de Troepenmacht in Suriname*

Waarom na de reeds verschenen hoofdstukken over de Troepenmacht in Suriname, nu nog iets over een bepaald onderdeel van de Troepenmacht, zult u zich afvragen. Het antwoord hierop is niet zo moeilijk te geven. In de eerste plaats neemt de MGD in de geschiedenis van Suriname een zeer bijzonder plaats in, omdat het Militair Hospitaal (dat qua instelling reeds gedurende 200 jaar bestaat) gedurende bijna 100 jaren de enige ziekeninrichting in Suriname was. Het pionierswerk op het gebied van curatieve en preventieve geneeskunde in Suriname is vooral door militaire artsen verricht. In de tweede plaats omdat ook nu nog de MGD in Suriname qua te verzorgen categorieën personen een veel uitgebreider arbeidsveld heeft dan de MGD in Nederland.

Wij zouden als oprichtingsdatum van de MGD in Suriname kunnen aannemen: 10 september 1815, toen bij Koninklijk Besluit nr 27 een reglement voor de MGD in de Koloniën werd vastgesteld. Het Militair Hospitaal in Paramaribo bestond toen echter al 55 jaar.

Voorts is er een stuk in het Rijksarchief aanwezig, waaruit blijkt, dat Frederik Bekker, Chirurgijn-majoor in juli 1747 Chef van de MGD in Suriname was. De troepen die toen verzorgd werden, waren echter niet van het Koninkrijk der Nederlanden — dat bestond immers nog niet — maar wel vrijwilligers in dienst van de Sociëteit van Suriname; door het bestuur der Kolonie in dienst genomen troepen; gewapende burgerij, schutters genoemd en soms door de Republiek der Verenigde Nederlanden uitgezonden Staatse troepen om de kolonie te helpen tegen een buiten- of binnenlandse vijand. Bovendien werden schepelingen van de oorlogs- en handelsvloot van de West-Indische Compagnie gedurende hun verblijf in Suriname geneeskundig verzorgd.

Om deze redenen meen ik 17 februari 1667, toen Abraham Crijnssen Suriname voor de Staten van Zeeland veroverde als stichtingsdatum van de MGD in Suriname te mogen aannemen. Want na zijn vertrek liet Crijnssen 125 voetknechten achter als bezettingstroepen en hierbij zal ongetwijfeld een chirurgijn en misschien ook wel een verbandmeester aanwezig geweest zijn, daar de troepen in een vijandig en bovendien door vele ziekten gevaarlijk land werden achtergelaten.

In de instructie van Crijnssen staat wel het een en ander vermeld over de voeding, het drinkwater en de hygiëne van de soldaten en matrozen, maar niets over de geneeskundige verzorging.

Uit een sterkte-opgave van de Troepenmacht door kapitein P. Versterre in 1675 weten wij, dat er in dat jaar een chirurgijn, Meester Damaert, bij de troepen aanwezig was. In 1679 is er een opper-chirurgijn, een chirurgijn en bovendien sedert 1678 een apotheker bij de troepen. Uit een financiële verantwoording van gouverneur J. Heinsius in 1679 blijkt, dat hij 200 pond suiker d.i. f 20 per maand aan het ziekenhuis betaalde voor geneeskundige hulp aan soldaten. Hieruit blijkt dat er in dat jaar reeds een soort burgerziekenhuis in Suriname aanwezig was.

Kennelijk voldeed dit gebouw niet, want gouverneur C. van Aerssen van Sommelsdijck liet in 1686 een voorlopig ziekenhuis inrichten in een gebouw op het Kerkplein in Paramaribo, waarvan ook een zaal als raadhuus en als kerk dienst deed.

Voor een meer bestendige oplossing werd op 3 september 1693 een huis met erf gekocht, met het doel dit tot een ziekenhuis om te bouwen. Regenten en een secretaris hiervoor werden in 1694 aangesteld; in maart 1695 nodigde de gouverneur de inwoners uit voor een inschrijving. Vrij spoedig daarna was het ziekenhuis gereed. In de loop der jaren werden herhaaldelijk verbeteringen aan bestuur en inrichting van dit Edele Sociëteits Hospitaal, zoals het genoemd werd, aangebracht. De naam geeft aan, dat het hospitaal van de Geoctroyeerde Sociëteit van Suriname was. Zeeland verkocht immers Suriname in 1682 aan de Tweede West-Indische Compagnie en deze compagnie stichtte in 1683 de Sociëteit, waarin zij, de stad Amsterdam en Cornelis van Aerssen van Sommelsdijck elk voor 1/3 aandeelhouder waren. De Sociëteit stond onder oppergezag van de Staten Generaal van de Republiek. Vanzelfsprekend werden in dit hospitaal ook de zieke militairen en zieke zeeleden verpleegd.

Tot 1750 waren er zelden meer dan 300 soldaten van de Sociëteit in Suriname aanwezig. In dat jaar kreeg gouverneur mr. J. J. Mauricius moeilijkheden met een aantal plantage-eigenaren. Om hem te steunen zond Stadhouder Willem IV

een regiment Staatse Troepen onder bevel van generaal-majoor Baron Von Spörcke naar Suriname. De militairen van dit regiment hadden met vele ziekten te kampen, waardoor hun aantal snel achteruitging en het Sociëteitshospitaal overbelast werd. Bovendien bepaalden de directeuren van de Sociëteit in 1753 dat in verband met de strijd tegen de weggelopen slaven, die sinds 1701 overvallen pleegden op plantages en steeds in aantal toenamen en brutaler werden, de sterkte van de Sociëteitstroepen in Suriname voortaan 2 bataljons infanterie van elk 6 compagnieën à 100 man en een compagnie artillerie van 56 man zou zijn.

Op de geneeskundige consequenties hiervan was het Edele Sociëteits Hospitaal niet berekend. Daarom werd in 1757 begonnen aan de bouw van een militair hospitaal op een schelpzandrug aan de windzijde van de stad. Waar het geld voor de bouw van dit hospitaal vandaan kwam, heb ik niet kunnen achterhalen, in elk geval is er geen extra belasting of hoofdgeld voor gegeven.

Het Militair Hospitaal kon in 1760 in gebruik worden genomen. Schrijvers, die in die tijd Paramaribo bezochten zijn vol lof over dit hospitaal. Philippe Fermin, die in zijn boek, dat in 1778 uitkwam, vrijwel geen goed woord over had voor de toestanden in Suriname, spreekt van een zeer mooi hospitaal voor het garnizoen met een dokter en een chirurgijn-majoor. Een onbekende, die in 1779 een kritiek op Fermin's boek schreef, sprak van een prachtig hospitaal en liefdadige doktoren en chirurgen, die de talrijke gewonde, zieke en uitgeputte militairen zeer menselijk behandelen. De waarheid, die wel in het midden zal liggen, is dus, dat het Militair Hospitaal voor die tijd zeer goed was. Dat het solide gebouwd is, blijkt wel uit het feit, dat het tot de huidige dag, zij het als administratie en polikliniek van het Lands Hospitaal, in gebruik is.

Bij de grote brand van Paramaribo in 1821 brandde het Edele Sociëteits Hospitaal, dat na de opheffing van de Sociëteit bij de omwenteling in de Republiek in 1795 de naam Burgerghasthuis verkreeg, tot de grond toe af. Alle patiënten werden gered en overgebracht naar het Militair Hospitaal, dat door de ligging aan de windzijde van de stad geen last had gehad van de brand. Tot de opening van het Katholiek Ziekenhuis „St. Vincentius” in 1916 was hierdoor het Militair Hospitaal het enige grote ziekenhuis in Suriname. Vanaf het begin werden ook behoeftige burgers in het Militair Hospitaal verpleegd, na 1821 dus ook betalende burgerpatiënten.

Alle verbouwingen te beschrijven zou oninteressant worden, daarom zij alleen vermeld, dat de Officier van Gezondheid 1e klasse dr. F. A. C. Dumoutier, Chef MGD, in 1860 een rapport opstelde over de meer dan verschrikkelijke toe-

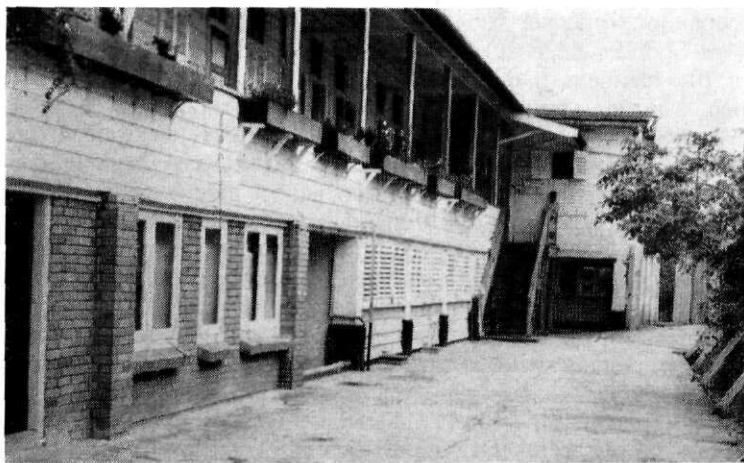
stand, waarin het 100 jaar oude gebouw en het omgevende terrein verkeerden, alsmede de demoralisatie en wanordelijkheden bij de verpleging waartoe dit aanleiding gaf. Kennelijk heeft dit rapport de gemoederen wakker geschud, want vrij kort daarna werd begonnen aan de bouw van een geheel nieuw hospitaal vlak achter het oude. Dit kwam in 1866 gereed en werd in die tijd uitmuntend genoemd. Vermeldenswaard is, dat ook dit hospitaal nu nog als een gedeelte van het „s Lands Hospitaal” volledig in gebruik is, maar dat het zo verouderd is, dat er bijna hetzelfde over geschreven kan worden als in 1860 over het oude Militair Hospitaal.

Over de geneeskundige verzorging van de individuele soldaat in vroeger tijden, de eerste echelons geneeskundige verzorging zouden wij nu zeggen, is uiteraard veel minder bekend en bewaard gebleven dan over zoiets statisch als een hospitaal. Toch vindt men zo hier en daar nog wel iets hierover, alsmede over de gezondheids-toestand van de troepen. Zo heb ik de appellijsten van 25 maart 1675 en 1 januari 1680 vergeleken en bemerkte, dat 21 van de 116 militairen het tenminste 5 jaar in Suriname uitgehouden hebben, waarvan 1 luitenant en 1 sergeant; een soldaat bleek bevorderd tot korporaal en een tot sergeant.

In een brief gedateerd 24 augustus 1684 schreef gouverneur Van Sommelsdijck aan de directeuren van de Sociëteit, dat de chirurgijns verzoeken oud linnen te zenden, daar er veel nodig was en is voor het verbinden van zweren aan soldatenbenen.

In 1773 werd een regiment Staatse Troepen onder bevel van de Zwitserse kolonel L. Fourgeoud naar Suriname gezonden teneinde de bewoners te helpen in de strijd tegen de weglopers. Een van de kapiteins was een Engelsman J. G. Stedman, die een boek over deze 5-jarige veldtocht schreef. Hij schrijft, dat men in de Surinaamse bossen alle leden van een patrouille achter elkaar op één rij moet laten lopen, dit noemt hij een Indiaanse linie. De sterkte van zo'n patrouille dient 60 militairen en 20 slaven (draggers) te zijn. In de hoofdtroep dient een chirurgijn mee te lopen. Door de vele verliezen aan mensenlevens ten gevolge van ziekten moesten de activiteiten spoedig gestaakt worden. Van de 1400 uitgezonden militairen keerden er na 5 jaar 125 naar Nederland terug.

Kolonel B. Texier, die later gouverneur werd, ging in oktober 1776 met een patrouille naar de boven-Marowijne. Bij de 106 militairen waren een chirurgijn, een verbandmeester en 87 draggers. In een conduitelijst van zijn officieren vermeldde kolonel Texier, dat 1 luitenant-kolonel aan een kwijnende ziekte leed, een majoor was op t.g.v. jicht, van drie kapiteins was er een verlamd, één leed aan een kwijnende ziekte en

*Het huidige militaire
hospitaal, voorzijde*

één had kwade benen, van 6 luitenants waren er 2 verlamd, 2 altijd ziek, één doof en één boven de 60 jaar, 5 vaandrags waren zwak en ziekelijk.

Kapitein Stedman vermeldt, dat de chirurgijn Grueber van het Militair Hospitaal op verzoek van de eigenaar 9 slaven een been amputeerde à f 60 per stuk. Dit was een strafmaatregel wegens weglopen, de slaaf kon daarna nog als roeier worden gebruikt. Van deze 9 overleden er 4 onmiddellijk en 1 pleegde zelfmoord.

De plantages hadden ook vaak een klein ziekenzaaltje om de zieke slaven in op te nemen. Militairen, die tijdens patrouilles ziek werden, werden vaak daarin achter gelaten. Stedman noemt o.a. de plantage Klarenbeek. De afvoer van de zieken naar de stad geschiedde per koraal die met handkracht werd geroeid. De troepen vochten op plaatsen 4 tot 17 vaardagen stroomopwaarts van de grote rivieren, zodat een zieke het transport naar de stad meestal niet overleefde.

Dr. F. A. C. Dumontier publiceerde in 1853 een overzicht van de sterfte van de Europese militairen in de jaren 1816 t/m 1852. De gemiddelde jaarlijkse sterfte was 37 met een minimum van 12 en een maximum van 166. Zulke hoge sterftecijfers kwamen voor in de jaren 1836, 1841 en 1851; in welke jaren gele koorts-epidemieën voorkwamen. Degenen die stierven, waren meestal nog geen 3 jaar in Suriname. Na het 3e verblijfsjaar daalde het sterftecijfer tot op 1/3 van dat in het eerste jaar.

Van de 2174 Europese militairen, die tussen 1822 en 1852 in Suriname aankwamen, zijn er 886 gestorven en 7 wegens lepra opgesloten, 190 demobiliseerden in Suriname, de overigen gingen naar Nederland terug. Van de Nederlandse jongens tussen 15 en 20 jaar, die in 1851 in Suriname aankwamen overleden er in dat jaar 9 van de 10. Van de oudere Nederlandse militairen die in 1851 binnenkwamen, overleed in dat jaar de helft. Van degenen die in 1851 voor het eerst in Suriname kwamen, maar die reeds in Oost-Indië

gediend hadden, overleed nog geen vijfde gedeelte in dat gele koorts jaar.

Daar men niet goed raad wist met oude en zieke leden van de koloniale troepen en men ze ook niet wilde laten verkommeren, werden zij in een korps Invaliden ondergebracht. Reeds in 1786 bestond dit korps uit 1 sergeant en 37 minderen, terwijl de koloniale troepen pas in 1770/1772 opgericht werden.

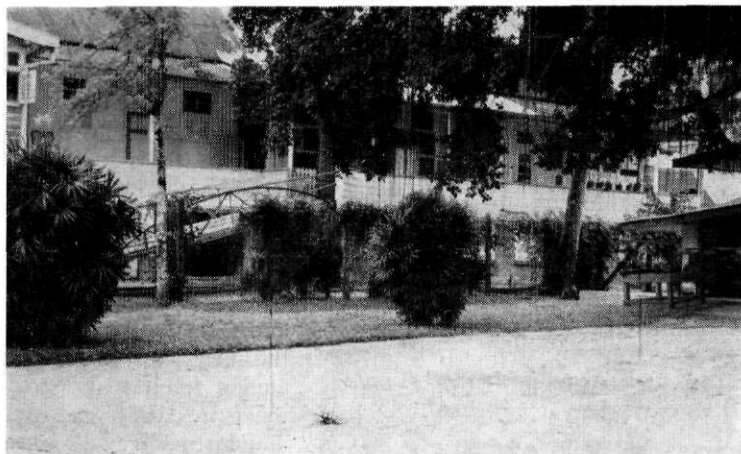
Ook na de teruggave van Suriname aan Nederland in 1816 bleef dit korps bestaan en na 1830 mochten er ook Europese militairen in opgenomen worden. Het werd vrijwel gelijk gesteld aan Bronbeek. De kazerne der invaliden stond bij Poelepantje in het zuiden van Paramaribo. Na 1843 is men dit korps, uit bezuinigingsoverwegingen, gaan inkrimpen en in 1869 werd het opgeheven.

Van de jaren 1913 t/m heden bestaan jaarverslagen van de Militair Geneeskundige Dienst, zij het dan, dat ze niet allemaal in Suriname bewaard zijn gebleven. Hieruit blijkt dat jarenlang vele militairen tengevolge van malaria zijn overleden. In 1912 werd een militaire post aan de Lawa opgericht, teneinde de goudzoekers aldaar tegen overvallen van Franse deportees te beschermen; wegens vele sterfgevallen t.g.v. malaria werd deze post in 1913 verlaten, maar in 1915 weer bezet, aanvankelijk ten koste van verscheidene doden. Nadat in 1919 voldoende kinine beschikbaar kwam, waren er geen sterfgevallen meer.

De troepen waren in Paramaribo in een oude stenen kazerne bij het Fort Zeelandia gelegerd. De toestanden in deze kazerne waren verre van ideaal; door gebrek aan reservoirs was er altijd gebrek aan drinkwater. Het water in de rivier ervoor is brak. In 1861 werd een reservoir van 126 m³ gebouwd, in 1911 nog een van 120 m³. Ook dit bleek niet voldoende zodat in 1914 twee welputten werden geslagen.

Tot 1890 sliepen de manschappen in hangmatten, daarna op veldezel. In 1914 werden de

De achterzijde van het huidige militaire hospitaal

gespijkerde zeilen hiervan wegens de grote overlast van ongedierte, dat zich tussen de naden ophield, vervangen door geknoopte zeilen. In 1909 werden muskietennetten verstrekt. Rond het kampement was een sloot gegraven, in welke sloot het water vrijwel stilstond. Een ideale broedplaats van ongedierte.

Het ziekenrapportlokaal bevond zich tussen de wacht en de militaire bakkerij. Dagelijks kwam een van de officieren van gezondheid uit het hospitaal om 6 uur 's ochtends ziekenrapport houden. Aanvankelijk had hij de hulp van enkele soldaten-oppassers; na 1 mei 1907 toen de 8 militaire ziekenoppassers, die in het Militaire Hospitaal werkten door burgers werden vervangen, werd de officier van gezondheid op het ziekenrapport door een burgerziekenoppasser bijgestaan. Voor de gezinsleden van de militairen werd in een kamer in het Militair Hospitaal spreekuur gehouden.

Langzamerhand was het militaire karakter van het Militair Hospitaal geheel verloren gegaan. De troepenmacht werd in de 19e en 20e eeuw steeds ingekrompen, tot die tenslotte bestond uit 1 compagnie ter sterkte van ruim 200 man. Het Militair Hospitaal telde echter tussen de 500 en 600 bedden, slechts 8% van de bedden werd door militaire en gezinsleden van militairen bezet. Verscheidene commissies werden door de Nederlandse Regering benoemd, teneinde haar te adviseren over een omzetting in een burgerziekenhuis.

Op 1 januari 1934 werd het Militair Hospitaal een burgerinrichting onder de naam 's Lands Hospitaal. De officieren van gezondheid bleven als burgerarts in deze inrichting doorwerken tot hun detacheringstermijn was verstreken. Alleen één officier van gezondheid bleef militair en kreeg de naam: garnizoensarts. Hij hield ziekenrapport in het Fort en spreekuur voor de gezinsleden in het Lands Hospitaal en zonodig behandelde hij de zieken ook thuis. Voor de verple-

ging van zieke militairen kreeg hij de beschikking over een zaal in het Lands Hospitaal.

Direct na het uitbreken van de 2e wereldoorlog werd de Troepenmacht in steeds sneller tempo uitgebreid. De ene ziekenzaal in het Lands Hospitaal was al spoedig te klein om alle zieken te kunnen opnemen, daarom werd in 1942 begonnen aan de bouw van een nieuw Militair Hospitaal op een terrein naast het Lands Hospitaal. Op 3 april 1944 werd dit in gebruik genomen. De Troepenmacht had toen een sterkte van 3850 personen, waaronder 300 vrouwen. Dit gebouw is nog altijd in gebruik als militaire ziekeninrichting. Het bevat een polikliniek, een laboratorium, een röntgenafdeling, een apotheek, een operatiekamer, een verloskamer en een verpleegafdeling met 30 bedden, verdeeld over 12 kamers alsmede een babykamer.

Voor de 1e en 2e lijns geneeskundige verzorging van de troepen werd in 1942 een Hoofdverbandplaatsafdeling opgericht met een personeelssterkte van 158 man, waarbij 5 officieren van gezondheid. Op 22 november 1943 dienden 10 officieren van gezondheid bij de Troepenmacht.

Na de oorlog werd de Troepenmacht snel ingekrompen, de MGD eveneens. Er bleven 2 officieren-arts tewerkgesteld waarvan één de Chef en Hoofd van het hospitaal werd en de ander de dubbelfunctie van bataljonsarts en garnizoensarts kreeg. Het lagere militaire MGD personeel telde 14 man. In het Militair Hospitaal werkten 32 personeelsleden.

In juli 1959 werd de organisatie uitgebreid met 1 officier arts, zodat de functie van bataljonsarts en garnizoensarts (voor de gezinnen) gescheiden kon worden, voorts kwamen er 3 chauffeurs bij, voor elke officierarts één, en 8 gewondenverzorgers, zodat met de 4 reeds aanwezige gewondenverzorgers een aantal van 12 werd bereikt, waardoor ieder infanterie-peloton een eigen gewondenverzorgers toegewezen kon krijgen.

De Afdeling Militair Geneeskundige Dienst

bij de Troepenmacht in Suriname is thans als volgt samengesteld:

- een Sectie Geneeskundige Dienst in de Staf van de Tris;
- een garnizoens MGD met ziekenrapportposten in Paramaribo;
- bosbivak Zanderij, Albina, Nickerie en aan de Brownsweg;
- een Militaire Ziekeninrichting;
- een Militaire Apotheek;
- een Militair Magazijn van Geneesmiddelen;
- een Militaire Tandheelkundige Dienst.

De taak van de Afdeling Geneeskundige Dienst kan als volgt worden samengevat.

a. Het adviseren van de Cotris bij zijn beleid op geneeskundig gebied.

b. Het geneeskundig verzorgen, zowel curatief als preventief en materieel, van de diverse categorie-personen, die recht hebben op deze verzorging (rechthebbenden).

c. Het verzorgen van geneeskundige instructies voor het personeel van de Afdeling Geneeskundige Dienst, alsmede zij het op eenvoudiger plan, van alle personeel van de Tris. Een zeer belangrijk onderdeel hiervan is ook het voorlichten van de rechthebbenden op preventief geneeskundig gebied. De geneeskundig te verzorgen categorieën van personen zijn:

de Gouverneur van Suriname, zijn gezin, zijn huispersoneel en zijn gasten;

de militairen van de Troepenmacht en hun gezinnen alsmede hun inwonend huispersoneel;

het burgerpersoneel van de Troepenmacht en hun gezinsleden;

de gepensioneerde militairen van het voormalig KNIL voor zover zij voor 1 juni 1923 in dienst traden en hun gezinsleden.

Het totaal te verzorgen aantal personen bedraagt 3500. De geneeskundige hulp die verstrekt wordt omvat eigenlijk het gehele geneeskundige arsenaal: normale geneeskundige hulp zoals de huisarts die verstrekt, specialistische geneeskundige hulp, waarvoor burgerspecialisten ingeschakeld worden, verloskundige hulp, verpleging in de ziekeninrichting, in het sanatorium, in de psychiatrische of lepra-inrichting, tandheelkundige hulp (waarvoor 3 burgertand-

artsen zijn gecontracteerd), vervoer van zieken en gewonden, farmaceutische verstrekkingen, orthopedische artikelen en brillen, massage en oefen-therapie, ontsmetting, röntgenologisch borst-onderzoek, zuigelingenpolikliniek.

Door het feit dat ziekenfondsen en vele andere sociale voorzieningen in Suriname nog pas aan het begin van hun ontwikkeling staan is de MGD wel verplicht al deze geneeskundige verzorging op zich te nemen.

Een voordeel dat direct opvalt is, dat de behandelend officier-arts van de militairen tevens huisarts voor de gezinnen is. Vele gezinsmoeilikheden hebben immers hun weerslag in de arbeidsprestaties en omgekeerd geven moeilijkheden op dit werk soms aanleiding tot stoornissen in het gezinsleven. Bekendheid met arbeids- en gezinsomstandigheden maakt adequate therapie gemakkelijker toe te passen. Uiteraard moet de behandelend arts door zijn zeer bijzondere positie in deze ervoor zorgen, dat zijn kennis van alle omstandigheden alleen ten bate van de patiënt wordt gebruikt.

De gezondheidstoestand van de militairen en rechthebbende burgers kan men over het algemeen goed noemen. Ernstige ziekten zoals gele koorts, dysenterie, tyfus, pokken en malaria komen vrijwel niet voor. Filariasis, bilharziasis en leishmaniasis komen wel geregeld voor. In totaal hebben wij 30 leprapatiënten onder de rechthebbende burgers, waarvan slechts 5 een besmettelijke vorm hebben. Tuberculose komt nogal eens voor, op het ogenblik kuren 5 patiënten tegen deze ziekte. De grootste aantallen consulten betreffen worminfecties, huidschimmels, en infecties van de ademhalingswegen.

Tenslotte een wens voor de toekomst: een nieuw te bouwen, modern Hospitaal ter grootte van 40 bedden.

Het huidige Militair Hospitaal valt nog niet erg uit de toon in Paramaribo, ondanks alle tekortkomingen van het gebouw. Wanneer echter het Diaconessenhuis, waarvan de bouw spoedig begint en het Centrale Ziekenhuis gereed zullen zijn, zal niemand meer in het oud uitziende, ongunstig gelegen gebouw verpleegd willen worden. Derhalve dient dit probleem in de naaste toekomst te worden opgelost.

Literatuur

- H. D. Benjamins - *Encyclopaedie voor West-Indië* (1914).
- M. van Blankensteyn - *Suriname* (1923).
- F. G. J. Bosschart - *De Troepenmacht in Suriname* (1900).
- W. van Dijk en C. F. G. Getrouw - *De ontwikkeling van de Surinaamse geschiedenis* (1951).
- Ph. Fermin - *Tableau Historique et Politique de l'Etat ancien et actuel de la Colonie de Surinam etc.* (1778).
- J. J. Hartsink - *Beschrijving van Guyana of de Wilde Kust van Zuid-Amerika* (1770).
- Inconnu - *Remarques critiques sur la tableau historique etc. de Monsieur Philippe Fermin* (1779).
- Jaarverslagen Militair Hospitaal en Militair Geneeskundige Dienst* (1913-1959).
- Jaarverslagen Openbare Gezondheidsdienst* (1927-1942).
- A. Kappler - *Sechs Jahre in Surinam* (1854).
- A. Kappler - *Holländisch Guiana* (1881).
- P. H. J. Lampe - *Suriname - Sociaal Hygiënische beschouwingen* (1927).
- W. Matveld - *De Troepenmacht in Suriname 1816-1918* (niet uitgeg. - 1918).
- W. R. Menkman - *De geschiedenis van de West-Indische Compagnie*. Patria Reeks.
- F. E. M. Mitrasing - *Tien jaar Suriname 1945-1955* (1959).
- F. E. baron Mullert - *Het financieel beheer van Suriname in 1679*. Versch. in „Navorscher” (1917).
- F. E. baron Mullert - *Bewoners van Suriname 1675*. Versch. in „Navorscher” (1917).
- F. Oudschans-Dentz - *Cornelis van Aerssen van Sommelsdijck*. Patria Reeks.
- F. Oudschans-Dentz - *Geschiedkundige Tijdtafel van Suriname*. 2e dr. (1949).
- F. Oudschans-Dentz - *Hoe Suriname anderhalve eeuw geleden tegen buitenlandschen vijand maatregelen nam*. W.I. gids (1941).
- H. Pyttersen - *Europeesche kolonisatie in Suriname* (1896).
- Regeling van de Geneeskundige Dienst bij de Troupes en Hospitalen der Bataafse Republiek in de Americaansche Colonie en Bezittingen* (1802).
- Regeling op de Geneeskundige Dienst bij de Troepen bestemd voor de Nederlandse Koloniën* (1815).
- H. C. Steinberg en G. J. Staal - *Ons Suriname* (1933).
- N. H. Swellengrebel en E. v. d. Kuyp - *Health of White Settlers in Surinam* (1940).
- C. A. van Sypesteyn - *Beschrijving van Suriname* (1854).
- C. A. van Sypesteyn - *Sterkte en samenstelling van het garnizoen der kolonie Suriname voor het jaar 1765*.
- J. R. Thomson - *Overzicht van de geschiedenis van Suriname* (1903).
- A. van Traa - *Suriname 1900-1940* (1946).
- Verkade-Cartier van Dissel - *De mogelijkheid van landbouw kolonisatie voor blanken in Suriname* (1937).
- L. C. Vrijman - *Slavenhalers en slavenhandel*. Patria Reeks.
- J. C. B. Warnsinck - *Abraham Crijnsen, de verovering van Suriname en zijn aanslag op Virginië in 1667* (1936).
- G. Warrau - *Een onpartijdige beschrijving van Suriname* (1669).
- A. Wetshuysen Abrahamus - *Waerachtig Verhael van de Heerlijke Overwinning van Pirmiriba* (1667).
- West-Indische Gids* (1920-heden).
- J. Wolbers - *Geschiedenis van Suriname* (1861).

BETALING ABONNEMENT 4e KWARTAAL 1960

Tot 7 okt. a.s. bestaat gelegenheid het abonnement voor het 4e kwartaal 1960 à f 3,— te voldoen per postwissel of door overschrijving op postrekening Nr 44715 ten name van Moormans Periodieke Pers N.V. met vermelding: „abonnement De Militaire Spectator, 4e kwartaal 1960”.

Wie na 7 okt. gireert is f 0,40 incassokosten verschuldigd daar dan de kwitanties in omloop zijn.

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
ZWARTEWEG 1, DEN HAAG

AUTOMOBIELBEDRIJF J. W. v. d. ZIEL

ASSEN - Telefoon 2615

V.W.-dealer. - Inkoop, verkoop en reparatie. - Luxe verhuur